

Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025–2027

KAUPUNGINVALTUUSTO 12.12.2024

SISÄLLYS

Kaupunginjohtajan katsaus	2
Porvoon talousarvio 2025 pähkinänkuoressa	4
Strategiset tavoitteet	6
Yleisperustelut	8
<i>Kuntatalouden tila.....</i>	<i>8</i>
<i>Kaupungin toimintaympäristö .....</i>	<i>9</i>
<i>Verotulot ja valtionosuudet .....</i>	<i>12</i>
<i>Kaupungin rahoitustarpeet ja lainanotto .....</i>	<i>17</i>
Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma	18
Toimialakohtaiset perustelut	21
<i>KONSERNIPALVELUJEN TOIMIALA .....</i>	<i>21</i>
Vaalit	22
Kaupunginvaltuusto	22
Tarkastustoimi	22
Kaupunginhallitus	22
Kaupungin johto	22
Viestintä, asiakaspalvelu ja yhteiskuntasuhteet	22
Henkilöstö, demokratia ja kehitys	23
Rahoitus ja strategia	25
Toimitilat	25
<i>KAUPUNKIKEHITYKSEN TOIMIALA .....</i>	<i>27</i>
Kaupunkikehityksen johto	28
Maapolitiikka	28
Kaupunkisuunnittelu	29
Kaupunki-infra	30
Rakennusvalvonta	31
Ympäristönsuojelu	31
Ympäristöterveydenhuolto	31
<i>KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA .....</i>	<i>33</i>
Kasvun ja oppimisen johto	34
Suomenkielinen perusopetus ja lukiokoulutus	35
Ruotsinkielinen perusopetus ja lukiokoulutus	37
Varhaiskasvatuspalvelut	39
<i>ELINVOIMAN TOIMIALA .....</i>	<i>41</i>
Elinvoiman toimialan johto	42
Visit Porvoo ja markkinointipalvelut	42
Vapaa-aikapalvelut	42
Jatkuvan oppimisen palvelut	45
Elinkeinot, työllisyys ja kotoutuminen	46
<i>PORVOON TYÖLLISYYSALUE, LASKENNALLINEN TASEYKSIKKÖ .....</i>	<i>49</i>
Henkilöstösuunnitelma	50
Investoinnit	53
Investoinnit ilmastotyön tukena	56
Liikelaikokset	58
Kuntakonserni	60
Talousarvion ja -suunnitelman perustelut sekä sitovuus	63
Liitteet	64

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Kuluva, loppuaan lähestyvä valtuustokausi on ollut monin tavoin poikkeuksellinen. Pandemia ja Venäjän hyökkäyssota sekä laajemminkin geopoliittinen epävarmuus ovat aiheuttaneet lukuisia vaikeasti ennakoitavia suoria, epäsuoria ja eri kestoisia vaikutuksia. Samalla monet kansalliset ja globaalit kehityskaaret näkyvät myös Porvoon kaupungin toimintaympäristössä. Väestön ikääntyminen ja heikko syntyvyys, talouskasvun vaikeus, julkisen talouden sopeuttaminen, kuntien kehityksen eriytyminen, osaavan henkilöstön saatavuus, ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen vaikuttavat monin tavoin kaupungin kustannuksiin ja luovat epävarmuutta tulonäkymiin.

Kaupungin toimintavuosi 2024 on ollut toinen vuosi kaupungin uudella organisaatorakenteella sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimen uudistamisen jälkeen. Toimintaympäristön muutokset jatkuvat myös talousarviovuonna 2025, kun vuoden alussa kaupungille siirtyy TE-palveluiden tehtävät valtiolta. Siirtymävaihetta on pitkälti

Kaupunki tuottaa TE-palvelut 1.1.2025 alkaen

valmisteltu jo kuluvan vuoden aikana, ja toimintaa varten perustettiin kaupungin organisaatioon erillinen

taseyksikkö. Ensi vuoden alun kaupungin keskeisimpiä prioriteetteja onkin uusien palveluiden sujuva tuottaminen sekä toiminnan rakentaminen niin, että paikallista ymmärrystä hyödyntämällä kykenemme nopeuttamaan työllistymistä sekä parantamaan työ- ja elinkeinopalveluja.

Porvoon kaupungin tulokehitys on ollut viime vuodet vahvaa, joskin se onkin osin perustunut kertaluonteisiin tulolisäyksiin ja yhteisöveron poikkeuksellisen suuriin kertymiin. Hyvien tulokertymien myötä kaupungin lainakanta on kyetty alentamaan tasolle, joka osaltaan edesauttaa lähivuosien mittavien investointihankkeiden läpiviäntä. Hyvä tulokehitys on mahdollistanut satsauksia palvelutasoon, mm. kasvun ja oppimisen palveluihin ja rakennusten kuntoon sekä lasten ja nuorten hyvinvointiin. Kaupungissa on vireillä useita suuria kaupunkikehityshankkeita, jotka tukevat asukkaiden hyvinvointia ja viihtymistä, liikkumisen sujuvuutta, ilmastotavoitteita sekä lisäävät monin tavoin kaupungin houkuttelevuutta.

Koko maan tasolla kaupunkien taloustilanne on kuitenkin heikentynyt jo kuluvana vuonna ja vuonna 2025 useat kaupungit ovat tekemässä alijäämäisiä talousarvioita. Porvoossakin kestävän kasvun turvaaminen ja kärkihankkeiden toteutuminen edellyttää vastuullista ja riittävän ennakoivaa taloudenhoitoa. Kaupunki onkin kuluvan vuoden 2024 aikana alkanut varautua näkyvissä olevaan heikkenevään talouskehitykseen hyväksymällä vuoteen 2027 asti ulottuvan talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman. Vuoden 2025 talousarvio-

esityksen keskeinen lähtökohta on näiden kaupunginvaltuuston keväällä 2024 hyväksymien linjausten huomioiminen.

Talousarviovuosi 2025: Suuria panostuksia, mutta talous pysyy vielä tasapainossa

Vuoden 2025 talousarvion lähtökohtana on, että palvelutarpeen kasvuun ja väestökasvuun vastataan samalla kun panostetaan kohdennetusti tiettyihin kaupunkistrategian mukaisiin prioriteetteihin. Kaupungin menot ovat talousarviovuonna 2025 kasvamassa noin 6,0 prosenttia, kun uusien TE-palveluiden kustannukset jätetään pois laskuista. Kuntasektorin palkkaratkaisu, inflaatio, väestön kasvu ja palvelutarpeen muutokset sekä kaupunkistrategian mukaiset kohdennetut, paikoin mittavatkin panostukset esim. joukkoliikenteeseen nostavat kaupungin menoja.

Monia kaupungin kärkihankkeita edistetään ensi vuoden aikana: Kokkonniemen liikuntakeskuksen suunnittelu ja infrarakentaminen edistyy, Puistokadun rakentamisessa siirrytään tontinluovutukseen, Gammelbackan kouluhanke käynnistyy ja esimerkiksi monet varhaiskasvatuksen rakennushankkeet etenevät. Samalla on välttämätöntä panostaa joihinkin osin yllättäviinkin kunnostustarpeisiin, kuten siltojen ja infran korjaamiseen. On myös huomioitava, että rakentamisen hintojen nousu tekee monista hankkeista kalliimpia kuin mitä aiemmin on ennakoitu. Rakentaminen on edelleen matalasuhdanteessa, joskin joitakin piristymisen merkkejä on jo näkyvissä. Lähtökohtaisesti kaupungin kasvustrategia ulottuu yksittäisten suhdanteiden yli pidemmälle tulevaisuuteen. Lähivuosien epävarmat talousnäkymät edellyttävät kuitenkin valmiutta hankkeiden priorisointiin ja vaiheistamiseen.

Porvoon kaupungin talous tulee säilymään tasapainossa vielä vuonna 2025, kun nopean menojen kasvun vastapainona verotulojen arvioidaan kasvavan nopeasti, yhteensä runsaat 8 prosenttia. Hyvän verotulokehityksen taustalla on erityisesti yhteisverotulojen ennakointu 8 miljoonaa euron kasvu tähän vuoteen verrattuna. Kaupungin tulos on muodostumassa noin 1,7 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi vuonna 2025. Tämä tarkoittaa käytännössä kaupungin mittakaavassa nollatulosta.

**Ylijäämä
1,7 milj. €**

Kaupungin tuloveroprosenttia ei ole vuodelle 2025 tarpeen nostaa nykyisestä 7,1 prosentista. Myöskään kiinteistöveroprosentteihin ei esitetä korotuksia. Paineet verotuksen huomattavallekin kiristämiseksi ovat kuitenkin olemassa lähivuosina, jos käyttötaloutta ja investointeja ei saada sopeutettua heikkenevän tulokehityksen tahtiin.

Kaupunki on onnistunut viime vuosina alentamaan lainakantaa huomattavasti. Nykyisten lainojen korot on onnistuttu lukitsemaan matalalle tasolle seuraaville vuosille, joten korkojen merkittävä nousu ei vielä ensi vuonna vaikuta merkittävästi kaupungin korkokustannuksiin. Lainakanta on kuitenkin nykyisellä kustannusrakenteella ja suunnitellulla investointien määrällä kääntymässä selvään nousuun vuodesta 2026 alkaen.

Taloussuunnitelmavuodet 2026 ja 2027: Nykyisellä kustannusrakenteella alijäämä uhkaa kroonistua

Vaikka taloussuunnitteluvuosien kunnallisverokehityksen ennakoidaan olevan hyvällä tasolla (n. 5 % vuodessa), kaupungin talous on erityisesti heikentyvien yhteisöverotulojen takia painumassa vuonna 2026 lähes kymmenen miljoonaa euroa alijäämäiseksi ja vuonna 2027 alijäämä näyttäisi kasvavan entisestään. On huomioitava, että kaupunki panostaa jo nykyisellään lakisääteisiin ja muihin vapaaehtoisesti tuotettaviin palveluihin enemmän kuin verokkikaupungit. Yhtälön ratkaiseminen edellyttää kustannusrakenteen keventämistä, tuottavuuden lisäämistä ja investointien jaksottamista.

Jatkossa vaikeusastetta lisää lasten määrän supistuminen, joka heikoimmissa skenaarioissa on arviolta jopa yli 1500 lapsella vuoteen 2040 mennessä. Muutokset lasten määrässä alkavat näkymään jo kuluvan vuosikymmenen loppuun mennessä, ja aluekohtaiset erot palveluverkon kapasiteettien osalta näyttäytyvät suurilta. Lasten määrän väheneminen vaikuttaa suoraan myös kaupungin saamien valtionosuuksien vähenemiseen. Siksi on tärkeää, että ennakoivat toimenpiteet tilanteeseen sopeutumiseksi voidaan aloittaa välittömästi.

Talouden kestävyys turvaaminen edellyttää lisäksi, että lähivuosien investointeja jaksotetaan ja osin viivästytetään. Suuriin investointeihin on myös luotava jatkuvasti pelivaraa käyttötaloutta tehostamalla. Samoin on tärkeää muistaa, että investointikustannus on vain osa hankkeen elinkaaren kokonaiskustannuksista. Eri kärkihankkeiden pitkän aikavälin käyttötalousvaikutuksia ja niiden vaikutusta muihin todennettuihin pysyviin palvelutarpeisiin on kyettävä tarkastelemaan nykyistä paremmin. Kaupungin kasvu täytyy hoitaa tavalla, joka ei luo jatkuvaa painetta verotuksen kiristämiseen.

Vaimea talouskasvu ja väestörakenteen muutos pitävät lähivuosien toimintaympäristön vaikeana kaikille kunnille. Porvoossa yhteisöverotulojen merkitys kaupungin tulorakenteessa on suuri, mikä on sekä vahvuus että haaste. Yhteisöveron tilitykset perustuvat edellisten

Jani Pitkäniemi

Kaupunginjohtaja

vuosien verotietoihin, ja Porvoon osalta Kilpilahden yritysklusterin tuloskehitys vaikuttaa hyvin merkittävästi kaupungin yhteisöverokertymään. Vaikka kunnallisvero kasvaa taloussuunnittelukaudella hyvin, yhteisöveron alenemat voivat ”syödä” hyvänkin kunnallisverokasvun. Kaupungin talouden ohjausmalli tulisi rakentaa niin, että yksittäisten vuosien suuret yhteisöverokertymät eivät johtaisi liiallisiin pysyviin menolisäyksiin, jotka luovat toisessa kohtaa paineita talouden äkkijarrutuksiin. Tämä on tärkeää, koska nykyisessä sotien jälkeisessä kaupungin kustannusrakenteessa sopeutustarve kohdistuu hyvin nopeasti lasten ja nuorten palveluihin.

Talousarviovuoden 2025 tasapaino perustuu sekin tavanomaista suurempaan yhteisöverokertymään, mikä veron tuoton alentuessa kertautuu jatkuvuudelle suurempana sopeutustarpeena, kun pysyvä kulurakenne kasvaa. Toukokuussa 2024 hyväksytyyn talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman laadinnan jälkeen vuosia 2026 ja 2027 koskevat yhteisöveronäkymät ovat heikentyneet. Mikäli kaupungin talousnäkymät eivät olennaisesti parane, on jo ensi vuoden aikana tarve päivittää toukokuussa hyväksytyyn tuottavuusohjelman toimenpiteitä.

Porvoolla on menestymisen edellytykset – mutta ei ilman kovaa työtä

Kolme ensimmäistä kuukauttani kaupungin johdossa ovat vahvistaneet käsitystäni siitä, että Porvoolla on uniikkia vetovoimaa ja vahvuuksia, jotka jatkossakin luovat pohjaa menestymiselle. Kaupungin kehittäminen on kuitenkin pitkäjänteistä työtä, jossa kaikilla toimijoilla

Porvoolla on vahva vetovoima

– asukkailla, yrityksillä, yhteisöillä ja kaupungilla itsellään on merkittävä rooli – aktiivisina toimijoina, yhteistyön edistäjinä ja hyvän ilmapiirin luojina. Kaupungin kehittäminen ja kasvu edellyttää rohkeutta ja uusia avauksia, jotta kasvua tukeva dynamiikka saadaan ylläpidettyä. Samalla riskinoton on pysyttävä taloudellisen kantokyvyn rajoissa. Avaimet ovat omissa käsissämme, mutta kovassa kilpailussa menestys tulee vain kovan työn kautta.

Ensi keväänä alkaa kaupunkistrategian päivitys, jossa kaupungin menestyksen kannalta olennaisia asioita jälleen määritellään ja tarkennetaan. Siinäkin meidän tulee olla taitavia. Oikeita valintoja oikeaan aikaan tekemällä meillä on jatkossakin elinvoimainen, kehittyvä ja moniulotteinen kaupunki, jossa nykyiset ja uudet asukkaat, työntekijät, yritykset ja vierailijat viihtyvät entistä paremmin.

PORVOON TALOUSARVIO 2025 PÄHKINÄNKUORESSA

Kaupungin talousarvion toteuttaa Unelmien Porvoo 2022–2025 – Mahdollisuuksien kaupunki -kaupunkistrategiaa. Talousarviossa toimialoille ja liikelaitoksille asetettavat sitovat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on johdettu kaupunkistrategiasta ja sen mittareista.

- **Kaupungin talous pysyy edellisvuoden tasolla.** Vuosikate on noin 24,2 milj. € ja tilikauden tulos noin 1,7 milj. € ylijäämäinen.
- **Menot yhteensä ovat 266 milj. €.** Toimintamenot kasvavat 11,8 % eli noin 28 milj. € verrattuna muutettuun talousarvioon 2024. Vertailukelpoinen menojen kasvu 2025 ilman TE-uudistusta ja vihreän siirtymän rahastoa on 6,0 %.
  - Kasvun ja oppimisen toimialan menojen kasvu on 4,7 %, eli noin 5,8 milj. €.
  - Elinvoiman toimialan menot kasvavat 14,6 %, eli noin 5,9 milj. €. Vertailukelpoisten menojen kasvu ilman TE-uudistuksen ja vihreän siirtymän rahaston kuluja on 1,4 %.
  - Kaupunkikehityksen menot kasvavat 17,1 %, eli noin 4,7 milj. €.
  - Konsernipalvelujen menot kasvavat 8,8 %, eli noin 4,0 milj. €*.
  - Eriytetyn taseyksikön Porvoon työllisyysalueen kustannukset ovat vuonna 2025 7,1 milj. €.
- **Tulojen määrä kasvaa edellisvuodesta mm. työllisyysuudistukseen liittyvien tulojen, joukkoliikenneuudistuksen lipputulujen sekä maanmyyntitulojen myötä.** Tulot ovat yhteensä ovat 293 milj. €.
  - **Kunnallisveron** tuotoksi ennakoidaan noin 97 milj. € (noin 93 milj. € v. 2024).
  - **Yhteisöveron** osalta Porvoon oman jako-osuuden ennakoidaan kasvavan noin 40 % edellisvuodesta. Vuonna 2025 tuotoksi arvioidaan noin 40 milj. € (noin 32 milj. € v 2024)
  - **Kiinteistövero** tuottaa noin 19 miljoonaa euroa ja kasvaa hieman aiempaan verrattuna (noin 18,6 milj. € v 2024).
  - **Valtionosuustulot** ovat vuonna 2025 50 milj. €.
- **Keskeisimmät toimintaympäristön muutokset:** Porvoon työllisyysalueen toiminnan aloitus, kärkihankkeiden eteneminen, joukkoliikenneuudistus.
- **Kaupungin henkilöstömäärä** kasvaa 34,2 vakanssilla, jolloin vakanssimäärä yhteensä on 2 183,1 työntekijää. Henkilöstömenot kasvavat yhteensä noin 9,0 milj. €.
- **Vuosille 2025–2028 on investointisuunnitelman mukaan kohdistumassa noin 205 milj. € investoinnit.** Vuodelle 2025 investointeja kohdistuu yhteensä 40,4 milj. €, joista talonrakennusinvestointien osuus on 17,7 milj. euroa ja kaupunkikehityksen osuus 21,1 milj. euroa.
- **Suurimmat yksittäiset investointikohteet** ovat Huhtisen päiväkotia, Hinthaaran sivistyskeskus sekä Kvarnbacken skolan esikoulun lisätilat.
- **Lainakanta vuoden 2025 lopussa** tulee olemaan arviolta noin 75,6 milj. €. Tämä tarkoittaa, että lainaa on 1 472 euroa asukasta kohden.
- **Kaupungin tuloveroprosentti säilyy ennallaan ja on 7,10 %.**
- **Kiinteistöveroprosentit säilyvät ennallaan.**

*Konsernipalvelujen toimialan menot sisältävät keskitetyn varauksen 2,1 milj. € kunta-alan palkankorotuksiin. Lisäksi menoissa on huomioitu 0,4milj. € varaus varhaiskasvatuksen lapsen tuen palvelutarpeen kasvuun.

TULOT

VEROTULOT

156
MILJOONAA
EUROA
(+8,6 %)

VALTIONOSUUDET

50
MILJOONAA
EUROA
(+ 8,2 %)

MYYNТИ- JA
MAKSUTUOTOT

21
MILJOONAA
EUROA

MUUT TULOT

54
MILJOONAA
EUROA

MENOT

KASVUN JA
OPPIMISEN
TOIMIALA

130
MILJOONAA EUROA
(+4,7 %)

KAUPUNKI-
KEHITYKSEN
TOIMIALA

32
MILJOONAA EUROA
(+17,1 %)

ELINVOIMAN
TOIMIALA

46
MILJOONAA EUROA
(+1,4 %*)

KONSERNI-
PALVELUJEN
TOIMIALA

49
MILJOONAA EUROA
(+8,8 %)

TUNNUSLUVUT

LAINAKANTA

76
MILJOONAA
EUROA

NETTO-
INVESTOINNIT

40
MILJOONAA
EUROA

VUOSIKATE/
POISTOT

103 %

TILIKAUDEN
YLIJÄÄMÄ

1,7
MILJOONAA
EUROA

VÄESTÖ
51 486
(*ENNUSTE)

TULOVERO-
PROSENTTI

7,1 %

LAINAKANTA

1 472
EUROA/ASUKAS

INVESTOINTIEN
TULORAHOITUS-
PROSENTTI

60 %

Talousarviosta laskettavat tunnusluvut perustuvat ennusteeseen.

*Elinvoiman toimialan kasvuprosentti laskettu vertailukelpoisista kustannuksista ilman TE-uudistuksen ja Vihreän siirtymän rahaston kuluja.

STRATEGISET TAVOITTEET

Talousarvio ja taloussuunnitelma toteuttavat kaupunginvaltuustossa keväällä 2022 vahvistettua kaupunkistrategiaa Unelmien Porvoo 2022–2025 – Mahdollisuuksien kaupunki. Strategiassa on määritelty kaupungin visio, arvot ja kehittämistavoitteet vuoteen 2025 mennessä.

Strategiassa on päätetty kaupungin pitkän aikavälin toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista. Strategia tiivistyy neljään kärkiteemaan: suosituin kotikaupunki, paras arkenakin, kaupunkielämän sykettä ja ilmastotekojen kaupunki. Strategian toimeenpano tapahtuu eri ohjelmien ja erityisesti vuosittaisten talousarviotavoitteiden kautta.

Kaupunginvaltuusto on määritellyt jokaiselle strategian kärkiteemalle mittarit. Mittaristo pohjautuu YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin perustuvaan MayorsIndicators-mittaristoon, jonka kautta saadaan tietoa eri osa-alueiden, kuten ympäristön, talouden ja hyvinvoinnin kehityksestä.

Tietopankki kattaa noin 200 indikaattoria ja sisältää tietoja kaikista Suomen, Ruotsin ja Iso-Britannian kunnista. Sen avulla voi vertailla nykytilaa sekä kehitystrendejä suhteessa muihin kaupunkeihin.

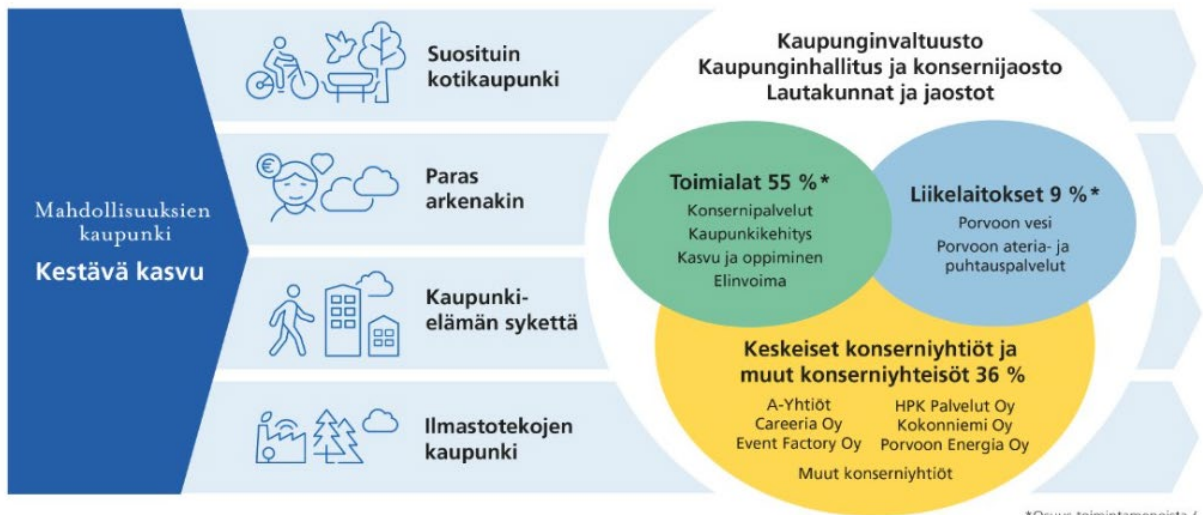
Strategian mittareiden kehittymisestä raportoidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Strategian toimeenpanon tuloksellisuutta arvioidaan osavuosisraporteissa, joissa valtuustolle raportoidaan mm. talousarviossa asetettujen tavoitteiden status.

Talousarviossa 2025 toimialoille, palvelualueille ja liikelaitoksille asetettavat sitovat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on taulukossa koottu yhteen strategian neljän kärkiteeman alle. Strategiaa täydennetään eri toimintaohjelmilla, joista osa on myös lakisääteisiä.

Kaupunkistrategia päivitetään uuden valtuustokauden alkaessa vuonna 2025, jonka jälkeen sen toimenpiteet huomioidaan tulevien vuosien talousarvioissa ja tavoitteissa.

Unelmien Porvoo – Kaupunkikonserni

PORVOO BORGÅ

Talousarvion sitovat tavoitteet

Strategian mittari: 1. Väestönmuutos, koko Porvoo ja keskusta-alue TA2025 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Turvataan tonttutuotannon edellytykset lisäämällä kaupungin maanomistusta.	Hankitaan uutta maata kaupungille 30 ha.	Kaupunkikehitys
Tarjotaan riittävästi yhtiömuotoisia tontteja kaupungin kasvun mahdollistamiseksi.	Kerros- ja rivitalotonttien tonttivarantoa: vähintään 20 000 k-m ²	Kaupunkikehitys
Turvataan kohtuuhintaista asuntotuotantoa luovuttamalla enemmän tontteja ARA-tuotantoon.	Uusia tontteja luovutetaan ARA-tuotantoon vähintään kaksi.	Kaupunkikehitys
Palveluverkkosuunnitelman mukaisia toimenpiteitä toteutetaan	Vuoden 2025 toimenpiteet toteutettu (kyllä/ei)	Kasvo, kaupunkikehitys ja toimitilapalvelut
Strategian mittari: 2. Hyte-kerroin TA2025 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Varhaiskasvatuksen osallisuusaste kasvaa eri ikäryhmissä.	Varhaiskasvatuksen piirissä, 1–6-vuotiaat 6 v. = 100 % 3- 5 v. = vähintään 90 % 1- 2 v. = vähintään 68 %	Kasvo
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö tuottamaan laadukkaita palveluita	Terveysperusteiset poissaolot enintään 4 %, koulutuspäivät per työntekijä keskimäärin 2 pv/v	Konsernipalvelut
Strategian mittari: 3. Koulutustasoindeksi TA2025 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Porvoon lukutakuu on käytössä alkuopetuksessa kaikissa kouluissa.	Käytössä/ ei käytössä	Kasvo
Oppilaiden poissaoloja seurataan säännöllisesti	Tarkastelu tehty (kyllä/ei)	Kasvo
Kaikki oppivelvolliset suorittavat toisen asteen tutkinnon.	Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus aloittaneista vähintään 99 %.	Kasvo
Strategian mittari: 4. Katuturvallisuusindeksi TA2025 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Asukkaiden osallisuuden lisääminen ja syrjäytymisen vähentäminen.	Turvallisuussuunnitelmien päivittäminen asukkaita osallistaen.	Kaikki, konsernipalvelut
Strategian mittari: 5. Elämispulssi keskusta-alueella, TA2025 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Liikuntapaikkarakentamisen pitkäjänteinen suunnittelu ja kehittäminen: laaditaan liikuntapaikkaselvityksen pohjalta liikuntapaikkakehittämisen poikkihallinnollinen pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS)	Mittari: PTS laadittu, kyllä / ei Liikuntapaikkaselvityksen hyödyntäminen edellyttää sitä, että lopputulokset konkretisoituvat pitkäjänteisempään investointisuunnitteluun ja toimivampaan yhteistyöhön liikuntapaikkarakentamisessa	Elinvoima, kaupunkikehitys, konsernipalvelut
Merkittävien strategisten hankkeiden edistäminen.	Kokonniemen Liikuntakaarre kadun toteutus alkanut, Gammelbackan asemakaavaehdotus hyväksytty, Keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaavaaluonnos hyväksytty, Puistokadun kadunpöytä päätös tehty, Porvoon torin katu- ja katurakennussuunnitelmat valmistuneet.	Kaupunkikehitys
Strategian mittari: 6. Työllisyysaste TA2025 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Sitovana talousarvion tavoitteena on vuodelle 2025 valtiollisten lakisääteisten työ- ja elinkeinopalveluiden hallittu vastaanottaminen Porvoon työllisyysalueelle.	Siirto on toteutettu ennalta laaditun siirtosuunnitelman ja talousarvion mukaisesti, ilman merkittäviä poikkeamia budjetista. Riittävä määrä pätevästi henkilöstöä on varmistettu, ja työntekijät on perehdytetty uusiin tehtäviin ja toimintatapoihin siten, että heillä on tarvittava osaaminen ja valmius hoitaa työnsä tehokkaasti. Palveluiden siirto on suoritettu siten, että asiakkaiden saamat palvelut jatkuvat lainmukaisesti. Toteutunut: kyllä / ei	Työllisyysalue, Elinvoima
Porvoon työttömyysaste alenee nykytasosta	Alle edellisvuoden saman ajankohdan arvon	Työllisyysalue
Strategian mittari: 7. Yrityskanta TA2025 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Vihreä siirtymä ja alueen ensimmäiset vihreät investoinnit	Vihreän siirtymän rahastolla rahoitettujen ensimmäisten hankkeiden vaikuttavuus arvioitu	Elinvoima
Tuetaan joustavalla rakennuslupamenettelyllä yritysten ja yksityisten toimintaa	Rakennuslupien keskimääräinen käsittelyaika, enintään 6 viikkoa.	Kaupunkikehitys
Strategian mittari: 8. Kaupungin lainakanta TA2025 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Kaupungin taloutta hoidetaan ja suunnitellaan vastuullisesti siten, että lainakanta säilyy maltillisena.	Lainakanta v. 2025 alle 2000 € / asukas	Konsernipalvelut
Kaupungin omien tilojen ja kiinteistöjen kuntoluokka. Palvelutuotannossa käytettävien tilojen ja kiinteistöjen kuntoluokka.	Kuntoluokka yli 70 %	Konsernipalvelut, toimitilajohto
Strategian mittari: 9. Kasvihuonekasupäästöt asukasta kohden TA2025 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Joukkoliikenne - ja sujuvat yhteydet pääkaupunkiseudulle	Matkustajamäärät analysoitu, ensimmäisen vaiheen parannusehdotukset pysäkki-infraan laadittu kyllä/ei	Kaupunkikehitys
Ilmasto- ja ympäristöohjelman toimenpiteiden toteutus	Ohjelmassa on omat mittarit	Konsernipalvelut
Strategian mittari: 10. Suojellun metsämaan osuus TA2025 sitova tavoite	Sitovan tavoitteen mittari	Vastuutaho
Suojellun metsän osuus kaupungin omistamasta metsäpinta-alasta vähintään 12 %.	Suojellun metsän osuus.	Kaupunkikehitys, Konsernipalvelut

Lisäksi toimialoilla ja liikelaitoksilla on muita tavoitteita, jotka eivät ole sitovia valtuustoon nähden

YLEISPERUSTELUT

Kuntatalouden tila

Kunnissa vuosi 2024 on ollut ensimmäinen vuosi, jolloin talous on koko vuoden osalta vastannut hyvinvointialueuudistuksen jälkeistä aikaa. Vuonna 2023 kunnat saivat uudistuksen seurauksena kertaluonteisia rahoituseriä, jotka vahvistivat kuntien tulosta.

Hyvinvointialueuudistuksen jälkilaskennan tulokset valmistuivat vasta loppuvuodesta 2023, jolloin kävi ilmi, että uudistuksessa kunnilta siirrettiin liian vähän tuloja suhteessa menoihin. Kunnilta tuli tietojen päivittymisen myötä tarve leikata valtionosuuksia alkuperäisiä laskelmia enemmän. Muutoksen vaikutusta on lievennetty jaksottamalla leikkauksia vuosille 2025–2027, jotta kunnilla on aikaa valmistautua uuteen tasoon. Hyvinvointialueuudistuksen lopulliset vaikutukset valtionosuuksiin tulevat näin ollen näkymään viiveellä ja lopullinen taso saavutetaan nykyisten laskelmien mukaan vasta vuonna 2028.

Samalla, kun kunnissa sopeudutaan hyvinvointialueuudistuksen muutoksiin, valmistaudutaan seuraavaan suureen uudistukseen, kun julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnille tai useasta kunnasta muodostuville yhteistoiminta-alueille vuoden 2025 alussa.

Kyseessä on suuri muutos, jonka tavoitteena tuoda työllisyyspalvelut lähemmäs kuntalaisia ja mahdollistaa tiiviimmän yhteistyön muun muassa koulutuksen, elinkeinopalvelujen ja kotoutumisen välille hyödyntäen paikallistuntemusta eri tarpeiden näkökulmista. Tehtävien siirron yhteydessä kasvatetaan kunnan osuutta työttömyysetuuksien rahoittamisesta, mikä lisää työttömyydestä aiheutuneita kustannuksia kunnille. TE-uudistuksen aiheuttamia lisäkustannuksia kompensoidaan valtionosuuksia kasvattamalla.

Menojen ja tulojen epätasapaino haastava

Kuntien talous on viime vuosina ollut lähes tasapainossa hyvän työllisyystilanteen, kotimaisen kysynnän ja valtion kuntalinjausten ja tukien ansioista. Vaikka TE-palvelui-

den siirto kunnille kasvattaa valtionosuuksia, tulee valtionosuuksien kasvu jäämään siirtyvää TE-rahoitusta pienemmäksi muista valtionosuuksileikkauksista johtuen.

Menojen arvioidaan kasvavan edelleen hintojen nousun myötä ja etenkin kunta-alan ansiokehityksellä on suuri vaikutus kuntien kustannuksiin. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan sisältyy kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkamisesta saatavia säästötavoitteita, joiden toteutuminen ja vaikutus kuntien talouteen on kuitenkin epävarmaa.

Pidemmillä aikavälillä myös väestön ikääntyminen ja työikäisen väestön väheneminen vaikuttaa heikentävästi kuntien veropohjaan ja muuttaa kuntien palveluiden tarvetta. Etenkin koulutustarpeiden väheneminen lasten määrän laskiessa, tulee useissa kunnissa lisäämään toiminnan ja palveluverkon sopeuttamistarpeita.

Kuntatalous heikkenee, vaikka yleinen taloustilanne on piristymässä

Vuonna 2024 talous on kokonaisuutena edelleen supistunut, mutta syksyllä suhdanne on näyttänyt kääntyvän. Valtionvarainministeriö ennustaa syksyn taloudellisessa katsauksessaan, että teollisuuden tuotanto kääntyy kasvuun vientikysynnän kasvaessa ja että, rakentaminen elpyy korkojen laskun myötä. BKT kasvun arvioidaan olevan 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026. Vuonna 2027 bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan noin 1,3 prosenttia.

Kohoavat toimintamenot ja heikkenevä vuosikate vähentävät kuntien investointeihin käytettävää rahoitusta samalla kuin investointien kustannukset nousevat. Syksyllä 2024 julkaistussa kuntatalousohjelmassa arvioidaan, että kuntien ja kuntayhtymien vuosikatteet eivät riitä kattamaan poistoja tai nettoinvestointeja vuodesta 2025 alkaen. Investointitarve on lähivuosinakin suurta monissa kunnissa, mikä lisää lainanoton tarvetta ja painetta nostaa kunnallisveroprosentteja. Korot ovat laskeutuneet vuoden 2024 aikana ja laskun odotetaan jatkuvan edelleen vuonna 2025. Paluuta nollakorko aikaan ei kuitenkaan ole näköpiirissä, joten lainarahan kustannukset tulevat muodostamaan jatkossakin aiempaa suuremman kuluerän.

Kaupungin toimintaympäristö

Kaupungin talouden lähtökohdat talousarviovuoteen 2025 ovat edelleen vakaat, mutta taloustilanteen odotetaan heikkenevän merkittävästi tulevina vuosina. Ylijäämä on kuitenkin pienentynyt ja talouden arvioidaan kääntyvän alijäämäiseksi vuodesta 2026 alkaen.

Menoissa edelleen kasvua

Kaupungin menot kasvavat noin 28 miljoonaa euroa, eli 11,8 prosenttia vuoden 2024 muutettuun talousarvioon verrattuna. Vertailukelpoiset menot ilman TE-uudistusta ja vihreän siirtymän rahastoa kasvavat 6,0 prosenttia.

Vuonna 2025 henkilöstömenojen kasvu on 9,0 miljoonaa euroa, eli 8,3 prosenttia ja palvelujen ostojen puolestaan 10,6 miljoonaa euroa, eli 18,5 prosenttia. Toimialojen henkilöstömenoissa on huomioitu työehtosopimuksen mukaiset yleiskorotukset. Lisäksi uudet TE-palvelut kasvattavat kaupungin menoja, mutta lisäävät myös kaupungin valtionosuuksia.

Kasvun ja oppimisen toimialalla menot kasvavat 5,8 miljoonaa, eli 4,7 prosenttia.

Kaupunkikehityksen toimialalla menot kasvavat 4,7 miljoonaa euroa, eli 17,1 prosenttia. Toimialalla näkyvät erityisesti lisäpanostus joukkoliikenteeseen ja investointitason korotus.

Elinvoiman toimialan menot kasvavat noin 5,9 miljoonaa euroa, eli noin 14,6 prosenttia. Vertailukelpoiset menot, ilman TE-uudistusta ja vihreän siirtymän rahaston kuluja, kasvavat 1,4 prosenttia.

Konsernipalvelujen toimialalla menot kasvavat noin 4,0 miljoonaa euroa, eli 8,8 prosenttia. Konsernipalvelujen toimialalla ei ole merkittäviä toiminnallisia muutoksia. Konsernipalvelujen määrärahoihin on varattu työehtosopimuksen mukainen varaus 2,1 miljoonaa euroa yleiskorotuksen ulkopuolisiin palkankorotuksiin vuodelle 2025, joka tullaan vuosikohtaisten neuvottelutulosten selvittyä jakamaan edelleen toimialoille.

Verojen tuotto hyvällä tasolla

Kunnallisveron tuoton ennakoidaan nousevan 4 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna ja olevan 97 miljoonaa euroa vuonna 2025.

Kaupungin yhteisöveron tuoton arvioidaan nousevan edelleen vuonna 2025 ja olevan yhteensä 40 miljoonaa euroa. Verohallinto vahvistaa kuntien yhteisöveron jakoosuudet vuodelle 2025 vasta vuoden 2025 alkupuolella. Kaupungin jako-osuuden ennakoidaan kasvavan edelleen vuodelle 2025 Kilpilahden yritysklusterin hyvän ta-

louskehityksen ansiota. Suunnitelmavuosien yhteisöverokertymän ennakoidaan alenevan heikentyneen suhdannekehityksen myötä.

Kiinteistöveron tuoton odotetaan säilyvän vakaana. Veron tuotoksi arvioidaan 19 miljoonaa euroa vuonna 2025, mikä vastaa noin 12 prosenttia kaupungin verotuloista.

Valtionosuuksissa muutoksia

Kaupungin valtionosuustulot ovat valtiovarainministeriön arvion mukaan noin 50 miljoonaa euroa vuonna 2025, mikä on vajaat 4 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisvuonna.

Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta ja sote-eriä on tästä summasta noin 31,1 miljoonaa euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus ja opetus ja kulttuuritoimen valtionosuus puolestaan heikentävät valtionosuustuloja noin 1,3 ja 1,4 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueuudistukseen liittyvät tasausmekanismit tuottavat kaupungille yhteensä noin 16,9 miljoonaa euroa ja veromenetysten kompensatio noin 4,8 miljoonaa euroa.

Maan hallitus on valmistelemassa valtionosuusuudistusta, joka toteutuessaan todennäköisesti heikentää Porvoon kaupungin valtionosuustuloja.

Vuosikate ylijäämäinen vuonna 2025

Kaupungin talous tulee olemaan lievästi ylijäämäinen vuonna 2025. Kaupungin vuosikatteenä on muodostumassa 24,2 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämäksi 1,7 miljoonaa euroa.

Vuosina 2026–2027 kaupungin talous on painumassa selkeästi alijäämäiseksi, kun menot kasvavat tuloja enemmän. Tulos vuonna 2026 on taloussuunnitelman mukaan noin 9,1 miljoonaa euroa alijäämäinen ja vuonna 2027 noin 22,2 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kaupungin talous on suunnitteluvuosina entistä riippuvaisempi yhteisöveron tuotosta ja valtionosuuksiin sisältyvistä hyvinvointialueuudistuksen kompensatioeristä sekä menojen kasvuvauhdin hillitsemisestä. Yhteisöveroon liittyvän epävarmuuden ja valtionosuusuudistuksen vuoksi suunnitelmavuosiin liittyy merkittäviä riskejä, ja menojen kasvun hillitsemisellä tulee olemaan keskeinen rooli talouden tasapainottamisessa.

Investointimenot ja lainantarve kasvavat

Vuodelle 2025 on suunniteltu investointeja noin 40 miljoonan euron edestä. Investointimenot kasvavat merkittävästi myös suunnitelmavuosina ja kohdistuvat etenkin päiväkoteihin ja kouluihin. Kokonniemen liikuntakeskukseen liittyvien investointien toteutusaikataululla on suuri vaikutus kaupungin vuosittaiseen investointitasoon seuraavien vuosien aikana.

Investointien kasvu tarkoittaa, että myös kaupungin lainakanta tulee kääntymään kasvuun. Vuonna 2025 lainakannan arvioidaan kasvavan vajaalla 14 miljoonalla eurolla, jolloin kaupungin lainakanta vuoden lopussa olisi yhteensä noin 76 miljoonaa euroa.

Suunnitelmavuosien korkea investointitaso lisää lainanoton tarvetta myös jatkossa ja lainakannan arvioidaan olevan vuoden 2026 lopussa noin 120 miljoonaa euroa ja vuoden 2027 lopulla 166 miljoonaa euroa.

Korkojen nousun vuoksi lainanotto on tulevina vuosina aiempaa kalliimpaa, kun uusien lainojen korkokustannukset ovat huomattavasti vanhoja lainoja korkeammat.

Talousmittari*	2019	2020	2021	2022	2023
Vuosikate/poistot, % Hyvä > 100 % Tyydyttävä 80 % - 100 % Heikko < 80 %	95,3	198,8	290,7	224,9	178,5
Investointien tulo-rahoitus, % (vuosikate/nettoinvestoinnit) Hyvä > 100 % Tyydyttävä 80 % - 100 % Heikko < 80 %	56,5	258,4	253,9	281,8	102,1
Omavaraisuusaste, % (omapääoma/ koko pääoma) Hyvä > 70 % Tyydyttävä 50 % - 70 % Heikko < 50 %	38,1	43,4	51,0	60,4	66,4
Kaupungin lainakanta, €/asukas Hyvä < maan keskiarvo, 3 356€ Tyydyttävä 3 357 – 5 033 Heikko < 5 034 €	3 407	3 066	2 744	1 696	1 454
Konsernin lainakanta, €/asukas Hyvä < maan keskiarvo, 6 931€ Tyydyttävä 6 932 € - 10 397 € Heikko < 10 398 € (*Suluissa vuokra- ja leasingvastuut)	7 376 (2254)	6 876 (2798)	6 988 (2 661)	5 675 (2 830)	4 484 (1 608)
Toiminnan ja investointien rahavirta 5 edelliseltä vuodelta, milj. € Hyvä > 10 milj. € Tyydyttävä 0 - 10 milj. € Heikko < 0	-64,3	-33,4	19,0	97,0	130,0
Kunnallisverotuksen tuloveroprosentti** Hyvä < Uudenmaan kuntien keskiarvo 6,04 Tyydyttävä 6,05–7,42 Heikko > koko maan keskiarvo 7,43	19,75	19,75	19,75	19,75	7,11

*Talousmittarien arviointikriteerien tasot on ilmoitettu 2023 vuoden tasossa tai viimeisimmän saatavissa olevan tiedon mukaisesti.

**Vuoden 2023 alusta kuntien kunnallisverosta siirtyi 12,64 %-yksikköä pois valtiolle osana hyvinvointialueuudistusta.

Vihreä = Hyvä Keltainen = Tyydyttävä Punainen = Heikko

KASVU STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ

Kestävä kasvu on Unelmien Porvoo -kaupunkistrategian keskeisin päämäärä kuluvalle valtuustokaudelle. Pitkän tähtäimen tavoitteena on, että kaupungin väkiluku kasvaa keskimäärin noin prosentin vuodessa.

Porvoo kuuluu kaupungistuvassa ja alueellisesti eriytyvässä Suomessa niiden harvojen kuntien joukkoon, jotka ovat edelleen kasvaneet. Muuttoliike tuo kaupunkiin erityisesti nuoria, veronmaksukykyisiä aikuisia. Muuttovoitto kasvattaa koko kaupungin elinvoimaa sekä nykyisten ja tulevien porvoolaisten hyvinvoinnin edellytyksiä.

PORVOON VÄESTÖ KASVAA JA IKÄÄNTYY, MUTTA LASTEN MÄÄRÄ VÄHENEE

Porvoossa oli vuoden 2023 lopussa 51 289 asukasta, mikä oli 57 asukasta enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Tilastokeskuksen vuonna 2021 julkaiseman kuntakoh- taisen väestöennusteen mukaan Porvoon väkiluku kasvaa 2020-luvun alkupuolella selvästi, parhaimpina vuosina jopa yli 150 asukasta vuodessa. Kasvun vauhti hii- puu kuitenkin jo 2020-luvun loppupuolella ja on 2030-lu- vulla enää noin 50 asukasta vuodessa. Vuonna 2030 porvoolaisia olisi ennusteen mukaan 52 037 ja vuonna 2040 yhteensä 52 614.

Ennusteen mukaan muutokset poikkeavat merkittävästi toisistaan eri ikäryhmien välillä. Vuoteen 2040 men- nessä yli 75-vuotiaiden osuus Porvoon väestöstä nou- see 9,8 prosentista 16,4 prosenttiin, eli yli 3 600 asuk- kaalla. Kaikki muut ikäluokat pienevät. Suurin vähennys asukasmäärässä on alle 15-vuotiaiden osalta, jonka määrä vähenee noin 1 200 asukkaalla. Vuoteen 2040 mennessä alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä laskee 16,6 prosentista 13,8 prosenttiin. Ikäryhmän määrä las- kee ennusteen mukaan nopeinten 2020-luvun aikana, jolloin vähennys on yhteensä reilu 800. Työikäisen vä- estön osuus alenee ennusteen mukaan jonkun verran 61,2 prosentista 58,1 prosenttiin.

Väestönkehitys vaikuttaa monella tapaa kaupungin pal- veluihin, päätöksentekoon ja talouteen. Kaupungin ta- louden näkökulmasta on tärkeää huomioida väestönke- hitys palvelujen tarjonnassa ja erityisesti kaupungin in- vestointeja suunniteltaessa, jotta verorahoille saadaan tarkoituksenmukaista vastinetta.

Lapsimäärän väheneminen keventää kasvun- ja oppimi- sen toimialan menopaineita. Työssä käyvät ikäluokat puolestaan vaikuttavat merkittävästi kaupungin verotu- loihin.

TULOT JA TYÖPAIKAT

Työllisyyden odotetaan talousarviovuonna kasvamaan noin prosentin verran. Valtiovarainministeriön 23.9.2024 julkaiseman talouskatsauksen mukaan pitkään jatkunut kasvu taittui ja kääntyi laskuun vuoden 2023 loppupuolella. Vuodesta 2025 alkaen työllisyystilanne kuitenkin paranee taas lisääntyneen kysynnän ansiosta. Katsauk- sen mukaan työllisyysaste olisi vuonna 2025 73,1 pro- senttia, mikä on 0,3 prosenttiyksikköä vuoden 2024 en- nustetta korkeampi.

Uudenmaan alueella työllisyys on Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen elokuussa 2024 julkaiseman työllisyy- skatsauksen perusteella noussut hieman vuoden ta- kaisesta, ja kehitys on keskimääräistäkin parempi. Uu- denmaan työttömyysaste elokuussa oli 10,8 prosenttia, mikä on 1,6 prosenttiyksikköä edellisvuotta enemmän.

Porvoon työpaikkarakenteen on palvelu- ja jalostusvaltai- nen. Palvelujen osuus on noin kaksi kolmasosaa ja ja- lostuksen osuus noin yksi kolmasosa. Maa- ja metsäta- louden osuus on runsaan prosentin. Porvoon työpaikka- omavaraisuus on yli 90 prosenttia. Porvoon työttömyys- aste oli heinäkuussa 8,7 prosenttia, mikä on hieman kor- keampi kuin edeltävänä vuonna.

Työllisyyskehitys vaikuttaa voimakkaasti kaupungin kun- nallisverotuloihin. Verotettavat tulot ovat Porvoossa sel- keästi maan keskiarvon yläpuolella, mutta samalla sel- västi alle Uudenmaan kuntien keskiarvon.

Valtionosuusjärjestelmään sisältyvä kuntien verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus leikkaa kuitenkin kaupungin hyvällä tasolla olevia verotuloja voimak- kaasti.

Verotulot ja valtionosuudet

Talousarvion verotulokohta koostuu kunnan tuloverosta, kiinteistöverosta ja osuudesta yhteisöveron tuottoon. Verorahoitukseen luetaan edellisten lisäksi valtionosuudet. Kunnan päätösvalta koskee kunnallisveroa ja kiinteistöveroa, joiden verokannat päätetään vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Kaupungin verorahoituksen arvioidaan vuonna 2025 olevan yhteensä noin 206 miljoonaa euroa. Kunnallisveron osuus kokonaisuudesta on noin 47 prosenttia. Valtionosuuksien osuus kaupungin verorahoituksesta on noin 24 prosenttia ja yhteisöveron osuus noin 20 prosenttia. Kiinteistöveron osuus on noin 9 prosenttia.

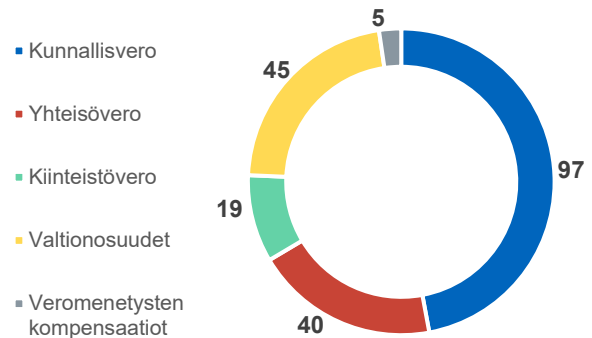
KUNNALLISVEROPROSENTTI ENNALLAAN

Kunnallisveron tuotto määräytyy luonnollisen henkilön ja kuolinpesän ansiotulon perusteella. Kuntalain 111 §:n mukaan valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista. Verotusmenettelystä annetun lain 91 a §:n mukaan kunnan tulee ilmoittaa seuraavan vuoden tuloveroprosentti verohallinnolle viimeistään 17. marraskuuta.

Porvoon kaupungin tuloveroprosentiksi vuodelle 2025 esitetään 7,1 prosenttia. Kunnallisveron tuoton arvioidaan vuonna 2025 olevan noin 97 miljoonaa euroa. Yhden tuloveroprosenttiyksikön tuotto kaupungille vastaa noin 13 miljoonaa euroa. Kunnallisveron efektiivisyys kasvaa jonkin verran vuonna 2025, kun verotuksessa tehtäviä vähennyksiä siirretään kunnallisverotuksesta valtionverotuksen puolelle.

Porvoon tuloveroprosentti on koko maan ja Uudenmaan maakunnan vertailussa keskimääräistä alhaisempi, mutta selvästi korkeampi kuin pääkaupunkiseudun kunnissa. Vuonna 2024 koko maassa kunnallisveroprosenttien vaihteluväli oli 4,4 - 10,8 prosenttia ja Uudenmaan kuntien veroprosenttien vaihteluväli puolestaan 4,4 - 9,9 prosenttia.

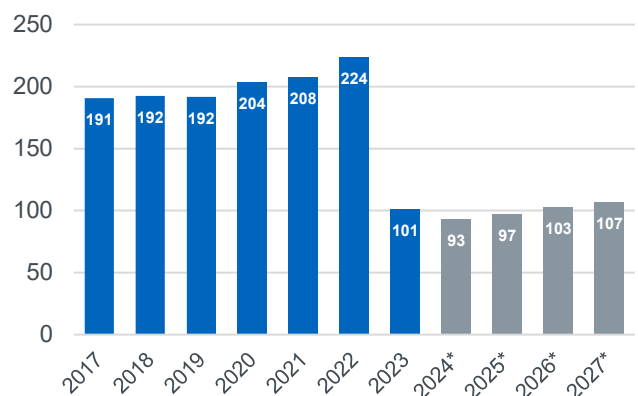
Kaupungin verorahoitus 2025, milj. €

UUDENMAAN KUNTIEN TULOVEROPROSENTIT 2024

Kauniainen	4,4	Vihti	7,8
Espoo	5,3	Pornainen	7,9
Helsinki	5,3	Lohja	7,9
Vantaa	6,4	Inkoo	8,1
Sipoo	6,6	Mäntsälä	8,3
Kerava	6,9	Karkkila	8,6
Kirkkonummi	7,1	Siuntio	8,6
Porvoo	7,1	Askola	8,9
Tuusula	7,1	Lapinjärvi	8,9
Nurmijärvi	7,5	Pukkila	8,9
Hyvinkää	7,6	Hanko	9,1
Järvenpää	7,6	Raasepori	9,3
Loviisa	7,6	Myrskylä	9,9

M€ Kunnallisveron tilitykset ja tuottoarvio*

KIINTEISTÖVEROSTA TASAISTA TUOTTOA

Kiinteistövero on vuosittain maksettava, kiinteistön omistamiseen perustuva vero. Kiinteistövero koskee kaikkia kiinteistöjä lukuun ottamatta metsiä, maatalousmaita ja eräitä yleisiä alueita. Kiinteistövero maksetaan kiinteistön sijaintikunnalle. Vero on kaupunginvaltuuston vahvistamien prosenttien mukainen määrä kiinteistön verotusarvosta.

Kiinteistöveroprosenteille on kiinteistöverolaissa säädetty ylä- ja alarajat. Kuntien tulee määrätä veroprosentit vuosittain lain määrittämän vaihteluvälin rajoissa. Vakituisten asuinrakennuksen veroprosenttia sovelletaan myös vakituisten asuinrakennuksen pihapiirissä oleviin rakennuksiin. Muiden asuinrakennusten veroprosenttia sovelletaan esimerkiksi vapaa-ajan asuntoihin ja sen tontilla sijaitseviin muihin rakennuksiin. Rakennusten yleistä kiinteistöveroprosenttia käytetään muun muassa tuotanto- ja teollisuusrakennuksiin sekä konehalleihin.

Kunta voi määrätä erikseen kiinteistöveroprosentin rakentamattomalle rakennuspaikalle, voimalaitoksille ja yleishyödylliselle yhteisölle. Yleishyödylliselle yhteisölle voidaan määrittellä kiinteistöveroksi 0,00 prosenttia. Mikäli kunta ei erikseen määrää edellä mainittuja veroprosentteja, sovelletaan niihin kunnan yleistä kiinteistöveroprosenttia.

Porvoon kaupungin kiinteistöveroprosentteihin ei esitetä muutoksia vuodelle 2025. Kiinteistöveron arvioidaan tuottavan kaupungille noin 19,0 miljoonaa euroa, mikä vastaa noin 12 prosenttia kaupungin verotuloista. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan on kirjattu kiinteistöverouudistuksen toteuttaminen ja hallituksen esitys on suunniteltu annettavaksi syksyllä 2024. Uudistuksessa päämääränä on saattaa rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan paremmin niiden todellisia käyviä arvoja.

Kiinteistöveroprosentit, jotka kunnan tulee määrätä

Maapohjan yleinen veroprosentti

Vaihteluväli: 1,30 - 2,00 %

Porvoo 2025: 1,30 %

Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti

Vaihteluväli: 0,41 - 1,00 %

Porvoo 2025: 0,50 %

Muiden asuinrakennusten veroprosentti

Vaihteluväli: 0,93 - 2,00 %

Porvoo 2025: 1,30 %

Rakennusten yleinen veroprosentti

Vaihteluväli: 0,93 - 2,00 %

Porvoo 2025: 1,30 %

Kiinteistöveroprosentit, jotka kunta voi määrätä erikseen

Yleishyödyllinen yhteisö

Vaihteluväli: 0,00–2,00 %

Porvoo 2025: 0,00 %

Rakentamaton rakennuspaikka

Vaihteluväli: 2,00–6,00 %

Porvoo 2025: ei määrätty

Voimalaitos

Vaihteluväli: 0,93–3,10 %

Porvoo 2025: 3,10 %

YHTEISÖVERON KEHITYKSESSÄ EPÄVARMUUTTA

Koko maan tasolla yhteisöveron tuotto on ollut viime vuosina merkittävä. Maksettava yhteisövero oli vuosina 2016–2020 noin 5,5–5,9 miljardia euroa, mutta vuonna 2021 se nousi 7,2 miljardiin euroon ja vuonna 2022 noin 8,0 miljardiin euroon. Vuonna 2023 yhteisöveron tuotto aleni noin 7,5 miljardiin euroon ja vuonna 2024 tuoton ennakoitaan alenevan 7,3 miljardiin euroon. Vuodelle 2025 Kuntaliitto ennustaa noin 7,7 miljardin euron tuottoa ja vuosille 2026 ja 2027 noin 8,3 ja 8,6 miljardin euron tuottoa.

Kunnat saavat tulevina vuosina noin 23 prosenttia koko maan yhteisöverokertymästä. Kuntien yhteisöverokertymästä yksittäiselle kunnalle tilitetään yhteisöveroa kuntakohtaisen jako-osuuden mukaisesti.

Kuntakohtainen jako-osuus määräytyy kahden viimeksi valmistuneen verovuoden tietojen keskiarvona niin, että kullekin verovuodelle lasketaan kunnan osuus koko maan yhteisöveron laskennan perusteena olevista verotuoista. Jako-osuus muodostetaan kahden vuoden tietojen keskiarvona.

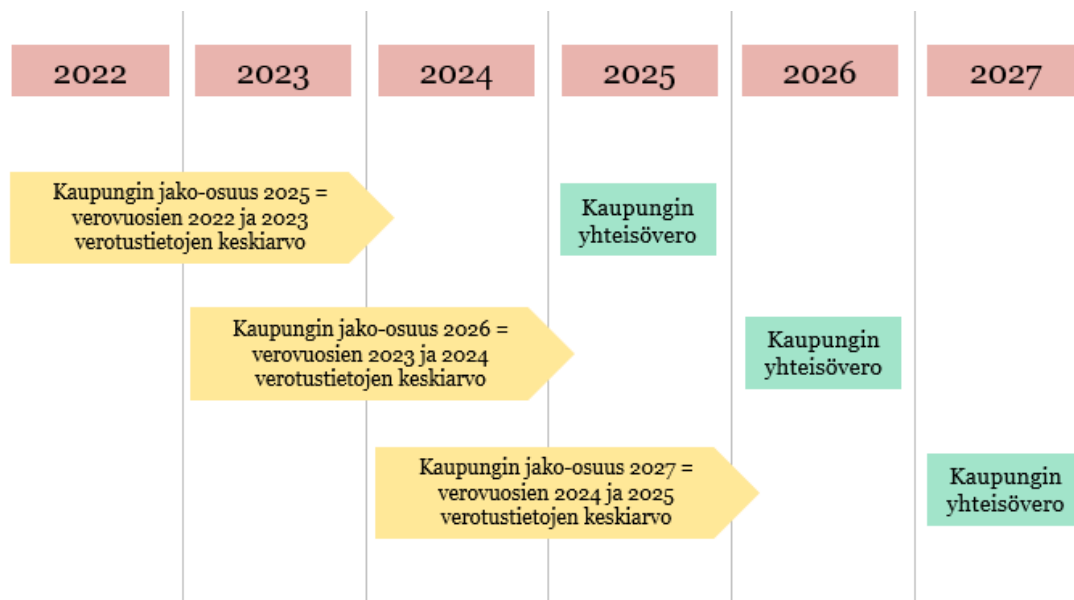
Porvoon kaupungin osuus kuntien yhteisövero-osuudesta kasvoi voimakkaasti vuosina 2018–2021.

Porvoo sai vuonna 2017 noin 0,7 prosenttia kuntien yhteisövero-osuudesta, kun vuonna 2021 osuus oli jo noin 2,6 prosenttia. Vuonna 2022 Porvoon jako-osuus aleni noin 2,4 prosenttiin ja vuonna 2023 1,2 prosenttiin. Vuoden 2024 jako-osuus on 1,8 prosenttia.

Käytännössä kaupungin jako-osuus on hyvin riippuvainen Kilpilahden yritysclusterin tuloskehityksestä ja maksamista yhteisöveroista, koska klusteri muodostaa suurimman osan Porvoon alueen yhteisöverotuotosta.

Verohallinto vahvistaa kuntien yhteisöveron jako-osuudet vasta vuoden 2025 alkupuolella. Kaupungin jako-osuuden arvioidaan ennakkotietojen perusteella kasvavan reilu 40 prosenttia vuodelle 2025 Kilpilahden yritysclusterin hyvän talouskehityksen ansiota vuosina 2022–2023. Vuodesta 2026 alkaen yhteisöveroarviot sisältävät erittäin suuria epävarmuustekijöitä, sillä vuoden 2024 suurimpien yhteisöveron maksajien tulosten arvioidaan olevan aiempia vuosia heikompia. Vuoden 2024 tulos tulee osaltaan vaikuttamaan kaupungin jako-osuuteen vielä vuonna 2027 ja jako-osuuden lopullinen taso tulee olemaan hyvin riippuvainen vuoden 2025 suhdannekehityksestä.

Yhteisöveron jako-osuuden määräytyminen

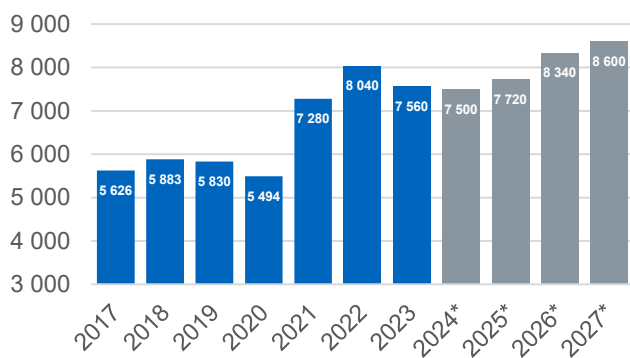

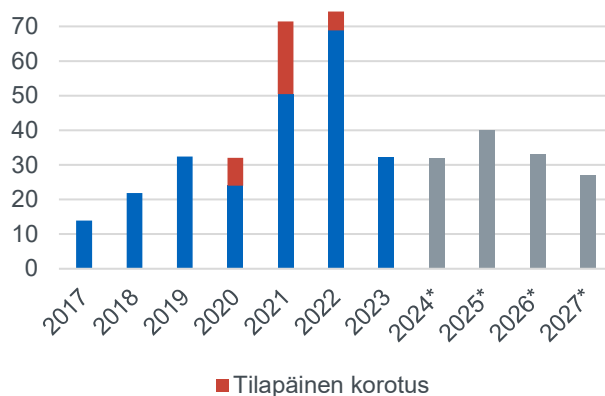
Yhteisövero tuotti kaupungille 2010-luvun alkuvuosina noin 14–16 miljoonaa euroa vuodessa. Vuonna 2018 tuotto nousi reiluun 20 miljoonaan euroon. Vuonna 2019 tuotto nousi jo noin 33 miljoonaan euroon, ja vuonna 2020 tuotto säilyi korkealla kuntaryhmän jako-osuuden korotuksen takia. Vuonna 2021 tuotto nousi reiluun 71 miljoonaan euroon ja vuonna 2022 noin 74 miljoonaan euroon, johtuen muun muassa koronaepidemian takia korotetusta kuntien jako-osuudesta.

Vuoden 2023 tuotto oli 32 miljoonaa euroa ja vuoden 2024 tuoton arvioidaan pysyvän samalla tasolla. Kaupungin yhteisöveron tuotoksi vuodelle 2025 ennakoitetaan talousarviossa 40 miljoonaa euroa ja vuosille 2026 ja 2027 noin 33 ja 27 miljoonaa euroa. Arvio perustuu oletukseen, että yhteisöverosta saadut ennakkotiedot vastaavat toteutunutta verokertymää.

Koko maan yhteisöverokertymän kehitys, milj. €

Kaupungin yhteisöveron tuotto ja ennuste

* Vuosien 2024–2027 tiedot perustuvat ennakkolisiin tietoihin

VALTIONOSUUKSISSA RAKENTEELLISIA MUUTOKSIA

Valtiovarainministeriön alustavien laskelmien mukaan Porvoon valtionosuudet tulevat olemaan noin 50 miljoonaa euroa vuonna 2025. Tästä noin 31 miljoonaa euroa on peruspalvelujen valtionosuutta (ilman tasausta ja sote-erien osuutta), jolla katetaan kunnan järjestämien peruspalveluiden kustannuksia. Kustannusten laskenta-perusteena käytetään kuntaan ja kunnan asukkaisiin liittyviä mittareita. Kustannuksista vähennetään kunnan omarahoitusosuus. Peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyy vuodesta 2025 alkaen TE-uudistuksen myötä kunnille osoitettu valtionosuus, joka on Porvoon kaupungin osalta yhteensä noin 6,1 miljoonaa euroa.

Peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyy hyvinvointialueuudistuksesta johtuvia tasausmekanismeja (muutosrajoitin + järjestelmämuutoksen tasaus), joiden tavoite on tasata hyvinvointialueuudistuksen vaikutusta kunnan taloudelliseen asemaan. Vuodesta 2024 alkaen tasausmekanismeissa huomioidaan uudistuksen jälkikä-teistarkastuksesta johtuva valtionosuuden läsiirtotarve ja sen vaikutusta lieventävä määräaikainen kompensatio. Hyvinvointialueuudistukseen liittyvät erät ovat vuonna 2025 yhteensä 16,9 miljoonaa euroa.

Osana peruspalvelujen valtionosuuksia tasataan myös kuntien taloudellisia eroja lisäämällä tai vähentämällä valtionosuuksia riippuen siitä, onko kunnan laskennallinen verotulo keskimääräistä suurempi tai pienempi. Porvoolla tasaus vähentää valtionosuuksia, koska kaupungilla on keskimääräistä suuremmat verotulot. Tasaus on noin 1,3 miljoonaa euroa vuonna 2025.

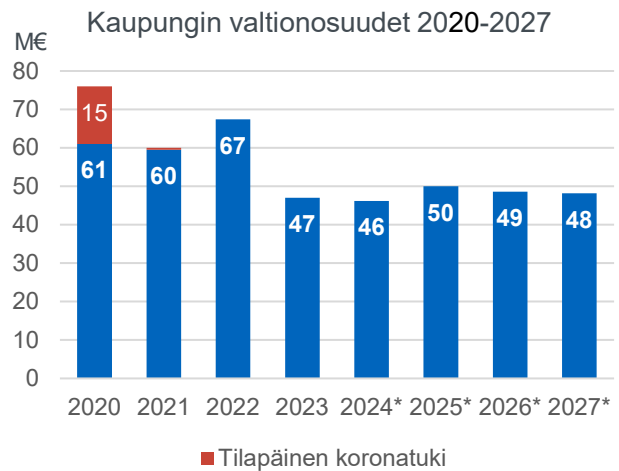
Porvoon veromenetysten korvauksen arvioidaan olevan vuonna 2025 noin 4,8 miljoonaa euroa. Korvausta maksetaan veroperustemuutoksista johtuvista kunnallisverotulojen menetyksistä. Suurimmat veroperusteeseen vaikuttavat muutokset ovat erilaiset verotuksessa tehtävät vähennykset.

Opetus- ja kulttuuritoimen osuus vähentää kaupungin valtionosuuksia on vuonna 2025 noin 1,4 miljoonalla eurolla.

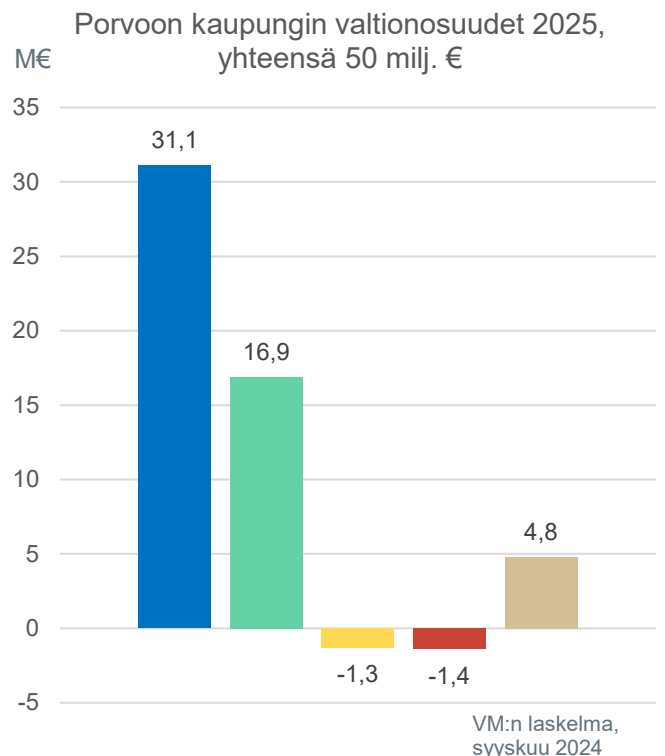
Kaupungin valtionosuuksista reilu puolet on rahaa, jolla valtio osallistuu kaupungin lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi. Vastaavasti lähes puolet valtionosuuksista koostuu erilaisista tasaus- ja kompensatioelementeistä, joilla korvataan aiemmin tehtyjä muutoksia tai rajoitetaan aiemmin tehtyjen muutosten vaikutuksia kuntien taloudelliseen asemaan.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan on kirjattu kuntien peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmän uudistaminen. Uudistuksen tavoitteena on lisätä järjestelmän ymmärrettävyyttä ja läpinäkyvyyttä. Kuntien rahoitus ei uudistuksen myötä kasva, vaan uudistus jakaisi

kuntien osuuksia uudella tavalla. Nykyinen malli on ollut Porvoon kannalta suotuisa ja toteutuessaan uudistus todennäköisesti heikentäisi kaupungin valtionosuustuloja.

* Vuosien 2024–2027 tiedot perustuvat ennakkolisiin tietoihin

- Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta ja sote-eriä eli muutosrajoitinta ja siirtymätasausta
- Sote-uudistuksen muutosrajoitin ja järjestelmämuutoksen tasaus
- Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus
- Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus
- Veromenetysten korvaus

Kaupungin rahoitustarpeet ja lainanotto

Kaupungin vuotuinen lainarahoitustarve tai lainanlyhenysvara muodostuu vuosikatteen ja nettoinvestointien välisestä erotuksesta. Tasapainossa olevassa taloudessa vuosikatteella voidaan rahoittaa nettoinvestoinnit. Pitkällä aikavälillä vuosikatteella tulee rahoittaa myös lainan lyhennykset.

Kaupungin tavoitteena on, että kaupungin lainakanta pysyy kuntien keskiarvon alapuolella ja taloudellisesti hyvinä vuosina lainakantaa pyritään alentamaan tai vaihtoehtoisesti panostetaan enemmän investointeihin. Kaupungin lainakanta on alentunut tasaisesti vuodesta 2020 alkaen ja vuoden 2024 lopussa lainakanta tulee arviolta olemaan noin 62 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 investointien alhainen toteuma ja usean investoinnin painopisteen siirtyminen seuraaville vuosille on lykännyt tarvetta nostaa uutta lainaa.

Taloussuunnitelma sisältää vuosille 2025–2028 investointeja yhteensä noin 205 miljoonalla eurolla. Keskimääräinen investointitaso on näin ollen noin 50 miljoonaa euroa vuosittain. Pitkällä aikavälillä keskimääräinen investointitaso olisi keskimäärin noin 25 miljoonaa euroa vuodessa.

Kaupungin investointisuunnitelma sisältää taloussuunnitelman vuodelle 2025 yhteensä 40 miljoonan euron investoinnit, joista talonrakennusinvestointien osuus on 18 miljoonaa euroa ja kaupunki-infran investointien osuus noin 21 miljoonaa euroa. Loppuosa investoinneista on muun muassa irtainta käyttöomaisuutta.

Investointitarve kasvaa tulevina vuosina, kun vuodelle 2026 on suunniteltu kohdistuvan 58 miljoonan euron investoinnit, vuodelle 2027 investointeja noin 48 miljoonan euron edestä ja vuodelle 2028 yhteensä noin 58 miljoonaa euroa.

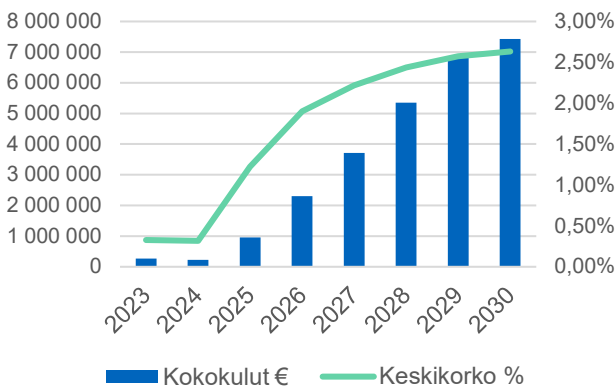
nan euron investoinnit. Lähivuosille suunnitellut investoinnit painottuvat päiväkodeihin ja kouluihin ja suurin yksittäinen investointikokonaisuus on Kokkonniemen liikuntakeskus.

Nousevat investointikustannukset tarkoittavat, että kaupungin lainakanta olisi kääntymässä kasvuun vuodesta 2025 alkaen. Arvion mukaan lainakanta kasvaisi vuonna 2025 noin 14 miljoonalla eurolla yhteensä 76 miljoonaan euroon. Asukaskohtainen lainakanta olisi näin ollen noin 1472 euroa. Kaupungin lainakanta kasvaa rahoituslaskelman mukaan 120 miljoonaan euroon vuonna 2026 ja 166 miljoonaan euroon vuonna 2027. Lainakannan arvioidaan kasvavan edelleen suunnitelmavuosien jälkeen. Kokkonniemen liikuntakeskuksen investoinnin ollessa kokoluokaltaan merkittävä koko kaupungin mittakaavassa, on hankkeen toteutustavalla ja aikataululla suuri vaikutus sekä investointisuunnitelmaan että lainatarpeeseen.

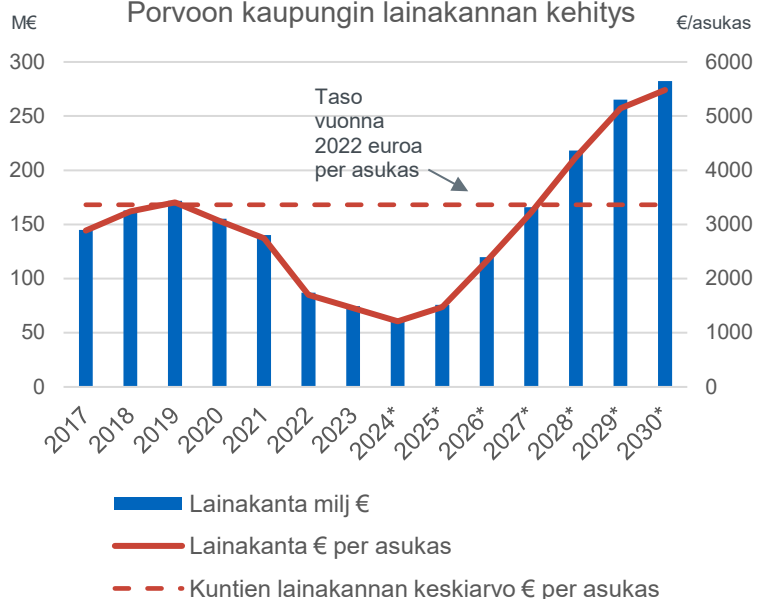
Kaupungin nykyiset lainat on sidottu kiinteäkorkoisiin lainoihin. Koska vuosina 2023–2024 ei ollut tarve nostaa uutta lainaa, on kaupunki onnistunut välttämään lainan nostamista aikana, jolloin korot ovat olleet korkeimmillaan. Tulevina vuosina korkojen ennustetaan jatkavan maltillista laskua ja lopulta tasoittuvan reiluun pariin prosenttiyksikköön. Näköpiirissä ei kuitenkaan ole paluuta nollakorkotasolle.

Kaupungin keskiporkko on vuoden 2024 lopussa noin 0,3 prosenttia. Tulevina vuosina nostettavien lainojen korot tulevat olemaan korkeampia, mikä kasvattaa kaupungin maksamaa korkomäärää huomattavasti nykyisestä ja nostaa kaupungin keskiporkkoa nykyisestä, hyvin alhaisesta tasosta.

Arvio kaupungin korkokulujen ja keskiporkon kehityksestä

Porvoon kaupungin lainakannan kehitys

TULOSLASKELMA JA RAHOITUSLASKELMA

Kaupungin talousarvion mukaan kaupungin talous on lähes tasapainossa vuonna 2025. Tulos on lievästi ylijäämäinen ja vuosikate riittää kattamaan poistojen ja arvonalentumisten määrän.

Talousarviovuoden 2025 vuosikate tulee olemaan noin 24 miljoonaa euroa ja tulos noin 1,7 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Kuntien yleistä menokehitystä parhaiten kuvaava peruspalvelujen hintaindeksi kasvaa vuonna 2025 yhteensä 3,1 prosenttia valtiovarainministeriön laatiman kuntatalousohjelman mukaan. Kaupungin menojen kasvu on vuonna 2025 noin 11,8 prosenttia, eli noin 28 miljoonaa euroa verrattuna muutettuun talousarvioon 2024. Vertailukelpoinen menojen kasvu 2025 ilman TE-uudistusta ja vihreän siirtymän rahastoa on 6,0 %. Menokasvu selittyy TE-uudistuksen kulujen lisäksi osin yleisen kustannustason sekä palkkakustannusten nousulla. Lisäksi kaupungin joukkoliikenneuudistuksen tasokorotus lisää kustannusten määrää vuonna 2025. Vuoden 2025 talousarvion toimintamenojen kasvua hillitsee kaupunginvaltuuston toukokuussa 2024 hyväksymä talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelma, jonka mukaiset vuoteen 2025 kohdistuvat toimenpiteet ovat yhteensä noin kolme miljoonaa euroa.

Kasvun ja oppimisen toimialan menot kasvavat 5,8 miljoonaa euroa eli 4,7 prosenttia. Toimialan suurin menoerä, palkkakustannukset 57 prosenttia toimialan kokonaiskuluista, kasvavat 2,4 miljoonaa euroa 3,3 prosenttia henkilöstölisäysten sekä yleisen palkkatason kohoamisen myötä. Toimialan toimintakuluja palkkamenojen lisäksi kasvattaa vuonna 2025 varhaiskasvatuksen lisäksi väistötilojen kustannukset sekä uudet varhaiskasvatuseriöt.

Elinvoiman toimialan menot kasvavat 5,9 miljoonaa euroa, 14,6 prosenttia. Toimialan menot sisältävät Porvoon kaupungin osuuden työllisyysalueen kustannuksista sekä uudistukseen sisältyvän osuuden kunnan työttömyysetuuden rahoitusvastuusta. Toimialan kustannuksiin sisältyy vuodelle 2025 tehty varaus, miljoona euroa, vihreän siirtymän rahaston ensimmäisten hankkeiden rahoitukseen. Elinvoiman vertailukelpoisten toimintakulujen kasvu vuodelle 2025 on 1,4 prosenttia ilman vihreän siirtymän rahastoa ja Porvoon osuutta työllisyysalueen kustannuksista.

Kaupunkikehityksen toimialan menot kasvavat 17,1 prosenttia, 4,7 miljoonaa euroa. Toimialan kustannukset kasvavat vuonna 2025 joukkoliikenteeseen tehdyn tasokorotuksen, kärkihankkeisiin tehtävien panostusten sekä materiaalien ja palvelujen hintatason kasvun myötä.

Konsernipalvelujen kulujen kasvu on 8,8 prosenttia, 4 miljoonaa euroa. Toimialan toimintakuluihin on tehty varaus vuonna 2025 käytäviin työehtosopimusten palkankorotuksiin, joka neuvottelutulosten selvittyä jaetaan aikanaan edelleen toimialoille. Kaupungin toimitiloja hallinnoivan toimitilapalvelujen kustannuksissa on lisäksi huomioitu lisä- ja väistötilatarpeet vuodelle 2025.

Vuoden 2025 alussa varsinaisen toimintansa aloittavan Porvoon työllisyysalueen kustannukset ensi vuodelle ovat yhteensä 7,1 miljoonaa euroa. Työllisyysalueen kustannukset jaetaan sopimuksen mukaisesti palvelut järjestävän Porvoon kaupungin, että muiden alueen kuntien kesken.

Kaupungin talous on painumassa vuosina 2026–2027 alijäämäisiksi menojen kasvun ollessa samalle ajalle kohdistuvien tulojen kasvua suurempaa. Vuoden 2026 alijäämäksi arvioidaan -9,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2027 jo -22,2 miljoonaa euroa. Kaupungin toimintakuluista henkilöstökulujen osuus on keskimäärin 44 prosenttia. Suurimpana menoeränä olevien henkilöstökulujen kasvuksi suunnitelmavuosille on arvioitu noin 2,9–3,4 prosenttia. Palveluostojen määrä kasvaa suunnitelmavuosilla noin kolme prosenttia vuosittain.

Kaupungin verorahoitukseen liittyy epävarmuutta tulevina vuosina. Kunnan tulo- ja kiinteistöveron ennakoidaan kasvavan maltillisesti suunnitelmavuosina. Sen sijaan kaupungin osuus yhteisöveron tuotosta muodostuu moniportaisesta kokonaisuudesta, johon vaikuttavat koko maan yhteisöverokertymät, kaikkien kuntien osuus yhteisöverokertymästä, sekä kuntakohtaisesti määräytyvät jako-osuudet, joihin Porvoon kaupungin osalta vaikuttavat merkittävästi Kilpilahden alueelle sijoittuneiden yritysten maksamat yhteisöverot.

Hallitusohjelman mukaisesti valtionosuusjärjestelmää on myös tulevina vuosina tarkoitus uudistaa, mutta uudistuksen vaikutuksia Porvoon osalta on vaikea arvioida ennakkoon. Uudistuksen tavoitteena on lisätä valtionosuusjärjestelmän ymmärrettävyyttä ja läpinäkyvyyttä ja sopeuttaa kuntien rahoitus vastaamaan kuntien uutta roolia peruspalvelujen järjestämisessä.

Nykymuodossaan olevan valtionosuusjärjestelmän kautta kaupungin valtionosuustulojen määrästä vähennetään edelleen valtionosuuden tasausmekanismien myötä vuosina 2026–2027 yhteensä 1,7 miljoonaa euroa osana vuoden 2023 alussa toteutettua hyvinvointialueuudistusta ja sitä vastaavaa rahoituksen siirtoa.

Kaupungin investointisuunnitelman mukaan vuosille 2025–2031 kohdistuu noin 294 miljoonan euron suuruiset investoinnit. Investointitahti on edelleen liian korkea

huomioiden kaupungin heikentyvä rahoituspohja vuodesta eikä tulo-rahoituksella kyetä kattamaan keskimäärin kuin 24 prosenttia tulevien investointien määrästä.

Heikkenevä tuloskehitys yhdistettynä korkeaan investointitasoon johtaa siihen, että kaupungin lainakanta tulee suunnitteluvuosina kääntymään kasvuun ja uusien lainojen myötä kaupungin lainojen korkokustannukset kasvavat. Investointitason kasvu kasvattaa tuloslaskelmaan kirjattavien poistojen määrää vaihteittain suunnitelmavuosien 2026–2027 aikana. Kaupungin vuosikate heikkenee merkittävästi suunnitelmavuosina, eikä riitä kattamaan poistojen ja arvonalentumisten määrää.

Kuntalain mukaisesti kunnan taloussuunnitelman tulee olla tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kaupungin yhteenlaskettu alijäämä vuosilta 2024–2027 on noin -30 miljoonaa euroa, joten kaupungin talous ei siten näiden vuosien osalta ole tasapainossa.

TULOSLASKELMAN JA RAHOITUSLASKELMAN LAADINTAPERIAATTEET

Tuloslaskelmassa yhdistetään toimialojen käyttötalouden tulot ja menot. Tulot ja menot esitetään tiliryhmittäin. Toimialojen tulojen ja menojen erotus on toimintakate.

Talousarvio laaditaan bruttoperiaatteella siten, että tulot ja menot budjetoidaan erikseen. Talousarvio sisältää kaupungin sisäisiä tuloja ja menoja, yhteensä 37 miljoonaa euroa. Lisäksi kaupungin sisäiset ostot liikelaitoksilta ovat 13 miljoonaa euroa.

Liikelaitosten talousarviot eivät sisälly kaupungin talousarviolukuihin, vaan ne esitetään talousarviosta erillään talousarvion liitetiedoissa.

Talousarviomenot voidaan rahoittaa vain pieneltä osin toiminnasta saatavilla tuloilla. Valtaosa toiminnasta rahoitetaan verorahoituksella, johon luetaan kunnallisvero, kiinteistövero, yhteisövero ja valtionosuudet. Lisäksi tuloslaskelmassa osoitetaan muun rahoituksen tuotot ja kulut. Kun toimintakatteeseen lisätään verorahoitus ja muut rahoituserät, saadaan tuloslaskelman vuosikate.

Vuosikatteella tulisi kattaa käyttöomaisuuden poistot, jotta toiminnan kirjanpidollinen tulos olisi positiivinen.

Rahoituslaskelmassa yhdistetään tuloslaskelman vuosikate, investointimenot ja -tulot. Siinä esitetään myös kaupungin anto- ja ottolainauksen muutokset sekä muut maksuvalmiuden muutokset. Rahoituslaskelmalla osoitetaan, miten kaupungin rahoitustarve katetaan.

Tulos- ja rahoituslaskelma

TULOSLASKELMA	TP2023	TA2024	TA2024+m	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	69 495 234	68 309 916	68 651 916	81 439 228	81 018 400	81 477 000
Myyntituotot	5 547 724	6 605 325	7 105 325	14 276 202	14 398 300	14 555 800
Maksutuotot	8 685 564	6 726 733	6 726 733	7 117 800	7 160 800	7 204 000
Tuet ja avustukset	5 516 577	5 867 000	5 709 000	5 745 023	4 733 100	4 439 600
Muut toimintatuotot	49 745 369	49 110 858	49 110 858	54 300 203	54 726 200	55 277 600
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	695 718	670 000	670 000	670 000	670 000	670 000
TOIMINTAKULUT	-232 252 998	-238 127 615	-237 749 615	-265 698 659	-272 699 800	-281 303 300
Henkilöstökulut	-102 944 461	-109 031 300	-108 810 300	-117 834 500	-121 100 000	-125 165 300
Palvelujen ostot	-59 234 083	-57 340 962	-57 701 962	-68 348 388	-70 381 100	-72 425 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 065 084	-14 799 950	-14 639 950	-15 132 300	-15 656 600	-16 129 000
Avustukset	-10 715 434	-10 849 400	-10 849 400	-13 714 400	-14 187 600	-14 684 400
Muut toimintakulut	-47 293 936	-46 106 003	-45 748 003	-50 669 071	-51 374 500	-52 899 100
TOIMINTAKATE	-162 062 046	-169 147 699	-168 427 699	-183 589 431	-191 011 400	-199 156 300
VEROTULOT	152 597 376	143 600 000	143 600 000	156 000 000	155 200 000	153 400 000
Kunnan tulovero	101 297 853	93 000 000	93 000 000	97 000 000	103 000 000	107 000 000
Kiinteistövero	19 030 689	18 600 000	18 600 000	19 000 000	19 200 000	19 400 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	32 268 834	32 000 000	32 000 000	40 000 000	33 000 000	27 000 000
VALTIONOSUUEDET	47 344 763	47 000 000	46 200 000	50 000 000	48 600 000	48 200 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3 620 430	2 510 000	2 510 000	1 810 000	1 667 000	1 025 000
Korkotuotot	458 551	710 000	710 000	675 000	775 000	825 000
Muut rahoitustuotot	3 521 608	3 100 000	3 100 000	3 735 000	3 992 000	4 300 000
Korkokulut	-259 958	-1 200 000	-1 200 000	-2 500 000	-3 000 000	-4 000 000
Muut rahoituskulut	-99 771	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
UOSIKATE	41 500 522	23 962 301	23 882 301	24 220 569	14 455 600	3 468 700
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-22 353 271	-24 500 000	-24 500 000	-23 500 000	-24 600 000	-26 700 000
TILIKAUDEN TULOS	19 147 251	-537 699	-617 699	720 569	-10 144 400	-23 231 300
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET	-1 748 127			1 000 000	1 000 000	1 000 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	17 399 124	-537 699	-617 699	1 720 569	-9 144 400	-22 231 300

RAHOITUSLASKELMA	TP2023	TA2024	TA2024+m	TA2025	TS2026	TS2027
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Vuosikate	41 500 522	23 962 301	23 882 301	24 220 569	14 455 600	3 468 700
Tulorahoituksen korjaukset	3 626 076	-4 200 000	-4 200 000	-4 900 000	-5 000 000	-5 000 000
Toiminnan rahavirta yhteensä	45 126 598	19 762 301	19 682 301	19 320 569	9 455 600	-1 531 300
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-31 446 167	-36 810 000	-27 790 000	-40 370 000	-57 835 000	-49 300 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 231 815	4 200 000	4 200 000	4 900 000	5 000 000	5 000 000
Investointien rahavirta yhteensä	-28 214 352	-32 610 000	-23 590 000	-35 470 000	-52 835 000	-44 300 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	16 912 246	-12 847 699	-3 907 699	-16 149 431	-43 379 400	-44 631 300
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset						
Antolainauksen lisäykset	-10 054 287	-2 350 000	-2 350 000	-800 000	-3 000 000	-3 000 000
Antolainauksen vähennykset	1 455 900	1 815 000	1 815 000	1 870 000	1 880 000	1 880 000
Antolainauksen muutokset yhteensä	-8 598 387	-535 000	-535 000	1 070 000	-1 120 000	-1 120 000
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		24 000 000	24 000 000	26 000 000	59 000 000	67 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 333 354	-13 000 000	-13 000 000	-12 400 000	-15 000 000	-20 900 000
Lainakannan muutokset yhteensä	-12 333 354	11 000 000	11 000 000	13 600 000	44 000 000	46 100 000
Oman pääoman muutokset	1 869 661					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-11 659 947					
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-30 722 027	10 465 000	10 465 000	14 670 000	42 880 000	44 980 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	-13 809 781	-2 382 699	6 557 301	-1 479 431	-499 400	348 700

TOIMIALAKOHTAISET PERUSTELUT

KONSERNIPALVELUJEN TOIMIALA

	MENOT M€	TULOT M€	HENKILÖSTÖ
Kaupungin johto (sisältää: vaalilautakunta, kaupunginvaltuusto, tarkastuslautakunta, kaupunginjohto, kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen muu toiminta)	6,0	0,1	1
Viestintä, asiakaspalvelu ja yhteiskuntasuhteet	1,7	0	11,5
Henkilöstö, demokratia ja kehitys	9,6	0,7	29
Rahoitus ja strategia	2,0	0	9
Toimitilat	30,2	42,7	55

Vaalit

Vuonna 2025 järjestetään kunta- ja aluevaalit. Vastavaa vaalia ei aikaisemmin ole järjestetty, ja siitä syystä kustannusten jakautumista kaupungin ja hyvinvointialueen kesken on ollut vaikea arvioida. Tehty arvio perustuu käytettävissä olevaan oikeusministeriöltä saatuun tietoon. Aluevaaleista aiheutuvat kustannukset pidetään erillään kuntavaalien kustannuksista.

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuuston toiminnan ja sen kustannusten ennakoidaan olevan menneiden vuosien tasolla. Valtuuston kokouksia ja iltakouluja tullaan todennäköisesti järjestämään viime vuosina vakiintunut määrä. Valtuuston talousarviossa on varaus kokousjärjestelmän uudistamista varten. Varaus perustuu markkinavuoropuhelun kautta saatuun tietoon ratkaisun kustannuksista.

Tarkastustoimi

Tarkastustoimi suorittaa lakisääteisiä tarkastustoimia tarkastussuunnitelman mukaisesti. Talousarvio sisältää tarkastustoimelle määrärahan käyttöä tarvittaessa ulkopuolista tukea toiminnassaan.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksen toiminnan oletetaan jatkuvan luonteeltaan ja kuluiltaan nykyisen kaltaisena. Talousarvio on tästä syytä pitkälti totutun tapainen.

Konsernijaoston toiminta on otettu huomioon talousarviossa ennakoimalla kokouksia pidettävän kymmenen vuodessa. Tämä vastaa vuoden 2023 kokousten määrää.

Talousarviossa on määräraha kaupunginhallituksen kokoushuoneen kehittämistä varten. Kokoushuoneen toimivuutta on arvioitu kriittisesti jo usean vuoden ajan.

Kaupungin johto

Kaupungin johto edistää kaupunkistrategian toteuttamista talousarviovuoden aikana. Työssä hyödynnetään valtuuston hyväksymiä kaupunkistrategian mittareita.

Kaupunginjohdon keskeisimmät prioriteetit vuonna 2025 liittyvät kaupunkistrategian toimeenpanon edistämiseen ja kaupunkistrategian päivittämiseen, uusien TE2025-palveluiden hallittuun organisointiin sekä kaupungin muihin kärkihankkeisiin, kuten Kokonniemen liikunta-keskusinvestointiin edistämiseen.

Kaupunginjohto edistää Porvoon kannalta keskeisten erillishankkeiden toteutusta, kuten raideyhteyksiä. Lisäksi kaupungin yleistä edunvalvontaa jatketaan mm. kaupunkipolitiikan osalta useilla eri foorumeilla.

Kaupunginjohto toimii prosessiomistajan roolissa ja edistää kaupungin digiohjelman mukaista tiedolla johtamista koko kaupunkikonsernissa. Lisäksi kaupungin johto vastaa sisäisen tarkastuksen järjestämisestä yhdessä kaupunginhallituksen kanssa.

Viestintä, asiakaspalvelu ja yhteiskuntasuhteet

Palvelualue vastaa viestinnästä, yhteiskuntasuhteista, asiakaspalvelusta ja neuvonnasta sekä kansainvälistä asioista ja vierailuista, kaupunginjohtajan assistenttitehtävistä ja käännöspalveluiden ohjaamisesta.

Avoin, kaksikielinen ja saavutettava viestintä, selkokieli huomioiden, on nostettu kaupunkistrategiassa keskeiseksi keinoksi luoda aitoa vuoropuhelua ja laajaa vuorovaikutusta asukkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa.

Viestintä tukee ja ohjaa kaupungin toimialoja monikanavaisessa ajankohtaisviestinnässä asioiden valmistelusta, päätöksenteosta ja kaupungin palveluista. Suunnitelmallista ja laajaa viestintää edellyttävät mm. vaalit, kaupunkistrategian uudistaminen, kaupunkikehityksen kärkihankkeet ja joukkoliikenneuudistus. Lisäksi jatketaan sosiaalisen median kanavien sisällöntuotannon kehittämistä.

Viestintä järjestää kaupungin työntekijöille myös kirjoittamis- ja viestintäkoulutuksia sekä tietoisuuksia osana lähijohtajainfoja. Kaupungin tärkeimmän sisäisen viestintäkanavan, intranetin, uudistaminen on viestinnän suurin kehittämishanke vuodelle 2025. Uudistus tarkoittaa teknisen alustan vaihtamista sekä palvelukonseptin kehittämistä niin, että intranet tukee kaupungin työntekijöiden työntekoa parhaalla mahdollisella tavalla sisäisen viestinnän kanavana.

Porvoo.fi -palvelun kehitystyö jatkuu, painopisteenä tietojen löydettävyyden, selkeä kieli ja saavutettavuus. Lisäksi kehitetään työkaluja sisäisen päivitystyön tehostamiseksi.

Asukas- ja palveluviestintää kehitettiin vuonna 2024 julkaisemalla kokeiluluontoisesti asukaslehti Meidän Porvoo. Kokeilua jatketaan vuonna 2025. Jokaiseen kotitalouteen jaettava asukaslehti tavoittaa myös ne kaupungin asukkaat, joita ei tavoiteta kaupungin oman verkkosivuston, paikallisten medioiden tai sosiaalisen median kautta. Vuonna 2025 julkaistaan yksi asukaslehti. Toisen lehden sijaan kokeillaan muita tapoja, joilla voidaan

viestiä tehokkaasti kaupungin palveluista ja kehityksestä näille kohderyhmille.

Asiakaspalvelupiste Kompassi tarjoaa neuvontaa ja asiakaspalvelua kaupungin asukkaille ja matkailijoille monikanavaisesti, niin palvelupisteessä, puhelimitse kuin digitaalisia kanavia hyödyntäen, vuosittain noin 30 000 asiakaskontaktissa. Kompassi muuttaa uusiin tiloihin Nimbus-talon ensimmäiseen kerrokseen torin laidalle vuoden vaihteessa. Muuton yhteydessä Kompassin nimi muuttuu Porvoo–Borgå-infoksi. Uusi nimi kertoo paremmin myös matkailijoille, että kyse on matkailuneuvonnasta. Rihkamatorille kesäkuukausiksi tuotavan väliaikaisen matkailuneuvontapisteen näkyvyyttä lisätään, ja matkailusesongin ajaksi palkataan liikkuvia matkailuneuvoja ("helpit").

Asiakaspalvelussa on käynnissä useita isompia kehitysprojekteja, joilla pyritään parantamaan digitaalista asiakaspalvelua sekä selkeyttämään asiakkaiden palvelukokemusta ja asiointipolkua. Yhteistyössä kehitysyksikön kanssa kehitetään ePorvoo-verkkopalvelua asiakasystävällisemmäksi ja käyttäjäystävällisemmäksi. Tavoitteena on, että digitaalisen asiointin mahdollistavan CRM-järjestelmän käyttö laajenee kaikilla toimialoilla.

Chat-palvelu uudistetaan kokonaan. Kaupunki ottaa käyttöön aikaisempaa kustannustehokkaamman ja asiakasystävällisemmän Dynamics-pohjaisen live-chat-palvelun. Samalla kartoitetaan uuden tekoälypohjaisen chatbot-palvelun käyttöönoton mahdollisuuksia.

Lisäksi toteutetaan talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman mukaisia kehittämistoimia. Verkkokauppaan tuodaan lisää uusia palveluita ja tuotteita, ja tämä tehostaa toimintatapoja sekä ulkoisesti että sisäisesti. Esimerkiksi laskutustyö vähenee merkittävästi, kun asiakas maksaa suoraan verkossa. Verkkokaupan avulla tuomme myös palvelumme lähemmäksi asiakkaitamme, ja palveluiden saatavuus paranee.

Ulkoistettu puhelinvaihte suljetaan, ja vaihdepalvelua koskeva sopimus Telian kanssa puretaan. Porvoo–Borgå-info ottaa vastuun kaikista puheluista, jotka tulevat Porvoon kaupungille. Vaihdepalvelun siirtoon liittyvät toimintatapoja ja prosesseja kehitetään vuoden 2025 aikana.

Kaupunginjohtajan assistenttitehtävän ohessa kehitetään ja systematisoidaan asteittain kaupungin kansainvälisiä asioita ja vierailuja yhteistyössä toimialojen kanssa. Vuonna 2025 toteutetaan pohjoismaisten ystävyyskaupunkien kesken (Lund, Hamar ja Dalvik) "Nordic Summit"/"Vänortsmöter" -tapaaminen, jonka pääaihe tulee keskittymään yhteisiin turvallisuushaasteisiin ja tavoitteisiin.

HPK Palvelut Oy palvelutoiminnan laskut on keskitetty konsernipalvelujen toimialan alle, ja tämän vuoksi koko kaupungin käännöskulut näkyvät viestintä, asiakaspalvelu ja yhteiskuntasuhteet -palvelualueen alla. Käännöspalvelujen tarve on kasvussa mm. kaupunkisuunnittelun hankkeiden, strategia- ja ohjelmatyön ja intran uudistamisen vuoksi. Viestintä käynnistää yhteistyössä kehitysjä hallintoyksikön kanssa käännöstystä tehostavia toimenpiteitä talouden tuottavuus ja tasapaino-ohjelman mukaisesti. Kaupungille valmistellaan uusi kieliohjelma. Valmistelua varten perustetaan työryhmä, joka koostuu sekä viranhaltijoista että luottamushenkilöistä. Uusi ohjelma tuodaan päätöksentekoon keväällä 2025. Viestintä ja kehitysyksikkö käynnistävät projektin, jossa hyödynnetään henkilöstölle suunnattua tekoälypohjaista käännöstyökalua käännöskulujen hallitsemiseksi. Lisäksi HPK:n kanssa neuvotellaan käännöstöiden palvelukuvauksen uudistamisesta, kun HPK:n palvelusopimuksia päivitetään.

Henkilöstö, demokratia ja kehitys

Henkilöstö-, demokratia- ja kehitysyksiköt muodostavat oman palvelualueen, jonka sisällä kehitetään yhteisiä toimintamalleja organisaation sisäisten tukipalvelujen tuottamiseksi.

Henkilöstö

Henkilöstöyksikkö toteuttaa kaupunginhallituksen vuosille 2023–2026 hyväksymää henkilöstöohjelmaa ja työsuojelun toimintaohjelmaa.

Henkilöstöä kannustetaan jatkuvaan oppimiseen, osallisuuteen ja oman työn kehittämiseen käymällä kattavasti osaamiskeskusteluja, lisäämällä tietoa kehittymismahdollisuuksista sekä tarjoamalla monipuolisesti koulutusta. Vapaa-ajan kouluttautumista tuetaan koulutusstipendillä. Oikeanlainen osaaminen suhteessa työn vaatimuuteen tukee myös henkilöstön työhyvinvointia. Hallinnon ammattien osaamisprofiilien määrittely jatkuu.

Koulutussuunnitelmaa kehitetään strategiseksi ja rekrytointeja ohjaavaksi asiakirjaksi. Organisaation osaamisen kehittäminen kaikilla organisaatiotasoilla on varmistettava. Maalis-huhtikuussa toteutettavan työhyvinvointikyselyn perusteella valitaan johtamisen kehittämisen kärkiteemat. Hyvä työhyvinvointia tukeva johtaminen on tietoon perustuvaa ja tasalaatuista. Johtamisen tukena toimivia keskustelutyökaluja kehitetään edelleen ja toimialoille laaditaan ammattialakohtaisia keskusteluja tukevia asiakirjoja. Vuonna 2024 alkanut lähijohtajille tarkoitettu lähiesimiestutkintoon tai johtamisen ja yritysjohtamisen ammattitutkintoon johtava valmennus jatkuu.

Työkykyjohtamisen painopisteenä on edelleen mielen-terveyden johtaminen, aktiivisen tuen toimintakulttuurin edistäminen ja terveysperusteisten poissaolojen eh-

käisy. Työterveyshuollon kanssa jatketaan yksilöiden tukemista työurien jatkumiseen liittyvissä asioissa. Uudelleensijoitusten ja työkokeilujen tukemiseksi varataan henkilöstöjohdon talousarvioon erillinen määräraha. Työhyvinvointia tuetaan myös työterveyshuollon psykologi- ja ryhmätoiminnalla.

Työturvallisuuden osalta viedään käytäntöön ja vakiinutetaan toimenpiteitä, joilla lisätään henkilöstön kuormittuneisuuden hallintaa ja oman työn hallintaa. Työtaturmien ehkäisyyn panostetaan prosessien ja työtapojen tutkimisella ja kehittämisellä. Työsuojelupäällikön työsuhte muutetaan vakinaiseksi virkasuhteeksi 1.1.2026 alkaen ja täytetään avoimen haun kautta hyvissä ajoin ennen vuoden vaihdetta.

Valmiussuunnittelu ja varautuminen on jatkuvaa työtä. Valmiussuunnitelmat pidetään ajan tasalla säännöllisellä tarkastelulla ja harjoittelulla. Turvallisuusyhteistyötä kehitetään sekä sisäisesti että alueen muiden viranomaisten, kolmannen sektorin ja sidosryhmien kanssa. Turvallisuussuunnittelun tueksi valmistellaan turvallisuuskysely asukkaille. Katuturvallisuusindeksin korvaava mittari selvitetään.

Intran uudistamisen yhteydessä ohjeistusta päivitetään helpokäyttöiseksi ja saavutettavaksi kokonaisuudeksi, joka tukee sekä lähijohtajaa että työntekijää palvelusuhteen koko elinkaaren ajan.

Hyvää työnantajamielikuvaa kehitetään suunnitelmallisesti ylläpitämällä hyvää työntekijäkokemusta ja työnantajapolitiikkaa. Kehittämisen teemat perustuvat hakijakyselyistä ja työhyvinvointikyselyistä saatuihin tuloksiin. Kaupungin työkulutturista ja avoimista työpaikoista viestitään yhteistyössä rekrytointiyksikön, viestintäyksikön ja markkinointiyksikön kanssa. Vuosilomasijaisten ja kausityöntekijöiden lisäksi nuorille opiskelijoille ja koululaisille tarjotaan 150 kesätyöpaikkaa.

Henkilöstöyksikkö varautuu uusien virka- ja työehtosopimusten myötä mahdollisesti tulevaan tasopalkkamalliin. Toimivien palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmien kehittäminen tehdään yhdessä toimialojen ja henkilöstön edustajien kanssa. Palkka-avoimuutta lisätään perehdyttämällä sekä lähijohtajia että työntekijöitä kaupungin palkkausjärjestelmien periaatteisiin ja julkaisemalla ajantasaista palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmät Intrassa. Kunnallisen palkkaratkaisun palkkaohjelman kehittäminen jatkuu paikallisin neuvotteluin myös vuonna 2025. Lisäksi varaudutaan paikallisesti neuvoteltaviin eriin vuonna 2025 tehtävän kunnallisen palkkaratkaisun yhteydessä.

Henkilöstöä kannustetaan huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan mm. tarjoamalla lounas- ja virkistysetuja. Lounas- ja virkistysedut sekä mahdollisuus työsuohdepol-

kupyöran säilyvät ennallaan. Henkilöstön käytössä olevien vapaa-ajan mökkien kunnostusmahdollisuuksista tehdään selvitys ja suunnitelma.

Demokratia ja hallinto

Hallinto ja demokratia -yksikössä jatketaan kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämistä perinteisen hallintotoiminnan ohella. Kahtena vuotena toteutettua osallistuvan budjetoinnin käytäntöjä kehitetään saatujen kokemusten pohjalta. Esityksenä on, että ideoiden arviointi vuonna 2025 toteutettaisiin kuntalaisista kootun raadin avulla, jonka toimintaa kaupunki fasilitoi. Arvioitavina ideoina käytetään mahdollisesti jo tehtyjä mutta toteuttamatta jääneitä ideoita. Näin säädetään merkittävästi työaikaa ja osallistetaan porvoolaisia entistä vaikuttavammin. Yhteisöllisyyden avustushakemusten käsittely hoidetaan hallinto ja demokratia -yksikössä.

Asiakirjahallinnon merkittävin haaste koskee käyttöön otetun sähköisen arkistoinnin kehittämistä ja käytön laajentamista. Sähköisen arkiston käyttöä laajennetaan yhteistyössä tietohallinnon kanssa valikoitujen järjestelmien omistajien kanssa. Valmiutta paperiaineiston digitointiin kehitetään. Elokuussa 2024 työnsä aloittanut asiakirjahallintopäällikkö on kartoittanut asiakirjahallinnon kehittämistarpeita. Asianhallinnan ja tiedonhallinnan kehittäminen yhtenä kokonaisuutena yhteistyössä kehitysyksikön kanssa aloitetaan. Asiakirjahallinnon yleisohje päivitetään. Yleisohjeen pohjalta annetaan tarkempaa ohjeistusta ja koulutusta asiakirjojen käsittelemisestä.

Toimialojen riittävän juridisen tuen varmistamiseksi ja erityisesti kaupungin strategisten tavoitteiden kannalta on tärkeää, että kaupunkikonsernilla on käytössään toimivat juristipalvelut. Tästä syystä on palkattu konsernijuristi hallinto ja demokratia -yksikköön. Konsernijuristin tehtävät kohdentuvat hankinta- ja sopimusjuridiikkaan sekä TE2025-uudistuksen valmisteluun, toimialojen tarvitseman muun juridisen tuen ohella. Konsernijaoston aloitettua toimintansa konserniohjauksessa on tullut esille aikaisempaa enemmän juridisia kysymyksiä, joita on jouduttu ratkomaan osin ulkoisten toimeksiantojen avulla. Konsernijuristin tehtävänä olisi muiden tehtävien ohella avustaa tämänkaltaisissa tilanteissa. Aikaisemmasta poiketen myös tytäryhteisöillä on mahdollisuus tukea juristin palveluihin.

Hallinnon prosesseja kehitetään, erityisesti toimielimien päätöksentekoprosessin osalta. Kehitystyöstä vastaavat hallintojohtaja ja hallinnon suunnittelijat.

Kehitys ja digitalisaatio

Kaupungin strategiaan perustuva digiohjelma ja digitiekartta ohjaa yksikön tekemistä. Digiohjelma linjaa kaupungin keskeisimmät kehittämistoimenpiteet toimintakaudelle sähköisen asiainnin, tiedolla johtamisen, pro-

jektinhallinnan, tekoälyn ja muiden yksikön vastuulla olevien toimialariippumattomien kokonaisuuksien osalta.

Vuonna 2023 hyväksytyjen kolmen lakikokonaisuuden (TE-uudistus, rakentamisen päästöjä ja digitalisaatiota edistävät lait sekä automaattinen päätöksenteko hallinnossa) noudattaminen vaatii yksiköltä työpanosta vielä vuoden 2025 aikana. Lisäksi Euroopan unionin uusi kyberturvallisuudsdirektiivi sekä vuoden 2025 aikana voimaan astuva Euroopan unionin säädös Data Act vaatii kaupungilta toimenpiteitä vuoden 2025 aikana.

Perus ICT-palvelut hankitaan pääosin HPK Palvelut Oy:ltä. Vuoden 2025 painopiste edellisen vuoden tapaan on palvelun laadun kehittäminen ja kustannusten hallinta yhteistyössä HPK Palvelut Oy:n kanssa.

Rahoitus ja strategia

Kaupungin rahoitus ja strategia – palvelualueeseen kuuluvat rahoitusyksikkö, hankintapalvelut sekä strategiayksikkö (sisältäen toiminnot: strategia, kestävä kehitys ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strateginen koordinointi).

Rahoitusyksikön toiminnan painopiste talousarviovuonna on kaupungille kesällä 2024 hyväksytyyn talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman toimeenpanon seuranta. Kaupungin kassatoiminnoissa ja uusissa lainoissa pyritään hyödyntämään muuttuvaa korkoympäristöä huomioiden kaupungin riskienhallinta lainasalkussa. Muut vuoden 2025 erityisteemat liittyvät TE-uudistuksen, Kokonniemen liikuntakeskuksen sekä vihreän siirtymän rahaston talouteen.

Kaupungin kirjanpidossa olevien rahastojen ja sijoitettujen varojen tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan ja sijoitusten seurantaa selkiytetään.

Hankintapalvelujen painopiste on kehittää kaupungin hankintaprosessia ja hankintojen kustannustietoisuutta entisestään sekä lisätä suunnitelmallisuutta ja mitattavuutta hankinnoissa.

Strategiayksikössä käynnistyy kaupunkistrategian päivitys. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tehdään laajasti kaupungin eri toimialoilla ja strategiayksikössä koordinoidaan toimintaa eri sidosryhmien suuntaan. Kestävän kehityksen osalta edistetään kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman mukaisia toimia yhdessä kaupungin toimialojen, asukkaiden ja elinkeinoelämän kanssa.

Toimitilat

Toimitilat palvelualueen perustehtävä ja vastuu pysyy vuoden 2023 organisaatiomuutoksen jälkeenkin muuttu-

mattomana. Toimitilapalvelut tarjoavat kaikille kaupungin työntekijöille, asiakkaille ja yhteistyökumppaneille sekä kaupunkilaisille terveelliset, turvalliset, toimintaa ja palveluita tukevat toimitilat.

Toiminnan painopiste keskittyy omien tilojen ja kiinteistöjen ennakoivaan kunnossapitoon ja ylläpitokorjauksiin. Kaupungin palvelutuotannon kannalta merkittävimmille tiloille ja kiinteistöille laadittua pitkän tähtäimen korjaus- ja ylläpito-ohjelmaa (PTS) ylläpidetään ja kehitetään jatkuvasti. Ohjelmalla varmistetaan tilojen ja kiinteistöjen käyttötarkoituksen mukainen kunto ja arvon säilyminen. Kaikki huoltotoimenpiteet, palvelupyynnöt ja ulkopuolisten urakoitsijoiden tekemän toimenpiteet kirjataan ja kuitataan tehdyiksi Granlund Manager huoltokirjaan, josta ne ovat voidaan jälkikäteen todentaa.

Kiinteistöautomaatioon, olosuhdevalvontaan ja -säätöön panostetaan tulevina vuosina modernisoimalla kiinteistöautomaatiota ja liittämällä sen piiriin uusia kohteita. Kaupungin tilat ja kiinteistöt on salkutettu kolmeen pääkategoriaan: pidettävät (A), kehitettävät (B) ja luovuttavat (C). A-luokan tilat ja kiinteistöt ovat toiminnallisuudeltaan, sijainniltaan ja tekniseltä kunnoltaan parhaimpia, B-luokka vaatii kehittämistoimenpiteitä noustakseen A-luokkaan tai jos niitä ei pidetä tarkoituksenmukaisina, ne siirretään hallitusti C-luokkaan. C-luokan tilat ja kiinteistöt eivät sovellu kaupungin omaan palvelutuotantoon. Niistä pyritään eroon joko myymällä, ulos vuokraamalla tai viimeisenä keinona purkamalla ne.

Kaupunkikehityksen, kaavoituksen ja maankäytön kanssa on pidetty säännöllisiä kokouksia ja sovittu yhdessä merkittävimpien kohteiden kaavamuutoksista ja/tai käyttötarkoituksen muutoksista, joilla mahdollistetaan C-kohteiden jatkojalostaminen myyntiin. Tehostetaan toimenpiteitä C-salkun kiinteistöjen myymiseksi mahdollisimman nopeasti.

Kiinteistökannan laskennallinen kuluminen on noin 9,5 miljoonaa euroa vuodessa (1,5–2 % jälleenhankinta-arvosta). Jotta kaikkien kiinteistöjen ja tilojen tekninen kunto pysyisi nykyisellä tasollaan, kiinteistökorjauksia ja korvausinvestointeja tulisi tehdä vuosittain vastaavalla summalla. Koska ennakoivat ylläpito- ja kunnossapitokorjaukset kohdistetaan kaupungin palvelutuotannon kannalta tärkeimpiin A- ja B-luokan tiloihin ja kiinteistöihin, laskennalliseen kulumiseen ei tarvitse täysimääräisesti varautua. Kiinteistöjen ylläpidon tavoite on, että strategisesti tärkeimmät tilat ja kiinteistöt peruskorjataan täydellisesti vähintään 30–40 vuoden välein.

Porvoon kaupunki on vuonna 2017 solmitussa energia- ja tehokkuussopimuksessa sitoutunut konsernitasolla vähentämään energiankulusta vuoden 2017 tasosta 4 prosenttia vuoteen 2020 mennessä ja 7,5 prosenttia vuoteen 2025 mennessä. Toimitilojen hallussa olevien kiin-

teistöjen energiankulutus on yli puolet kaupunkikonsernin kiinteistömässän energiankulutuksesta, joten sillä on suurin vastuu tavoitteen saavuttamisessa. Edellytyksenä on lisäksi, että konserniyhtiöt noudattavat yhteisesti sovittuja säästötavoitteita. Energiansäästöhankeille on myönnetty talousarviossa oma erillismääräraha usean vuoden ajan, minkä turvin suurin osa vaikuttavuudeltaan merkittävimmistä energiansäästötoimenpiteistä on jo toteutettu. Tulevalla talousarviovuodella jatketaan aurinkoenergian hyödyntämistä ja jatketaan kiinteistöau-

tomaation kautta lämpötilan ja valaistuksen optimointeja. Maalämpöä ja ilmalämpöpumppuja hyödynnetään kohteissa, joissa ei ole kaukolämpöverkkoa ja joissa sille saadaan järkevä ja kannattava takaisinmaksuaika.

Porvoon kaupunki on vuokrannut Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle yhteensä noin 19 000 m² toimitiloja lain-säädännössä määritellyn siirtymäajan mukaisesti vuoteen 2026 asti, sekä lisäksi yhdelle mahdolliselle optio-vuodelle. Mikäli tiloja on tarkoitus vuokrata hyvinvointi-alueelle pidemmällä aikavälillä, toiminta tulee yhtiöittää.

➤ **Määräraha-taulukot**

➤ **Henkilöstö**

	TP2023	TA2024	TA2024+m	TA2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	42 676 514	40 028 978	40 028 978	43 493 428	43 811 400	44 253 900
Toimintakulut	-39 871 554	-46 881 212	-45 481 212	-49 471 251	-49 332 400	-50 850 100
Toimintakate	2 804 960	-6 852 234	-5 452 234	-5 977 823	-5 521 000	-6 596 200

KAUPUNKIKEHITYKSEN TOIMIALA

	MENOT M€	TULOT M€	HENKILÖSTÖ
Kaupunkikehityksen johto	1,0	0	4
Maapolitiikka	2,2	8,2	28,5
Kaupunkisuunnittelu	2,4	0,2	16
Kaupunki-infra	21,4	7,4	98
Rakennusvalvonta	1,4	0,4	13
Ympäristönsuojelu	0,7	0	8
Ympäristönterveysthuolto	3,0	2,0	33,6

Kaupunkikehityksen johto

Rakennusalan ahdingon ja erityisesti asuntorakentamisen matalasuhdanteen ennakoidaan jatkuvan myös ainakin alkuvuonna 2025 ja sen nähdään vaikuttavan laskevasti maanmyyntituottoihin. Porvoo on kuitenkin säilyttänyt attraktiivisuutensa ja tonttien ja palvelujen kysynnän arvioidaan kasvavan, kun talouden suhdanteet paranevat. Laadukkaalla suunnittelulla ja hallituilla investoinneilla toimialalla voidaan luoda hyvät edellytykset kestäväan kasvuun. Toimialalla toimeenpannaan useita strategisia kärkihankkeita ja lisäksi toteutussuunnittelu jatkuu avainpaikoissa aktiivisena. Kokonniemen liikuntakeskuksen infran rakentaminen, joukkoliikennejärjestelmän toimeenpano, Porvoon puistokadun valmistelu tontinluovutukseen, Porvoon torin toteutussuunnittelu ja Gammelbackan asemakaavoitus mm. kouluhanketta varten ovat keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaavatyön rinnalla merkittäviä ja työntensivisiä kasvuhankkeita. Erityisesti kaupunki-infran aiempaa korkeamman investointitason saavuttamiseksi rekrytoidaan uutta henkilöstöä toimialalle sekä koulutetaan nykyisiä osajia kaupunkiorganisaatiossa.

Kestävä kasvu on kaupunkikehityksen tärkein strateginen tavoite. Taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen kestävyys otetaan huomioon kaikessa toiminnassa.

Toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia on tunnistettu useita. Tietojärjestelmät ja laadun valvonta edellyttävät uutta osaamista, kunnossapitoalueet laajenevat mm. Puistokadun kaavoituksen myötä, joukkoliikenteen järjestelmä edellyttää vahvaa panosta asiakaspalveluun, toimialan tehtäviä koskevat lakimuutokset edellyttävät uusia tai muuttuvia tehtäviä. Muita muutoksia ovat mm. eri taksojen ja uusien maksujen toimeenpano.

Kaupunki-infran merkittäviä panostuksia kestäväan kasvuun on siirretty aiemmalta vuodelta suunnitteluvuodelle 2025. Maankäytön toteuttamissuunnitelma tarkoittaa aiempaa laajempia investointikohteita ja tarvetta sekä uudelle henkilöstölle, että nykyisen henkilöstön jatkokoulutukselle. Kaupunki-infrassa suunnitellaan ja toimeenpannaan joukkoliikenneuudistuksen ensimmäinen vaihe. Kehitystyötä jatketaan mm. matkustajamäärien analysointien ja markkinavuoropuhelun kautta sekä karjoittamalla pysäkki-infraa.

Henkilöstölisäyksiä ehdotetaan kaupunki-infraan strategisten kärkihankkeiden koordinointiin ja joukkoliikenteen kehittämiseen.

Kaupunkisuunnittelussa painopiste on keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaavatyössä, mikä on aktiivisessa vaiheessa koko vuoden. Pidemmän aikavälin tonttivarannon turvaamiseksi osayleiskaavatyötä priorisoidaan.

Kaupunkisuunnittelussa varaudutaan hyvinvointikeskuksen sijoittumiseen Porvooseen ja mahdolliseen työhön varataan riittävät resurssit.

Budjetoidun talousarvion mukaan toimialan toimintatuotot ovat vuonna 2025 noin 18,3 miljoonaa euroa. Kasvua edeltävään vuoteen on 19,3 prosenttia, mikä selittyy muun muassa joukkoliikenteen lipputuloilla, kasvavilla maanmyyntituloilla sekä maa- ja vesialueiden vuokrilla. Toimintakulut puolestaan ovat 32,1 miljoonaa euroa. Kasvua edeltävään vuoteen on 17,0 prosenttia, mikä selittyy muun muassa jatkuvalla joukkoliikenneuudistuksella, esitetyillä uusilla vakansseilla ja kunnossapitoalueiden lisääntymisen myötä kasvavilla materiaalien, kaluston ja ostopalveluiden kustannuksilla. Talousarviossa on pyritty huomioimaan valtuuston päättämät talouden tuottavuus- ja tasapainutusohjelman toimenpiteet.

Maapolitiikka

Maapolitiikan palvelualue hoitaa kaupungin maaomaisuutta, ostaa, vuokraa ja myy tontteja ja muuta maata, vastaa maankäyttöön liittyvistä sopimuksista, tuottaa kartta- ja paikkatietoaineistoa sekä ylläpitää kiinteistörekisteriä ja vastaa tontinmuodostamisesta asemakaava-alueilla. Palvelualue koostuu kaupunkimittauksesta, kiinteistön muodostuksesta sekä maanhankinta ja luovutuksesta.

Asuntomarkkinatilanne on jatkunut haasteellisena, joskin pientä positiivista paranemista on nähtävillä. Rakennusliikkeiden kanssa on käyty neuvotteluja markkinoille tulevista tonteista, mutta päätöksiä tonttien luovutuksista ei ole tehty. Olemassa oleviin varaus- ja luovutus päätöksiin haetaan edelleen jatkoaikaa, tämä koskee myös omakotitontteja. Vuonna 2024 tontinmyyntituloja on tulossa enemmän kuin talousarviokirjassa 2024 arvioitiin. Tämä johtuu pääosin Ara-tonttien menekistä sekä vuokralla olleiden tonttien myynnistä.

Omakotitonttien kysyntä on pysynyt viime vuoden tasolla. Suurin kysyntä on kohdistunut Haikkoonrannasta vapautuneisiin tontteihin. Jonkin verran hakemuksia on tullut myös Toukokuoren, Hinthaaran, Suomenkylän ja Hermanninsaaren tontteihin. Syksyllä 2024 ei tule myyntiin uusia omakotitontteja. Tavoitteena on, että vuonna 2025 tonttimarkkinoitiin tullee ainakin Kevätlaaksonniityn 35 omakotitonttia. Kaupunki etsii aktiivisesti toimijoita toteuttamaan uusia yhteisöllisen asumisen kohteita Porvooseen.

Kaupunki tavoittelee omilla toimillaan uusien Ara-kohteiden mahdollisimman nopeaa käynnistymistä turvaamaan kohtuuhintaista asuntotuotantoa Porvoossa. Tavoitteena on luovuttaa vähintään kaksi uutta tonttia Ara-tuotantoon.

Aran tukemat hankkeet menevät eteenpäin, Opistokujalla tehtiin kaupat kahdesta ja Tehtaanpuiston puutalot asemakaava-alueella yhdestä Ara-tontista vuonna 2024. Kaksi muutakin Ara-kohdetta on menossa eteenpäin. Porvoon Energian asemakaavan mukainen ensimmäisen tontin (Ara) kauppa pyritään tekemään loppuvuodesta 2024.

Länsirannan puukorttelit asemakaavan tonttien luovutuksesta neuvotellaan edelleen. Uusien kerrostalotonttien markkinointi/kilpailutus aloitetaan, kunhan markkinatilanne näyttää paremmalta.

Kilpilahden yritysalueen tonttien myyntiä ja markkinointia jatketaan vuonna 2025. Tällä hetkellä kaksi tonttia on varattu. Yritystontteja on myynnissä lisäksi Ölstensin, Kaupunginhaan, Tarmolan ja Kuninkaanportin alueilla. Kuninkaanportin asemakaava-alueelta on myyty yksi tontti. Alueelle ollaan laatimassa asemakaavamutosta, joka vastaa paremmin tonttikysyntään.

Arvioidut tulot vuoden 2025 tontinmyynnistä ovat 5 miljoonan euron luokkaa.

Kaupunki on saanut hankittua raakamaata yksityisiltä maanomistajilta viime vuosina hyvin. Esimerkiksi vuonna 2023 maata hankittiin 137 hehtaaria. Vuonna 2024 raakamaata saataneen ostettua parikymmentä hehtaaria. Neuvotteluja raakamaiden ostamiseksi jatketaan maanhankintasuunnitelman mukaisesti.

Maankäyttösopimuksista neuvotellaan Vanhan Veckjärventien, Kevätlaaksonrinteen ja Kerkkoon yläkylän alueella. Asemakaavoituksen käynnistyssopimuksia on tehty keskustan alueella.

Vuonna 2025 ilma- ja laserkuvataan keskustan sekä keskustan lähellä olevia alueita sekä päivitetään alueen pohjakarttaa.

Kaupunki valmistautuu valtakunnallisen rakennetun ympäristön tietojärjestelmän käyttöönottoon. Lisäksi kehitetään jatkuvasti paikkatietoaineistoja ja niiden käsittelyä, sekä sähköisiä palveluita.

Rakentamisen heikko suhdanne ja rakennuslupien vähentyminen näkyy myös rakennusvalvontamittauksissa, joiden määrän arvioidaan laskevan edellisvuosista.

Kaupunkisuunnittelu

Kaupunkisuunnittelu vastaa asema- ja yleiskaavojen laatimisesta, rakentamisen ohjauksesta ja kaupunkikuvasta. Vuonna 2025 kaavavarantoa pyritään kasvattamaan niin, että se vastaa kaupungin strategisia kasvutavoitteita. Porvoon kasvuodotukset edellyttävät koko kaupunkikehityksen toimialalta toimintatapojen jatkuvaa kehittämistä. Kaupunkisuunnittelussa panostetaan erityisesti rakennetun ympäristön esteettömyyteen ja viihtyi-

syyteen sekä ilmastonmuutoksen sopeutumiseen. Samoin uusien alueiden kaavataloutta tutkitaan jo luonnosvaiheessa järjestelmällisesti, mm. vaihtoehtojen kautta.

Keskeisten kaupunkialueiden osayleiskaava on kaupunkikehityksen tavoitteiden kannalta erittäin keskeinen hanke. Yleiskaavaluonnoksen valmistelu on käynnistynyt rakennemallivaiheen laajan vuorovaikutustyön pohjalta. Osayleiskaavaprosessi jatkuu vuonna 2025 myös aktiivisella laajalla vuorovaikutuksella, kun kaavaluonnos tulee nähtäville alkuvuodesta. Palautteen pohjalta käynnistyy kaavaehdotuksen valmistelu. Itärata luo uusia mahdollisuuksia maankäytölle ja tarkoittaa pidemmällä aikavälillä muutoksia kaupunkirakenteeseen. Itäradan suunnittelutyön edetessä yleiskaavatyössä selvitetään kaupungin kannalta hyviä malleja liittämään valtakunnalliseen infrahankkeeseen.

Kaupunkisuunnittelu jatkaa täydennysrakentamisen edellytysten parantamista asunto-ohjelman pohjalta. Keskustan asemakaavamuutoksilla mahdollistetaan uusien asuinkeuhkojen rakentaminen olemassa olevaa infraa hyödyntäen. Myös keskustan tärkeät yksittäiset hankkeet, kuten Kunnantalo etenevät kaavamuutoksen ja kumppanien aktiivisen etsimisen kautta. Länsiranta ja Porvoon puistokatu ovat edelleen asemakaavoituksen painopistealueita. Länsirannan eteläosan asemakaavasta järjestetään vuorovaikutuksellinen työpaja kaavaluonnoksen pohjaksi. Alueen suunnittelussa puurakentamisella tulee olemaan tärkeä rooli, Länsirannan kehittyminen alkoi hienolla puurakentamisella ja tätä pyritään jatkamaan. Meritullin asemakaavalla luodaan uusia mahdollisuuksia keskusta-asuntojen rakentamiselle. Uusista omakotitaloista vähintään 75 prosenttia rakennetaan kaava-alueille, mikä edellyttää huomattavaa suunnittelupanosta pientalokaavojen valmistelussa. Myös vanhojen omakotitaloalueiden asemakaavojen tarkistamiseen panostetaan. Kaavoituksessa ja tontinmyynnissä otetaan huomioon kylärakennepohjama, joka päivitetään välittömästi osayleiskaavan valmistuttua.

Yritystonttien kaavavarantoa parannetaan nykyisillä yritysalueilla. Vuonna 2025 suunnittelun painopistealueita ovat Kilpilahti ja Kuninkaanportin pohjoisosa. Kuninkaanportissa luodaan edellytykset kaupalliselle ja työpaikkaintensiiviselle toiminnalle sekä Kilpilahdessa vastataan mm. suuryritysten muuttuneisiin kasvutarpeisiin ja markkinoidaan aluetta uusille yrityksille.

Kasvun ja oppimisen toimiala valmisteli yhteistyössä muiden toimialojen kanssa vuoden 2024 aikana varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoselvityksen. Kasvun ja oppimisen toimialan rooli yhteistyössä on tarpeiden määrittely ja pedagoginen tarkoituksenmukaisuus. Kaupunkisuunnittelun roolina on alueiden suunnittelussa ottaa huomioon palvelutarpeet ja palvelutarjonnan riittävyys sekä sopiva tonttitarjonta.

Uuden rakentamislain, alueidenkäyttölain ja rakennetun ympäristön tietojärjestelmälain aiheuttamat muutokset kaupungin toimintaan ja ohjelmistoihin ovat kokonaisuutena huomattavat. Lupakäsittelyjen suuresti muuttuneet prosessit on saatava toimimaan sujuvasti vuoden 2025 aikana, kun nykyisenkaltaisia suunnittelutarveratkaisuja ei enää tehdä, vaan uuden rakennushankkeen sijoittamisen edellytykset ratkaistaan rakentamisluvan yhteydessä tai erillisellä päätöksellä, jos luvan hakija niin pyytää.

Uudet lait edellyttävät myös, että asema- ja yleiskaavat sekä tonttijaot tuotetaan jatkossa kansallisten tietomallien mukaisesti. Kaavoitus- ja tonttijakoprosesseissa syntyviä tietomalleja ja päätöksiä tulee julkaista rakennetun ympäristön tietojärjestelmään viimeistään 1.1.2029. Kaupunkisuunnittelu jatkaa yhdessä maapolitiikan kanssa vuonna 2025 tietomallipohjaiseen kaavoitukseen siirtymisen selvittämistä.

Toukokuoren asemakaavan 456 muuttaminen valtuuston 14.12.2022 päätöksen mukaisesti käynnistetään. Tavoitteena on, että ajoneuvoliikenteelle avataan läpi-ajon mahdollisuus Aurinkomäentien ja Sairaalan tien välillä.

Kaupunki-infra

Toimintakulut tulevat nousemaan vuoteen 2024 verrattuna johtuen suurimmalta osalta joukkoliikenteen palvelutason nostosta, Mätäjärven kaatopaikka-alueen ensimmäisen vaiheen toteutuskustannuksista sekä kunnossapitoalueiden kasvusta.

Palkkakustannuksien nousu johtuu talousarviovuonna ja suunnitelmavuosina tulevista yleiskorotuksista, järjestelyvaraeristä, uuden hulevesimaksujärjestelmän käyttöönotosta sekä välillisesti investointitason nostosta verrattuna vuoteen 2024. Hulevesijärjestelmän käyttöönoton takia kaupunki-infraan tarvitaan henkilö, joka vastaa vuosittain kaupunginkiinteistöjen omistus- ja käyttö-tarkoitustarkistuksista, laskutuksesta, asiakaspalvelusta sekä viranhaltijapäätösten valmistelusta. Asiakaspalvelu tulee olemaan, muiden maksun käyttöön ottaneiden kuntien kokemusten perusteella, hyvin tärkeässä roolissa.

Joukkoliikenteen ostoihin on esitetty 5 miljoonaa euroa, mikä on 2,4 miljoonaa enemmän kuin vuonna 2024. Syksyllä 2025 aloittavat 3 vuoden sopimuskaudeksi kilpailutetut paikallisliikenteen liikennöitsijät. Paikallisliikennevuorojen lisäksi kaupunki ostaa mm. kyläkyttiliikennöintiä sekä osuuksia Uudenmaan ELY-keskuksen kilpailutamista vuoroista ja subventoi HSL:n palveluita käyttäviä sarjalippujen ostajia.

Pysäköinninvalvontaa jatketaan siten, että maksullista aluetta laajennetaan Vanhan Helsingintien suuntaan erikseen sovittaviin kohteisiin. Pysäköintivirhemaksun

nostoa esitetään Sisäasianministeriölle. Keskustan pysäköinnin strategista selvitystyötä jatketaan selvittämällä mahdollisuuksia laitospysäköintiin sekä arvioidaan vanhojen vapaaksi-ostosopimusten merkitystä. Yhdessä kaupunkisuunnittelun kanssa selvitetään ratkaisumalleja keskustan täydennysrakentamisen pysäköinnin järjestämiseen.

Mätäjärven entisen kaatopaikan kunnostustöiden 1. osan kapselointityöurakkaa varten on varattu 3,0 miljoonaa euroa. 1. osan kunnostustyönä kapseloidaan Vanhan Helsingintien itäpuoleinen alue. Kapseloinnilla jäte-tyttö eristetään ympäristöstään ponttauksilla sekä eristemateriaaleilla. Eristämisellä estetään hulevesien kulkeutuminen jätettyttöön ja sieltä edelleen pohjaveteen. Kaatopaikan 2. osan, Vanhan Helsingintien länsipuolen, kunnostustyöt on tarkoitus tehdä vuoden 2026 aikana. Valtio avustaa 1. vaiheen kunnostustöitä n. 1 miljoonalla eurolla.

Kunnossapitokustannuksissa on oletettu talven sääolosuhteiden olevan samanlaiset kuin talven 2024. Kustannusnousu, johtuu oletetuista palveluhintojen noususta sekä kunnossapitoalueiden laajentumisesta. Suurimpana yksittäisenä laajentumisena on Läntisen Mannerheiminkadun ja Tolkkistentien osuuksien siirtyminen valtion kunnossapidosta kaupungin kunnossapitoon. Läntisen Mannerheiminkadun siirtyessä kaupungin katuverkkoon myös Mannerheiminkadun silta ja katuosuuksiin liittyvät alikulut siirtyvät kaupungin omistukseen ja kunnossapitoon. Viheralueiden osalla kustannusnousu seuraa kunnossapitoalueiden laajentumista sekä vieraslajien torjuntaan tarvittavia resursseja.

Metsäsuunnittelu jatkuu ilmasto- ja ympäristöohjelman toteuttamiseksi. Kaupunkistrategian mukaiseen suojelutavoitteen täytäntöönpanoon osallistutaan. Metsänhoidossa keskitytään taimikon hoitoon ja ensiharvennukseen, sekä muihin hiilensidontaan edistäviin toimiin. Metsien terveydentarkkailua jatketaan ja tarvittaessa reagoidaan tarpeisiin nopeasti.

Liikenneturvallisuustyötä tehdään jatkuvasti osana katusuunnittelu- ja asemakaavoitusprosesseja. Lisäksi ole-massa olevan ympäristön puutteita ja ongelmakohtia kartoitetaan maastohavaintojen ja asukaspalautteiden pohjalta. Vuosittain toteutetaan 3–5 pientä liikenneturvallisuuskohdetta. Kaupungissa toimii monialainen liikenneturvallisuusryhmä, jossa on edustettuna myös poliisin, pelastuslaitoksen, Elyn, Liikenneturvan jne. edustajat. Tavoitteena on nostaa esille infran turvallisuuden lisäksi myös ihmisten oman käytöksen vaikutus liikenneturvallisuuteen.

Valaistuksen osalta kustannukset nousevat Porvoon sähköverkon hinnankorotuksien jälkeen.

Omaisuuksienhallinnan ja toiminnanohjauksen digitaalinen kehitys on merkittävä osa kaupunki-infran talouden-

tuottavuus ja tasapaino-ohjelmaa, jolloin kehitykseen tarvittavat järjestelmäkuluja osoitetaan kaupunki-infran käyttötalouteen. Omaisuudenhallinnan ja alueiden laajentumisen takia toimintatapoja, tiedolla johtamista sekä palvelujen oston toimintamallia, tullaan kehittämään ja yhtenäistämään. Omaisuudenhallinnan ja toiminnanohjauksen järjestelmien digitaalinen kehitys on merkittävässä osassa kehitystä, jolla tuottavuutta pystytään parantamaan ja sitä kautta pienentämään kokonaiskulujen kasvamista.

Talouden tasapainotus ja tuottavuusohjelman mukaisesti toimintatuottoja lisätään kaupunki-infrassa taksoja korottamalla. Lisäksi kaivulupajärjestelmä uusitaan ja hinnoitteluun tehdään korotuksia, pysäköintivirhemaksua ehdotetaan korotettavaksi 60 euroon ja Porvoonjoen länsipuolen matkailupysäköinti muutetaan maksulliseksi. Matkailupysäköintialueiden maksu tulee olemaan alempi kuin keskusta-alueella.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta toimii rakennusvalvontaviranomaisena toimivan lupa- ja valvontalautakunnan alaisuudessa. Pääasiallinen tehtävä on rakentamisen ohjaus ja neuvonta sekä ennen 1.1.2025 haettujen rakennus- ja toimenpidelupien sekä 1.1.2025 jälkeen haettujen sijoittamis-, maisematyö- ja rakentamislupien ratkaiseminen sekä rakentamisen ja rakennetun ympäristön viranomaisvalvonta.

Rakennusvalvonta keskittyy rakentamisen ohjaamiseen ja neuvontaan, koska suurin hyöty lopputuloksen kannalta saadaan ennako-ohjauksen kautta. Ohjausta järjestetään kaikille luvan hakijoille. Ohjauksen ja neuvonnan määrän odotetaan kasvavan uuden voimaantulevan rakentamislain myötä. Vuoden 2025 alussa on saatava uusi rakennusjärjestys ja rakennusvalvonnan taksa lainvoimaiseksi, mikäli sitä ei loppuvuoden 2024 aikana saada koko prosessista läpi. Uusi rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025. Rakennusvalvonnan prosesseja, lupakäsittelyä ja toiminnan järjestämistä on kehitettävä ja muutettava myös ennen uuden lain voimaan tuloa. Edellä mainittuun sisältyy erityisesti teknisiä muutoksia. Lupamäärien ja tuottojen odotetaan laskevan vähintään kolmanneksella.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu toimii lupa- ja valvontalautakunnan alaisuudessa. Se vastaa kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä, kuten maa-aines- ja ympäristölupien, rekisteröintien ja ilmoitusten käsittelystä ja valmistelusta lupa- ja valvontalautakunnan päätettäväksi. Lupien ja ympäristölakien noudattamisen valvonta muodostaa tehtävien toisen puolen. Lisäksi ympäristönsuojelulle kuuluu erilaisia lakisääteisiä ympäristönsuojelun

edistämiseen, valistukseen, tiedottamiseen ja valvontaan liittyviä tehtäviä. Ympäristönsuojelu vastaa Porvoon Luontokoulun toiminnasta.

Varaudutaan osallistumaan Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys r.y.:n vetämään EU ACWA LIFE -hankkeeseen yhdessä muiden Porvoonjoen valuma-alueen kuntien kanssa. On syytä selvittää kaupungin hulevesien ravinne- ja kiintoainekuormitusta ja Porvoonjoen alaosan pohjanläheisen veden happitilannetta ja happikadon syitä. Tätä tehdään joko EU ACWA LIFE -hankkeen kautta tai selvitetään mikäli on tarjolla muuta hankerahoitusta. Kaupunki pyrkii tulevina vuosina tehokkaammin hyödyntämään tarjolla olevaa EU-rahoitusta ympäristöhankkeisiin, kuten kunta-Helmi rahoitusta. Ilmansuojelussa jatketaan ilmanlaadun ja vaikutusten seuranta Uudenmaan kuntien yhteistyönä. Ilmasto ohjelmaan sisältyvä tavoite lisätä suojeltujen metsien määrää edellyttää luontoarvojen inventointia.

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuolto (YTH) jakautuu terveydensuojelun, elintarvikevalvonnan, eläinlääkintähuollon palvelukokonaisuuksiin ja toimii lupa- ja valvontalautakunnan alaisuudessa. Lautakunnan ympäristöterveysjaosto toimii ylikunnallisena viranomaistoimielimenä ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvien valvontatehtävien osalta. YTH tuottaa palvelut yhteensä 8 kunnalle. Toimialueeseen kuuluvat Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Pornainen, Porvoo, Pukkila ja Sipoo. YTH varautuu toiminnassaan yhteiskunnan häiriötilanteisiin, ylläpitää laatu- ja järjestelmää ja kehittää jatkuvasti toimintansa laatua. Strategiaan liittyvänä palvelualueen yhteisenä painopisteenä on valmiussuunnittelun edistäminen huoltovalmiuden kannalta kriittisissä kohteissa valvonnan ja eläinlääkintähuollon palvelujen yhteydessä. YTH:n laatu- ja järjestelmän ulkoinen riippumaton auditointi siirtyi vuodesta 2024 vuodelle 2025. YTH:lla ei ole investointeja vuonna 2025.

Terveydensuojelu vastaa terveydensuojelulain viranomaistehtävistä kuten talous- ja uimavesiin, asuin- ja oleskelutiloihin, kauneushoitoloihin ja muihin ihon pintaa rikkoviin kuluttajapalveluihin sekä kansainvälisiin merialuksiin liittyvästä terveysvalvonnasta, neuvonnasta ja terveyshaittojen selvityksestä. Lisäksi terveydensuojelu vastaa tupakkalain mukaisten eräitä sisä- ja ulkotiloja koskevien tupakointikieltojen valvonnasta sekä tupakointikieltojen määräämisestä hakemuksesta asuinyhteisöille. Terveydensuojeluun esitetään yhtä uutta näyteenottajan virkaa sekä näyteenottaja-terveystarkastajan viran nimikemuutosta terveystarkastajan viraksi. Esitys on henkilöstösuunnitelman mukainen ja sen perusteena ovat lisääntyneet talousvesivalvonnan tehtävät terveydensuojelulain muutoksen ja vuoden 2023 tapahtuneen toimialueen laajentumisen johdosta. Lisäksi 1.6.2024 voimaan tulleesta virkaehtosopimusmuutok-

sesta johtuva valvontahenkilöstön viikkotyöajan lyheneminen on vaikeuttanut resurssivajasta entisestään. Talousvesivalvonnan tehtävät ovat ruuhkautuneet. Strategiaan liittyvänä painopisteenä terveydensuojelu jatkaa ilmastomuutoksen etenemiseen liittyviä terveyshaittoja ehkäisevää valvontatyötä.

Elintarvikevalvonta vastaa elintarvikealan toimintaan liittyvien lupien ja ilmoitusten käsittelystä, toimijoiden säännöllisestä valvonnasta ja neuvonnasta sekä ruokamyrkytysepidemioiden selvitystyöstä. Elintarvikevalvonta valvoo myös tupakka- ja nikotiinituotteiden myyntiä. Talousarvioesityksessä on otettu huomioon elintarvikevalvontaa johtavan kaupungineläinlääkärin eläköitymiseen liittyvät sijaisen palkkakustannukset.

Eläinlääkintähuolto vastaa peruseläinlääkäripalveluista sekä lemmikki- ja tuotantoeläinten ympärivuorokautisesta päivystyksestä. Porvoon ympäristöterveydenhuolto tekee päivystysyhteistyötä Vantaan kaupungin kanssa, joka virka-ajan ulkopuolella vastaa Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Pornaisten, Porvoon, Sipoon ja Vantaan pieneläinpäivystyksestä. Porvoon kaupunki vastaa saman alueen suurelainten eläinlääkäripäivystyksestä.

Myrskylän ja Pukkilan peruseläinlääkäripalvelut ja ympärivuorokautinen päivystys ostetaan Helsingin yliopiston tuotantoeläinsairaalaalta. Uusi eläinlääkintähuoltolaki tulee voimaan vuoden 2026 alusta lukien. Uusien säännösten vuoksi palvelujen hinnoittelua, kirjauskäytäntöjä ja raportointia on muutettava. Vuoden aikana on lisäksi tehtävä päätös julkisten eläinlääkäripalveluiden järjestämisvastuun laajuudesta sekä mahdollisten järjestämisvastuun ylittävien palvelujen laajuudesta ympäristöterveydenhuollon toimialueella.

Eläinlääkintähuolto vastaa myös eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnasta koko ympäristöterveydenhuollon toimialueella. Vuoden 2023 vakavasta resurssivajauksesta johtuvaa eläinsuojeluvälön ruuhkautumista ei ole pystytty purkamaan toivotulla tavalla, minkä vuoksi kustannuspaikalle esitetään määräaikaista valvontaeläinlääkärin virkaa 1.1.–31.12. Virka täytetään 6 kk:n jaksoissa ja viran täyttämisen tarve arvioidaan kummankin jakson osalta erikseen. Valvonnan suorat kustannukset sekä henkilöstökustannukset laskutetaan valtiolta kokonaisuudessaan.

➤ **Määräraha- ja tulotaulukot**

➤ **Henkilöstö**

➤ **Tunnusluvut**

	TP2023	TA2024	TA2024+m	TA2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	15 014 814	16 044 705	16 044 705	19 017 500	19 158 000	19 335 000
Toimintakulut	-30 515 616	-27 462 321	-27 382 321	-32 070 063	-33 155 900	-34 212 700
Toimintakate	-15 500 802	-11 417 616	-11 337 616	-13 052 563	-13 997 900	-14 877 700

KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA

	MENOT M€	TULOT M€	HENKILÖSTÖ
Kasvun ja oppimisen johto	3,8	0	12,5
Suomenkielinen perusopetus ja lukiokoulutus	54,2	2,1	500,6
Ruotsinkielinen perusopetus ja lukiokoulutus	25,8	0,6	262,1
Varhaiskasvatuspalvelut	46,2	2,2	544,5

Kasvun ja oppimisen johto

Asiakkuudet

Kasvun ja oppimisen toimialalla luodaan edellytyksiä kasvulle, hyvinvoinnille ja oppimiselle. Laadukas varhaiskasvatus ja koulutus vahvistavat lasten ja nuorten hyvinvointia sekä ehkäisevät syrjäytymistä.

Väestöennusteiden mukaan lasten määrä laskee tulevina vuosina sekä varhaiskasvatusikäisissä, mutta myös peruskouluikäisissä muutamilla sadoilla lapsilla muuttovoitosta huolimatta. Ennusteen mukaan pitkällä aikavälillä vähenemä on jopa yli 10 prosenttia. Lasten määrän vähenemä vaikuttaa valtionosuuksien määrään vähentäen niitä tulevina vuosina miljoonilla euroilla. Oppilasmäärän laskeminen mahdollistaa henkilöstökulujen tarkastelun pitkällä aikavälillä, mutta vasta siinä vaiheessa, kun ryhmiä voidaan yhdistää.

Oppilashuoltotyön siirtyminen hyvinvointipalveluiden alaisuuteen vuoden 2023 alusta on vaatinut vahvaa yhteistyötä ja edunvalvontaa kaupungin toimesta. Mikäli oppilashuollon uudelleenorganisointi kaupungin palveluksi on mahdollista, kaupunki käynnistää asiasta selvityksen hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (hyte-työ) kaupunkitasoisena työnä on toimialojen ohjaamista ja organisointia vaativa kokonaisuus omien toimintakokonaisuuksiemme osalta.

Toiminnot, palvelut ja prosessit

Palvelun laatuun panostetaan ja esimerkiksi tilojen käyttöä tehostetaan paitsi hallinnossa, myös palvelualueilla. Verkkopalvelun sisältöä kehitetään sekä kaupunkitasoisesti ja toimialalla aktiivisesti.

Toimialalla järjestetään kuukausittain omia virtuaalisia lähijohtajainfoja, jotka vahvistavat osaltaan tiedon kulkua, yhteneviä toimintatapoja ja luovat yhteisöllistä kulttuuria. Johtoryhmien muistioiden julkaisu ja muu viestintä kaikille työntekijöille luo avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Ennakoiva ja suunnitelmallinen viestintä esihenkilöiden ja koko henkilöstön suuntaan luo turvallisuuden tunnetta, yhdenmukaistaa johtamista ja toimintakulttuuria, luo avoimuutta ja mahdollistaa yhteisen näyn pidemmälle tulevaisuuteen.

Palvelurakenteita- ja alueita uudistamalla pystytään parhaalla mahdollisella tavalla tuottamaan laadukkaita varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluita myös jatkossa väestörakenteen ja väestön sijoittumisen muokkautuessa. Kasvun ja oppimisen toimialan rooli toimialojen yhteisessä palveluverkkotyössä on tarpeiden määrittely ja toimintojen pedagogisen tarkoituksenmukaisuuden huomiointi. Kaavoituksen rooli on alueiden suunnittelussa huomioida myös palvelutarpeet ja palvelutarjonnan riittävyys. Toimitilapalveluiden vastuulla taas on kiinteistö-

jen ylläpito, korjaukset ja uudisrakentaminen palvelutarvetta vastaavaksi. Palvelu-verkkoselvitys sekä palveluverkkosuunnitelma on laadittu yhteistyössä toimialojen kesken konsulttifirman avustuksella. Tavoitteena tälle työlle ovat olleet strategian mukaiset ehyet kasvun polut. Perusteluina suunnittelulle ja uudelleenorganisoinnille ovat ikäluokkien pieneneminen, tasavertainen kohtelu, resurssien kestävä ja taloudellinen käyttö ja investointitarpeet. Palveluverkkosuunnitelmasta ja toimenpiteistä päätetään talousarvion yhteydessä ja päätöksen mukaisia toimenpiteitä toteutetaan vuodesta 2025 alkaen.

Suunnitteluvuosille on kirjattu vuosittain jopa 15–20 miljoonaa ylläpitoinvestointeja palveluverkon päiväkoteihin ja kouluihin. Peruskorjausten lisäksi vanhojen tilojen tilalle rakennetaan uutta, koska tilat ovat tulleet käyttökänsä päähän.

Toimialan digikehitystä tehdään elinvoiman toimialan kanssa yhteisen ict-henkilöstön kesken pääkäyttäjien ja HPK-palveluiden kanssa yhteistyössä. Digikehitys on laajaa ja koskee niin laitteistoja, ohjelmistoja kuin prosessejakin. Tiedolla johtamista on kehitetty kaupunkitasoisesti sekä toimialalla laajasti ja sen kehittäminen jatkuu edelleen vuonna 2025.

Henkilöstö

Hallinnon prosessien virtaviivaistaminen toimialojen yhtenäisten toimintatapojen myötä mahdollistaa prosessien kehittymistä sekä jatkossa henkilöstöresurssien ja ohjelmistojen täsmällisempää käyttöä. Automatisoinnin sekä ohjelmisto-osaamisen ja kehittämisen ansiosta voidaan manuaalista työtä ja resursseja vähentää jatkossa. Resurssien vähentyessä henkilöstön kouluttaminen, yhteistyö toimialojen välillä sekä ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa on välttämätöntä työn kehittämisen kannalta, joten asiantuntijapalveluihin sekä koulutusmäärärahojen määrään on satsattava resursseja.

Työvoimapula haastaa edelleen voimakkaasti toimialamme palvelujen toteuttamista, etenkin varhaiskasvatuksen palvelualueella. Muuttuvassa toimintaympäristössä on syytä huolehtia henkilöstön työhyvinvoinnista ja panostaa osaamista sekä resursseja myös siihen. Haasteeseen on vastattu Kasvun ja oppimisen toimialalla myös johtamisjärjestelmiä uudistamalla, toimintoja yhdenmukaistamalla sekä luomalla juuri tarvetta vastaavia toimenkuvia ja vastuita. Myös pätevoitymiseen tähtääviä koulutusohjelmia ja -polkuja hyödynnetään eri koulutuksen järjestäjien kanssa.

Toimialan henkilöstömäärä laskee hieman vuoden 2024 talousarvioon verrattuna. Vuodelle 2025 esitetään muutamia uusia tehtäviä vastaamaan toimialan toimintakulttuuriin vaikuttaviin muutostrendeihin: digitalisaation lisääntyminen, oppilashallinnon vahvistaminen sekä lisääntyneeseen varhaiskasvatuksen palvelutarpeeseen

vastaaminen. Muutokset toteutetaan muuntamalla olemassa olevia vakansseja uusia tarpeita vastaavaksi.

Talous

Kasvun ja oppimisen toimialan talousarviossa merkittävässä roolissa ovat henkilöstökulut sekä sisäiset kustannukset (vuokrat, ateria- ja puhtauspalvelut) sekä it-koneiden ja -laitteiden leasing-kustannukset. Hankkeet, projektit ja ohjelmat sekä avustukset kokonaisuutena koostavat enää noin 1,5 miljoonan euron kokonaisuuden noin 20 prosentin omavastuuosuuksilla. Tästä rahasta suurin osa on kohdennettu henkilöstökustannuksiin rahoittajan määräämänä. Projekteissa ja hankkeissa työskentelevän henkilöstön määrä pienenee huomattavasti edellisistä vuosista. Projekteilla ja hankkeilla mahdollistetaan paitsi uusien toimintojen kehittämistä, myös lisäresursointia perustyöhön. Hankkeiden vähentyessä panostetaan uusien toimintatapojen juurruttamiseen jo hankkeiden elinkaaren aikana. Porvoon kasvun ja oppimisen toimialan projektisalkku on samansuuruinen kuin muissa vastaavissa kunnissa ja hallinnon alallemme (OKM) tyyppillinen. Uuden hallituksen myötä on nähtävissä suunnitelmia vähentää erillistä hankerahoitusta ja kohdentaa osaa valtionosuuksista kehittämistyöhön.

Toimintojen taloudellinen tuottaminen ja opetuksellisen laadun varmistaminen vaatii lapsimäärän muuttuessa palveluverkon ja palvelutarjottimen muotoilua tarpeita ja resursseja vastaavaksi. Esimerkiksi 2–4 toimipisteen supistaminen mahdollistaisi vuosittain noin 1–2 miljoonan euron säästöt. Sisäiset vuokrat ja muut sisäiset palvelut sekä kalusteinvestointien määrä muokkaantuvat korjaustarpeiden, uusien investointien ja tilatarpeiden myötä. Yhteistyötä tukipalveluorganisaatioyksiköiden kanssa tiivistetään edelleen yhteisiä prosesseja virtaviivaistamalla.

Kasvun ja oppimisen johto budjetoidaan vuoden 2024 mukaisesti. Menoja kasvattavat eläkemaksujen kasvu sekä järjestelmäasiantuntijan sekä ICT-asiantuntijan määräaikaisten tehtävien heinäkuuhun 2026 saakka. Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman mukaisesti palveluiden ostoihin budjetoidaan palvelualueittain 50 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2024.

Tulevien vuosien talouden ja tuottavuuden tasapainottamishojelman toimenpiteistä on päätetty kaupunginvaltuustossa 29.5.2024. Kasvun ja oppimisen toimialalla talouden tasapainotus kulkee suurelta osin käsikädessä toimialojen yhteistyönä laadittavan palveluverkkosuunnitelman ja siihen liittyvän päätöksenteon kanssa. Henkilöstön väheneminen mahdollistuu paitsi palveluverkon tiivistämisen myötä, mutta myös henkilökunnan määrän vähetessä mm eläköitymisten ansioista lapsimäärän vähentyessä riittävästi, jotta ryhmiä voidaan yhdistää.

Taloutta tasapainotetaan tulevina vuosina lisäksi yhteistyössä ateria- ja puhtauspalveluiden kanssa tehtävien

toimenpiteiden myötä sekä kiinnittämällä huomiota toimialan digiratkaisuihin entistä perusteellisemmin. Google-oppimisympäristöön siirtymistä pilotoidaan lukuvuonna 2024–2025 ja samalla tarkastellaan laitteiden, ohjelmistojen ja lisenssien kokonaisuutta sekä muuta laitehallintaa kriittisesti.

Suomenkielinen perusopetus ja lukiokoulutus

Asiakkuudet

Suomenkieliset perusopetus- ja lukiokoulutuspalvelut ohjaavat esiopetuksen järjestämistä, järjestävät perus-, erityis- ja maahanmuuttajaopetuspalvelut, lukiokoulutuspalvelut sekä koordinoivat aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä järjestävät Tulliportin aamu- ja iltapäivätoiminnan erityislapsille. Tulliportin toiminnan rahoituksesta vastaa hyvinvointialue.

Palveluiden piirissä on yhteensä noin 450 esiopetuksen oppilasta, noin 3900 perusopetuksen oppilasta, reilut 700 lukiokoulutuksen opiskelijaa sekä alueen toisen asteen opiskelijat. Lisäksi koulutuspalvelut koordinoivat 17 iltapäiväkerhoa, joiden järjestäjinä toimii 6 eri palvelun tuottajaa ja joissa on yhteensä noin 570 lasta. Oppilasmäärä kääntyy vuonna 2025 lievään laskuun koulutuskokaiden osalta. Samalla kuitenkin yläluokkien oppilasmäärä kasvaa hiukan. Oppilasmäärän kehitys pitää kuitenkin opetusryhmien määrän samalla tasolla kuin vuonna 2024. APIP-toiminnan tarpeen ennakoidaan hiukan kasvavan ja siihen on varauduttu avustusrahan pienellä kasvattamisella.

Toimintaympäristön muutostrendit kuten lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvien haasteiden lisääntyminen, polarisaation kiihtyminen, oppimisen haasteiden lisääntyminen, yhteisöllisyyden puute ja monikulttuurisuuden lisääntyminen on muuttanut palvelutarpeita merkittävästi. Myös laajennettu oppivelvollisuus näkyy lukiossa tarpeena järjestää sekä tukiopetusta että erityistä tukea. Edellä kuvattuihin haasteisiin on pyritty vastaamaan vuoden 2025 talousarviossa siten, että tukitoimet olisivat monipuolisia ja riittävällä tasolla.

Toiminnot, palvelut ja prosessit

Suomenkielisten perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluiden toimintaa ohjaa lakien ja asetusten lisäksi valtakunnalliset opetussuunnitelmien perusteiden pohjalta tehty kaupungin opetussuunnitelmat sekä kaupungin strategian linjaukset. Toiminnan suuntaajana on lisäksi yhdessä laadittu perusopetuksen ja lukiokoulutuksen visio. Lukuvuoden 2024–2025 pedagogisena painopisteenä on perustaitoihin eli lukemiseen, kirjoittamiseen ja laskeamiseen keskittyminen. Hyvinvointiin liittyvänä painopisteenä on yhdessä tekemisen vahvistaminen kaikilla tasoilla.

Tavoitteena on luoda edellytykset opetuksen toteuttamiseen laadukkaasti oppimisympäristössä, joka on turvallinen ja terveellinen niin oppilaille kuin henkilöstölle. Koulujen toimintakulttuuria kehitetään siten, että vahvistamme yhteisöllisyyttä, henkilöstön sekä oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta viihtyvyyden ja oppimisen edistämiseksi. Opetuksessa panostetaan perustaitoihin ja niiden vahvistamiseen erityisesti alkuopetuksessa riittävän lukutaidon saavuttamiseksi. Lisäksi satsataan digitalisaation ja tekoälyn hyödyntämiseen opetuksessa sekä digitaitojen systemaattiseen opetukseen digipolun mukaisesti. Tekoälyn tuomiin mahdollisuuksiin ja haasteisiin panostetaan koulujen yhteisissä koulutuksissa. Monikulttuurisuuden huomioimiseen panostetaan ja oppimisen tukea tehostetaan pyrkien konsultatiiviseen työotteeseen. Lukiokoulutuksessa painopisteenä on opetus suunnitelman kehittäminen sekä laajennetun oppivelvollisuuden lainsäädännön toimeenpano jokaisella vuosikurssilla. Tavoitteeksi asetetaan, että aloittavissa alakouluryhmissä on maksimissaan 21 oppilasta (perusteluista syistä on mahdollisuus +10 % joustoon).

Koulujen turvallisuutta ja siihen liittyviä prosesseja kehitetään myös jatkossa yhdenmukaisilla käytänteillä ja riittävällä harjoittelulla.

Selvitetään mahdollisuutta maksuttomasta joukkoliikenteestä koululaisryhmille. Porvoon koululaisryhmät voisivat käyttää kaupungin julkista liikennettä maksutta opettajan kanssa koulupäivän aikana. Näitä matkoja ei veloitettaisi kouluilta eikä myöskään koulutoimilta tai kasvun ja oppimisen toimialalta. Maksuton joukkoliikenne koululaisryhmille olisi osa joukkoliikennekasvatusta ja mahdollistaisi oppimisen myös luokkahuoneen ulkopuolella (museot, näyttelyt, yritysvierailut yms.) nykyistä useammin.

Tietoon ja tutkimukseen perustuvaa johtamista kehitetään edelleen hyödyntäen oppilasrekisterin tietoja sekä luomalla laadunhallintajärjestelmät nykyisen perusopetuksen järjestelmän ohella lukiokoulutukseen. Strategista johtamista vakiinnutetaan sekä samalla myös koulutason pedagogiselle johtamiselle vapautetaan lisää aikaa. Tavoitteena on yhdenmukaistaa koulujen toimintamalleja sekä lisätä opetuksen tasalaatuisuutta sekä työhyvinvointia.

Rehtorit ja muu koulujen johto jatkavat kouluttautumista ja osallistuvat johtamisen valmennukseen. Valmennuksen tavoitteena on verkostoitua, jakaa hyviä käytäntöjä, jakaa osaamista ja kehittää koulun toimintakulttuuria, jaettua johtajuutta sekä yhtenäistää porvoolaisten koulujen toimintakulttuuria ja lisätä opetushenkilöstön osaamista.

Oppilashallintojärjestelmän sekä rekrytointien toimivuutta parannetaan ja digitalisaation hyödyntämistä hal-

linnossa lisätään. Digitaalisten järjestelmien virtaviivaistamiseen panostetaan merkittävästi vuoden 2025 aikana.

Talousarviovuoden aikana valmistellaan ja toimeenpannaan päätökset, jotka palveluverkkoselvityksen mukaisen skenaarion valinnasta seuraavat. Tähän liittyy myös palvelualueiden sisäisten oppilaaksiottoperiaatteiden uudistaminen. Tavoitteena on edelleen huolehtia lapsen yhtenäisen oppimisen polun toteutumisesta.

Hinthaaran sivistyskeskuksen remontti etenee ja Peipon koulun korvaavan Gammelbackan koulun suunnittelutyötä jatketaan ja rakentaminen aloitetaan hyväksytyhän hankesuunnitelman mukaisesti. Gammelbackan koulun suunnittelutyön yhteydessä valmistellaan myös kaksikielisen suomi - englanti opetuksen linja koulun sisään vuonna 2023 tehtyihin selvitykseen perustuen. Vuoden aikana selvitetään Albert Edelfeltin koulun pienluokkien ja siihen liittyvän päiväkotitoiminnan siirtämistä uusiin ja tarkoituksenmukaisiin tiloihin.

Henkilöstö

Laadukkaaseen johtamiseen panostamisen tavoitteena on lisätä henkilöstön työhyvinvointia ja mahdollistaa henkilöstön keskittyminen omiin ydintehtäviinsä. Pedagogiseen johtamiseen ja opetushenkilöstön sekä ohjaajien työn tukemiseen vaikutetaan toimintakulttuuriin kautta osallistavuuden lisäämisellä kaikilla tasoilla. Tämä vaikuttaa jokaisen palvelualueella työskentelevän työtehtäviin ja niitä pyritään kehittämään yhdessä. Avoin vuorovaikutus ja mahdollisuudet kehittyä työssään eri rooleissa luo jokaiselle kehittymisen mahdollisuuksia omissa työssään ja samalla työhyvinvointia.

Henkilöstön työnkuvia tarkistetaan palvelemaan kokonaisuuden kehittämistä jatkuvasti. Johtamisen rakenteita on uudistettu ja vuorovaikutusta on lisätty ja johtamisen sekä opettamisen resurssit koulujen välillä on yhtenäistetty. Tavoitteena on lisätä ymmärrystä jokaisen ydintehtävästä, jotta saavutetaan yhteinen Porvoon suomenkielisten perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluiden toimintakulttuuri, jossa lapsi ja nuori sekä henkilöstö voi hyvin ja oppimisen edellytykset olisivat huippuluokkaa. Osaava ja innokas henkilöstö luo parhaat mahdollisuudet oppilaiden ja opiskelijoiden oppimisen ja hyvinvointiin takaamiseksi. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan ja kehitetään työyhteisökyselyjen tulosten mukaan suunnitelmallisesti. Lisäksi yhteisöllisyyttä ja jaetun johtamisen periaatteita edistetään edelleen.

Porvoon kouluvalmentajamallia kehitetään hankerahoituksella siten, että lukuvuodelle 2024–25 saadaan palvelut lähes jokaiseen kouluun. On tärkeää ennaltaehkäistä jo varhaisessa vaiheessa lasten ja nuorten keskuudessa levinnyttä pahoinvointia ja siihen liittyvää oireilua. Hankkeen tuloksista raportoidaan suomenkieliselle

koulutusjaostolle kevään 2025 aikana ja pohditaan ammattikunnan mahdollista vakinaistamista tulevaisuudessa.

Nuorisotoimen ja koulujen välinen yhteistyö keskittyy nuorten hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseen. Yhteistyön tavoitteena on tukea nuorten sosiaalista kehitystä koulupäivien aikana ja niiden ulkopuolella. Koulunuorisotyön toimintamallia kehitetään vuoden 2025 aikana ja arvioidaan myös siihen liittyvien hankkeiden vaikuttavuutta. Yhteistyön tehostamisella pyritään vastaamaan ja vaikuttamaan lisääntyneeseen levottomuuteen, pahoinvointiin sekä kiusaamiseen.

Henkilöstön saavutettavuuden takaamiseksi määräaikaista opetushenkilöstöä vakinaistetaan, joka tulevaisuudessa takaa pätevän henkilöstön riittävyyttä palvelualueella. Monikulttuurisuuden sekä oppimisen tuen haasteisiin vastataan uudistuneilla priorisoinneilla satsaamalla suomi toisena kielenä opetukseen ja konsultoivaan oppimisen tukeen normaalin tuen ohella. Lisäksi oppilashallinnon prosesseja uudistetaan ja henkilöstön työnkuvia muokataan digiosaamisen ja tiedolla johtamisen prosessien varmistamiseksi.

Talousarviovuonna 2025 jatketaan panostusta myös opetushenkilöstön työkuormien arviointiin. Tavoitteena on mitoittaa työmäärä oikein ja tarvittaessa ottaa uutta opetushenkilöstöä tasapainottamaan kuormitusta, joka edesauttaa henkilöstön jaksamista ja työhyvinvointia. Lisäksi tällä voidaan taata myös jatkossa pätevän opetushenkilöstön saanti. Henkilöstökoulutukseen ja itsensä kehittämiseen panostetaan myös yhteisillä vuorovaikutuksellisilla tilaisuuksilla ja yksilötason koulutuksilla. Koulutuksissa painotetaan yhteisiä painopistealueita, joihin luodaan myös jatkossa yhteisiä työpajoja riittävän vuorovaikutuksellisen uudistumisen mahdollistamiseksi.

Talous

Suomenkielisten perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluiden suurimmat kustannukset koostuvat henkilöstömenoista sekä sisäisiä eristä liittyen koulukiinteistöjen sissäisiin vuokriin ja oppilaiden ruokailukustannuksiin. Lisäksi on erittäin vaikeaa ennakoita maailman kriisien vaikutuksia kustannuksien kehittymiseen tai palvelutarjonnan lisääntymiseen mahdollisten pakolaisten osalta. Oppilasmäärä kääntyy lievään laskuun alakouluissa vuonna 2025. Se miten tämän vaikutus näkyy toiminnoissa ja vuoden 2025 taloudessa määräytyy sen mukaan, mikä skenaario päätetään ottaa käyttöön palveluverkkoselvityksen myötä.

Digitalisaation hyödyntäminen opetuksessa, nykyisten luokkatilojen vanhentuneiden laitteistojen uudistaminen nostaa leasing kustannuksia käyttötalouteen, vaikka strategisesti kehitämme laitteistojen tehokasta käyttöä opetuksen apuna jatkuvasti. Lisäksi välttämätön oppilas-

hallinnon strateginen kehittäminen tehtävien uudelleenjärjestelyiden kautta luo vuodelle 2025 lisäkustannuksia, jotka toisaalta varmistavat mahdollisuudet tiedolla johtamiseen ja takaavat valtionosuuksien oikeat mitoitukset palveluiden mukaan myös jatkossa. Mahdollinen siirtyminen google ympäristöön opetuksessa voi tuoda merkittäviä kustannussäästöjä vuodesta 2025 alkaen.

Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi on palvelualueemme lasten oppimisen ja hyvinvoinnin keskeisimpiä tekijöitä ja siksi siihen satsataan merkittävästi. Lisäksi henkilöstön kouluttautumiseen tehty varaukset lisäävät työhyvinvointia ja antavat mahdollisuuksia jatkossakin riittävän ja osaavan henkilöstön työpanokseen pysyvyyden näkökulmasta.

Suomenkielisten perusopetuksen- ja lukiokoulutuksen palveluverkon kehittämisen periaatteet on suunniteltu valmistuvan talousarviovuoden 2024 aikana, jotta voidaan vastata tuleviin oppilas- ja opiskelijamäärien haasteisiin palveluverkon ja sen tarkoituksenmukaisuuden näkökulmasta. Syntyvyyden alentuminen ja ikäluokkien pienentyminen asettaa haasteet palveluverkon kehittämiselle ja uudistamiselle sekä oppilaaksiottoalueiden kehittämiselle yhtenäisen oppimisen polun näkökulmasta. Työtä jatketaan vuoden 2025 aikana valitun skenaarion mukaisesti. Toisaalta myös toisen asteen lukio-koulutuksen aloituspaikkojen määrää on tarkasteltava siten, että lukiokoulutuksen saavutettavuus voidaan taata sitä tarvitseville porvoalaisille nuorille.

Vuoden 2025 talousarvioon liittyy epävarmuuksia Porvoon kaupungin joukkoliikenteen kokonaisuuden uudistamisen näkökulmasta ja aikataulusta riippuen. Se lisää haastetta oppilaiden kuljetuskustannusten arviointiin, vaikka yhteistyötä eri toimialojen kesken liikennesuunnittelussa on tehty ja tullaan tekemään jatkossakin tiiviisti. Lisäksi haasteena on toimintatuottojen arviointi, sillä uuden hallitusohjelman hankkeisiin suunnatut määrärahat ennakoitua pienenevän ja suorat hankerahotukset sisällytetään osittain perusvaltionosuuksiin. Hankerahoituksen tuotot ovat laskeneet kahden viimeisen vuoden aikana merkittävästi. Merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät hallitusohjelman päätöksiin liittyen oppimisen tuen uudistamiseen ja perusopetuksen lisätuntimäärään. Niitä ei ole vielä otettu mukaan talousarvioon ja mikäli päätökset astuvat voimaan 1.8.2025 niin silloin on varauduttava lisätalousarvion laatimiseen.

Ruotsinkielinen perusopetus ja lukiokoulutus

Asiakkuudet

Ruotsinkieliset koulutuspalvelut järjestävät perusopetusta ja valmentavaa koulutusta yhdeksässä ruotsinkielisessä peruskoulussa noin 1750 oppilaalle. Oppilasmäärä on näin ollen noin 50 oppilasta suurempi luvulla vuonna 2024–25 kuin 2023–24, mutta laskenee syksyllä 2025 samalle tasolle, kun lukuvuonna 2023–24, eli noin

1 700 oppilaan tasolle. Toisen asteen koulutus järjestetään Borgå Gymnasiumissa, jossa on hieman yli 300 opiskelijaa. Toisen asteen koulutuksessa kehitetään aktiivisesti yhteistyötä Kotkan, Loviisan ja Sipoon ruotsinkielisten lukioden kanssa ja yhteistyö Linnankosken lukion sekä Careerian ja Practicumien kanssa on tiivistä. Yhteistyötä tarvitaan erityisesti laajennetun oppivelvollisuuden ja laadun takaamisen takia. Peruskoulun jälkeistä nivelvaiheen koulutusta järjestetään sekä Borgå folkakademissa että Practicumissa.

Peruskoulun puolella nähdään tarpeita tukea koulunkäyntiä oppilaille, joilla on haasteita läsnäolon, haastavan käytöksen ja/tai hyvinvoinnin kanssa, jotta tavoite saada peruskoulun päättötodistusta toteutuu jatkossakin. Ukrainasta paenneille lapsille pitää tulevina lukuvuosinakin olla valmiutta järjestää valmistavaa opetusta sekä kehittää ruotsi toisena kielenä -opetusta. Laajennettu oppivelvollisuus näkyy kohonneena tarpeena järjestää sekä tukiovetusta että erityisopetusta myös lukiossa. Kiusaamisen ehkäisemiseen liittyviä toimenpiteitä jatketaan ja seurataan aktiivisesti.

Toiminnot, palvelut ja prosessit

Ruotsinkielisten perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluiden työtä ohjaa ensisijaisesti lainsäädäntö ja asetukset, kansalliset opetussuunnitelman perusteet sekä kunta-kohtaiset opetussuunnitelmat ja Porvoon oma strategia. Henkilöstökyselyn tulokset otetaan huomioon kehitettäessä organisaatiotamme ja johtamistamme, jotta meillä on parhaat edellytykset luoda puitteet laadukkaaseen koulutukseen sekä turvalliseen ja terveelliseen oppimisympäristöön oppilaille ja henkilöstölle. Johtamisen kehittämisen tavoitteena on luoda paras mahdollinen koulu, jossa oppilaat sekä viihtyvät että oppivat. Oppilashallinnon prosesseja uudistetaan ja henkilöstön työnkuvia muokataan digiosaamisen ja tiedolla johtamisen prosessien vahvistamiseksi. Lisäksi kehitetään tiedolla johtamista hyödyntäen oppilasrekisterin tietoja sekä luomalla laadunhallintajärjestelmät nykyisen perusopetuksen järjestelmän ohella lukiokoulutukseen.

Tavoitteeksi asetetaan, että aloittavissa alakouluryhmissä on maksimissaan 21 oppilasta (perustelluista syistä on mahdollisuus +10 % joustoon).

Opetuksessa satsataan lukutaitoon, erityisesti alaluokilla sekä digitaitoihin jaoston hyväksymän digipolun mukaisesti. Koulun toimintakulttuuria kehitetään, tavoitteena saada "koko koulu"-perspektiivi näkymään koulun arjessa, sekä opetuksessa että kasvatustehtävissä. Erityisopetukseen ohjataan resursseja sekä pienluokkiin että konsultatiiviseen työhön. Kolmiportaisen tuen suunniteltu lakimuutos tulee valmistella jo ennen kuin uusi laki astuu voimaan 1.8.2025. Tuen toteutumisen seurannasta raportoidaan lautakunnalle kaksi kertaa vuodessa kuitenkin niin, että viimeisin tieto on ennen seuraavan vuoden talousarvion laatimishajetta.

Laajennetun oppivelvollisuuden prosessit tehdään yhdessä hyvinvointialueen ja muiden kuntien kanssa, joissa on ruotsinkielisiä oppilaita. Erityistä huomiota saa Porvoossa aloitettu nuorisotoimen hallinnoima opetussuunnitelman mukainen työpajatoiminta.

Selvitetään mahdollisuutta maksuttomasta joukkoliikenteestä koululaisryhmille. Porvoon koululaisryhmät voisivat käyttää kaupungin julkista liikennettä maksutta opettajan kanssa koulupäivän aikana. Näitä matkoja ei veloitettaisi kouluilta eikä myöskään koulutoimilta tai kasvun ja oppimisen toimialalta. Maksuton joukkoliikenne koululaisryhmille olisi osa joukkoliikennekasvatusta ja mahdollistaisi oppimisen myös luokkahuoneen ulkopuolella (museot, näyttelyt, yritysvierailut yms.) nykyistä useammin.

Hyväksytyin hankesuunnitelman pohjalta viedään eteenpäin prosessia rakentaa esikouluryhmille sopivat tilat Kvarnbackenin skolaniin syksystä 2025. Myös hankkeen niin sanotulle toiselle vaiheelle tulee varata resursseja esikouluopetuksen ja alkuopetuksen toimivan yhteistyön ja perusopetuksen tilojen toimivuuden varmistamiseksi. Borgå Gymnasiumin liikuntatilan rakennus on käyttöiän lopussa ja uutta tilaa suunnitellaan. Hinthaaran sivistyskeskuksen remontti etenee ja tuo osittain myös uusia tiloja ruotsinkieliselle koululle.

Henkilöstö

Uusi virkoja tai toimia ei perusteta talousarviovuonna 2025. Aluerهتoreiden sekä apulaisrehtoreiden työnkuvia kehitetään ja virtaviivaistetaan, jotta nämä tukevat parhaalla mahdollisella tavalla sekä kaupungin ja toimialan strategista johtamista, että helpottavat rehtoreiden työtaakkaa. Tavoitteena luoda johtamisella työympäristö missä sekä oppilaat että henkilökunta voivat hyvin ja oppivat yhdessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoja esi- ja perusopetuksen oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistusta koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta. Laki valmistunee talvella 2025 eli vasta Porvoon talousarvion hyväksymisen jälkeen. Riippuen uudistuksen lopullisesta sisällöstä, Porvoon on mahdollisesti keväällä 2025 arvioitava erityisopettajien sekä erityisluokanopettajien määrä.

Valmistavan opetuksen opettajan virka on täytetty vuodeksi ja laitetaan uudestaan hakuun 2025.

Porvoon kouluvalmentajamallia kehitetään ja lukuvuodelle 2024–25 pilotoidaan kouluvalmentaja myös Porvoon suurimpaan ruotsinkieliseen alakouluun. Kouluvalmentajien tehtäväkuvauksia on tarkennettu ja Porvoon kouluvalmentajamalli on kauttaaltaan yhdenmukainen. Pilotin tuloksista sekä nykyisten resurssien riittäväyydestä taata yhdenvertaiset palvelut kaikille kouluille, raportoidaan ruotsinkieliselle koulutusjaostolle.

Nuorisotoimen ja koulujen välinen yhteistyö keskittyy nuorten hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseen. Yhteistyön tavoitteena on tukea nuorten sosiaalista kehitystä koulupäivien aikana ja niiden ulkopuolella. Koulunuorisotyön toimintamallia kehitetään vuoden 2025 aikana ja arvioidaan myös siihen liittyvien hankkeiden vaikuttavuutta. Yhteistyön tehostamisella pyritään vastaamaan ja vaikuttamaan lisääntyneeseen levottomuuteen, pahoinvointiin sekä kiusaamiseen.

Haasteet rekrytoinnissa näkyvät eniten vaikeuksina löytää päteviä sijaisia. Ongelma on suurempi isoissa kouluissa, joissa on enemmän poissaoloja. Toimenpiteenä on palkattu kaksi opettajaa sijaisopettajaksi. Näin saadaan lisää laatua opetukseen ja tuetaan kouluja rekrytointihaasteessa.

Henkilöstölle järjestettävissä koulutuksissa priorisoidaan menetelmiä, jotka auttavat hyvien suhteiden luomisessa ja näkemään oppilaissa hyvän sekä vahvuudet. Vuonna 2025 varmistetaan opettajien koulutuksissa, että kaikkien opettajien nepsy -tietoutta lisätään.

Talous

Suurimmat menot koostuvat sisäisistä vuokrista sekä henkilöstömenoista. Oppimisen tuen uudistettu laki voi vuonna 2025 tuoda muutoksia, jotka vaikuttavat henkilöstömenoihin. Niihin ei ole varauduttu talousarviossa. Muita muutoksia toimintaympäristöön, jotka nostaisivat henkilöstömenoja, ei ole tiedossa.

Henkilöstön työnkuvia tarkistetaan palvelemaan kokonaisuuden kehittämistä jatkuvasti. Johtamisen rakenteita virtaviivaistetaan ja vuorovaikutusta lisätään. Tavoitteena on lisätä ymmärrystä jokaisen ydintehtävästä, yhteisen perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluiden toimintakulttuurin saavuttamiseksi. Näillä toimenpiteillä pyritään edistämään lapsen ja nuoren sekä henkilöstön hyvinvointia ja oppimisen edellytyksiä.

Ruotsinkielisen koulutusjaoston lukuvuosittain käsittelemät resurssit peruskoulun opetussuunnitelman mukaisen opetuksen turvaamiseksi pidetään suurimmilta osin viime vuosien tasolla. Lisäystä on viime vuosina saatu erityisopetukseen pienluokkien sekä konsultatiivisen erityisopettajan osalta ja nämä jatkuvat 2025. Satsaus luku- ja digitaitoihin näkyy myös. Valmistavan opetuksen opettajan mahdollinen palkkaaminen toistaiseksi ei lisää menoja.

Oppilasrekisteriä kehitetään edelleen, jotta tietojen saaminen automatisoituu ja tiedolla johtaminen helpottuu. Satsaamalla kehittämiseen säästetään jatkossa työresursseja ja tuetaan rehtoreiden ja tukihenkilöiden työtä tietojen hakemisessa.

Ruotsinkielisten koulutuspalvelujen tulot muodostuvat pääosin valtion ulkopuolisista tuista sekä niin sanotuista

kotikuntakorvauksista. Valtion rahoittamat hankeavustukset arvioidaan olevan merkittävästi pienempiä kuin edellisinä vuosina, minkä takia tulojen osalta jäädytään alle viime vuosien summien. Ulkoiset tuet kattavat osittain muutamat kehittämistoimenpiteet, mutta myönnettyihin tukiin sisältyy myös omavastuuosuus, joka on yleensä noin 20 prosenttia kokonaiskustannuksista.

Koulujen oppilaiden hyvinvoinnin haasteet, tilattujen koulukyytien kustannukset ja Ukrainan sota ja sen seurauksena valmistavan opetuksen tarve, aiheuttavat epävarmuutta talousarviovuoteen, kuten oppilaiden tuen uudistus.

Varhaiskasvatuspalvelut

Asiakkuudet

Syntyvyyden lasku näkyy alle kouluikäisten lasten määrän vähenemisenä myös Porvoossa. Varhaiskasvatuspalveluissa tämä on näkynyt viime vuosina erityisesti kotihoitojen tuen käytön vähenemisenä. Alle 3-vuotiaiden lasten osallisuusaste varhaiskasvatuksessa kasvaa ja 1–2-vuotiaiden lapsiryhmien määrä lisääntyy. Nämä ryhmät sitovat henkilökuntaa 1,75 kertaa enemmän kuin vanhempien lasten ryhmät.

Toiminnot, palvelut ja prosessit

Päiväkotien rakennushankkeita on meneillään useita. Omenatarhan ja keskustan alueen päiväkotipaikkojen lisätilatarpeisiin hankitut tilapäiset lisätilat otetaan käyttöön vuoden 2025 alussa. Näistä lisätiloista voidaan luopua, kun saadaan keskustan alueelle uusi päiväkotitoimintatila ja Kevätlaaksoon uusi päiväkotitoimintatila.

Eestinmäen päiväkodin perusparannuksen ajaksi päiväkodin toiminta on siirretty väistötiloihin vuonna 2024. Hinthaaran päiväkodin esiopetusryhmät siirtyivät päiväkodilta sivistyskeskukseen elokuussa 2024. Kaarenkylän päiväkodista luovuttiin elokuussa 2024 ja päiväkodin toiminta siirrettiin osaksi Hornhattulan päiväkodin toimintaa, joka järjestetään Jokilaakson koulun yhteydessä. Huhtisen päiväkotitoiminta siirtyi väistötiloissa siihen asti, kun Huhtisen uudisrakennuspäiväkotitoimintatila valmistuu kesällä 2025. Huvikummun päiväkodin tiloista luovutaan samalla, kun toiminta yhdistetään uuteen Huhtisen päiväkotitoimintatilaan.

Avoimien varhaiskasvatuspalvelujen perhekahvilatoiminta ja osa kerhotoiminnasta tullaan keskittämään yhteisen toimipisteeseen länsirannalle rakennettavan esteettömän leikki- ja perhepuiston yhteyteen. Kun tilat valmistuvat, luovutaan Perhetupa-tiloista ja Perhepaikka Familista. Kerhotoimintaa järjestetään tämän lisäksi muutamissa päiväkodeissa.

Vuonna 2024 käynnistettyä päiväkotien sadesuoja- ja aurinkokatoksien hankintaa jatketaan seuraavien vuosien aikana.

Varhaiskasvatuspalvelujen kysyntä vaihtelee alueittain ja kieliryhmittäin, minkä vuoksi lähipalveluperiaatteen toteuttaminen on haasteellista. Tarvittaessa alueiden välillä tehdään henkilöstösiirtoja vastaamaan kysyntään. Vuonna 2025 kunnallisia päiväkotia on 19 siinä vaiheessa, kun Kaarenkylän ja Huvikummun päiväkodeista on luovuttu ja niiden toiminta on yhdistetty Hornhattulan ja Huhtisen päiväkoteihin. Yksityisiä päiväkoteja on yhdeksän.

Varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisessä keskeistä on riittävien henkilöstöresurssien ja toimivien toimintaympäristöjen varmistaminen. Kolmiportaisen tuen toteuttamisesta raportoidaan lautakunnalle kaksi kertaa vuodessa.

Varhaiskasvatuspalvelut eivät ole saaneet uusia valtion erityisavustuksia. Koulutuspalvelujen saamasta erityisavustuksesta tasa-arvon ja laadun kehittämiseen on osoitettu osa esiopetuksen käyttöön ja on palkattu 50-prosenttinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja lukuvoodelle 2024–2025.

Ennakoivaa ja suunnitelmallista viestintää vahvistetaan jatkuvasti.

Selvitykseen maksuttomasta joukkoliikenteestä koululaisille sisällytetään myös varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten mahdollisuus maksuttomaan joukkoliikenteeseen. Maksuton joukkoliikenne mahdollistaisi varhaiskasvatusikäisille lapsille enemmän aktiviteetteja.

Henkilöstö

Varhaiskasvatuksen vetovoiman ja pitovoiman vahvistamiseksi panostetaan edelleen henkilöstön saatavuutta lisääviin toimenpiteisiin. Kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuuden parantamiseksi tuetaan henkilöstön jatkokoulutautumista sekä palkkaohjelman avulla edistetään palkkakehitystä.

Päiväkotien johtamisen kehittämiseksi laajennetaan apulaisjohtajamallin pilotoimista kesään 2025 asti, jonka jälkeen apulaisjohtajamalli on suunniteltu vakinaistettavan. Tiedolla johtamista ja laadun arviointia vahvistetaan valtakunnallista Valsi-arviointijärjestelmää ja varhaiskasvatuksen PowerBi-raportteja hyödyntämällä.

Varhaiskasvatuksen palvelualueen henkilöstölisäykset liittyvät edellä mainittujen rakennushankkeiden sekä keskustan alueen tilapäistilojen käyttöönottoon. Uusien tilojen myötä eri päiväkodeissa toimineista yhden tai kahden kasvattajan lisäryhmistä voidaan luopua.

Sekä Huhtisen että Eestinmäen päiväkoteihin tulee käyttöön vuoden 2025 aikana kaksi uutta ryhmää ja keskustan alueen tilapäistiloihin kolme uutta ryhmää. Lisäantyneisiin lasten tuen tarpeisiin varataan kaupunginhallitukselle keskitetysti palkkamääräraha. Määrärahan avulla perustetaan varhaiskasvatukseen uusia tehtäviä tarpeen mukaan talousarviovuoden aikana, kun varhaiskasvatukseen hakeutuneiden lasten määrä ja tuen tarve varmistuu.

Henkilöstöä vähenee hankkeista, eri päiväkoteihin perustetuista lisäryhmistä sekä perhepäivähoidosta asiakkaiden vähetessä tästä palvelumuodosta.

Talous

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos 1.8.2024 alensi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja, kun maksujen perusteena olevia tulorajoja korotettiin.

Asiakasmaksujen alentaminen lisäsi myös palvelusetelikustannuksia, kun asiakkaiden omavastuuosuus on pienentynyt ja kunnan osuus kasvanut. Lisäksi palvelusetelin arvon nousu ja yksityisen hoidon tuen kuntalisän nousu syksyllä 2024 on lisännyt yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksia.

Kotihoidontuen käyttö on vähentynyt ja se on huomioitu vähentämällä kotihoidontuen määrärahoja.

- **Määrärahataulukot**
- **Henkilöstö**
- **Tunnusluvut**

	TP2023	TA2024	TA2024+m	TA2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	6 418 792	6 276 433	6 276 433	4 876 900	4 876 900	4 876 900
Toimintakulut	-124 302 797	-123 630 442	-124 170 442	-129 965 119	-134 489 700	-138 931 500
Toimintakate	-117 884 006	-117 354 009	-117 894 009	-125 088 219	-129 612 800	-134 054 600

ELINVOIMAN TOIMIALA

	MENOT M€	TULOT M€	HENKILÖSTÖ
Elinvoiman toimialan johto	2,8	0	3
Visit Porvoo ja markkinointi	1,7	0	6
Vapaa-aikapalvelut	19,1	2,9	129,3
Jatkuvan oppimisen palvelut	9,5	2,8	124,5
Elinkeinot, työllisyys ja kotoutuminen	12,9	1,9	14,5

Elinvoiman toimialan johto

Toimiala palvelee kaupungin yrityksiä, asukkaita, maahanmuuttajia, matkailijoita sekä sijoituspaikkaa harkitsevia yrityksiä. Elinkeino-, työllisyys- ja kotoutumispalvelut edistävät vihreää siirtymää, yritysysteistyötä, työllisyyden kohtaantoa ja onnistunutta kotoutumista. Visit Porvoo ja kaupungin markkinointi vahvistavat Porvoon brändiä ja edistävät kaupungin vetovoimaa houkuttelevana matkakohteena. Vapaa-aikapalvelut ja jatkuvan oppimisen palvelut tuottavat ensisijaisesti laadukasta sisältöä kaupungin asukkaille, mutta myös muiden kuntien asukkaille ja vierailijoille. Toiminnassa painottuvat kaupungin strategian mukaisesti yrittäjämönteisyys, yritysten toimintaympäristön kehittäminen sekä kaupunkitapahtumien ja -kulttuurin edistäminen kestäväällä tavalla. Elinvoiman toimiala on siis keskeinen tekijä kaupungin vetovoiman ja alueen kasvun ja menestymiseen edistämässä. Kiristyneessä maailmantilanteessa on myös toimialan rooli henkisen kriisinkestävyuden kannalta korostunut.

Elinvoiman toimialan johto koordinoi kehitysyritys Posingin tilattavia palveluita, Taidetehtaan ja Event Factoryn toimintaa sekä Kokkonniemen kehitysyrityksen toimintaa. Mainitut yritykset ovat olennaisia toimijoita kaupungin palvelutarjonnan tuottamisessa.

Vuonna 2025 jatkuu toimialan eri yksiköiden toiminnallinen tarkastelu ja hallinnon prosessien kehittäminen. Samalla jatketaan myös toimialan valmiussuunnitelman päivittämistä. Vahvistetaan toimialan ICT tukea yhdessä Kasvun ja oppimisen toimialan kanssa ja allokoimme 20 prosenttia kolmen ICT-suunnittelijan työajasta tähän tehtävään, elinvoiman johdon alle.

Toimitilaratkaisujen läpikäynti jatkuu vielä vuonna 2025, otetaan erikseen kantaa vapaa-aikapalveluiden, elinkeinot ja työllisyys- sekä jatkuvan oppimisen palveluiden yksiköiden toimitilaratkaisuihin.

Toimialan johto osallistuu aktiivisesti Porvoon työllisyysalueen TE-palveluiden jatkoyöstämiseen ja hallittuun läpivientiin osana TE25-uudistusta. Uudistus astuu voimaan 1.1.2025 ja tuo merkittäviä muutoksia työvoimapaalveluiden järjestämiseen ja työllisyyden hoitoon, tavoitteena parantaa palveluiden tehokkuutta ja vastata entistä paremmin sekä työnhakijoiden että työnantajien tarpeisiin. Vuoden 2025 isoin investointi tulee olemaan Pallokentän kylmäkoneiston uudistaminen.

Visit Porvoo ja markkinointipalvelut

Vuoden 2025 aikana panostetaan yhtenäisen Porvoobrändin kehittämiseen ja toteutetaan markkinointitoimenpiteitä, jotka kohdistuvat matkailijoihin, tapahtumakävijöihin ja potentiaalisiin uusiin asukkaisiin. Kaupungin

tarjoamia palveluita markkinoidaan aktiivisesti ja keskeisiä tehtäviä ovat mm. vihreän siirtymän rahaston, Business Porvoo -palveluiden, julkisen liikenteen palveluiden markkinointi sekä kaupungin työnantajamielikuvan vahvistaminen markkinoinnin keinoin. Markkinointiyhteistyötä Kilpilahden toimijoiden kanssa jatketaan korostaen Kilpilahden merkitystä Porvoon kilpailukyvyille sekä kaupungin ja yritysten monipuolista työpaikkatarjontaa.

Kotimaassa matkailumarkkinointia suunnataan kulttuuri-, ruoka- ja saaristomatkailijoille ja tapahtumakävijöille. Kansainvälisten matkailijoiden tuottamaa matkailutuloa pyritään kasvattamaan ja matkailun edistämistoimenpiteitä suunnataan erityisesti kansainvälisille markkinoille. Matkailupalvelujen löydettävyyttä kehitetään Visitporvoo.fi -palvelussa hyödyntämällä tekoälypohjaisia työkaluja. Tapahtumakalenterin kehitetään vastaamaan paremmin käyttäjien tarpeisiin.

Tapahtumajärjestäjiä tuetaan monipuolisilla palveluilla. Matkailu- ja tapahtumatoimijoille järjestetään valmennuksia vastaamaan vuonna 2024 kumppanuustutkimuksessa esiin tulleisiin tarpeisiin (kansainvälinen matkailumarkkinointi, matkailuun suunnatut rahoituskanavat). Visit Porvoo ja markkinointipalvelut osallistuu Horisontti Eurooppa -puiteohjelman rahoittamaan Kulturatihankkeeseen, johon on palkattu yksi määräaikainen työntekijä.

Kaupunkitapahtumat Porvoon Valot, Jokikarnevaali sekä Porvoo Dome jatkuvat vuonna 2025. Joulukauden elämyksellisyyttä vahvistetaan erilaisilla tapahtumilla ja kumppanuuksilla. Tapahtumat, jotka tuottavat kaupunkilaisten lisäksi lisäarvoa vierailijoille vahvistavat vierailijan kokemusta Porvoosta ja toimivat myös uusasukasmarkkinoinnin kanavana.

Visit Porvoo ja markkinointipalveluiden tavoitteena on, että matkailuun ja tapahtumiin käytetyt eurot palautuvat kolme-viisinkertaisina takaisin paikallistalousvaikutuksina. Kaupungin kaksikielisyys huomioidaan markkinoinnissa ja toteutuksessa, kun kaupunki järjestää itse tai yhteistyössä muiden kanssa yleisötapahtumia.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalveluilla eli kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalveluilla on tärkeä rooli porvoolaisten hyvinvoinnin ja terveyden, osallisuuden ja yhdenvertaisuuden sekä mielekkään vapaa-ajan edistämässä. Palveluiden kohderyhmänä ovat kaikki porvoolaiset, mutta monipuoliset ja houkuttelevat vapaa-aikapalvelut ovat myös vetovoimatekijöitä ja matkailuvaltteja. Syvennetään hyvinvoinnin- ja terveyden edistämistä kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen kanssa.

Useat käynnissä olevat kaupungin poikkialaiset kehityshankkeet vaikuttavat laajasti vapaa-aikapalveluihin, ja

niissä ollaankin vapaa-aikapalveluiden yksiköistä tiiviisti mukana. Tällaisia ovat mm. Gammelbackan alueen kehittäminen niin kaavoituksen, toimitilojen kuin palveluidenkin osalta, Kokonniemen alueen merkittävä liikunnan olosuhteiden investointikonaisuus, Virvikin leiri-alueen kehittäminen, Harrastamisen malliin liittyvä selvitys- ja kehittämistyö sekä Taidetehtaan kehittäminen. Gammelbackassa uuden alakoulun kaavan ja rakentamisen eteneminen edellyttää kirjasto- ja nuorisopalveluiden tilakysymyksen akuuttia ratkaisemista. Kokonniemen tulevien liikuntapaikkojen suunnittelutyössä tarvitaan liikuntapalveluiden tiivistä mukanaoloa eri laji- ja käyttäjätarpeiden huomioimiseksi suunnittelun ja rakentamisen kaikissa vaiheissa. Virvikin alueen kehittäminen vaikuttaa sekä liikunta- että nuorisopalveluiden olosuhteisiin ja palvelutasoon alueella. Harrastamisen mallia kehitetään yhteistyössä kasvun ja oppimisen toimialan kanssa sekä yhteensovittaen toimintamalli lasten ja nuorten ohjatun harrastamisen kokonaistarjontaa täydentäväksi toimintatavaksi. Taidetehtaan kokonaiskonseptin ja palveluiden kehittämisellä voi olla merkittäviä vaikutuksia ja uusia mahdollisuuksia kulttuuripalveluiden toteuttamiselle. Tässä kehittämistyössä kulttuuripalveluiden tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat Event Factory Oy, Porvoon museo, porvoolaiset taiteilijat sekä Visit Porvoo ja markkinointipalvelut.

Myös porvoolaisella yhdistys- ja seuratoiminnalla sekä yksityisillä toimijoilla on merkittävä rooli kaupungin vapaa-ajan kokonaistarjonnassa. Vapaa-aikapalveluissa otetaan vuoden 2025 alusta alkaen käyttöön kumppanuusmalli yhteistyön tiivistämiseksi strategisesti merkittävien kumppaneiden kanssa. Myös verkostotyöllä ja avustuksilla tuetaan monipuolisen yhdistystoiminnan edellytyksiä.

Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman mukaisesti vapaa-aikapalveluiden vuoden 2025 kuluja karsitaan edellisvuoteen verrattuna mm. avustuksista, hallinnon palkkakuluista, palveluiden ostoista, toimi- ja varastotiloista sekä asiantuntijapalveluista. Säästöt aiheuttavat myös toiminnan priorisointia ja palveluiden osittaista vähentämistä. Toisaalta palvelualueella on myös uusia, osittain valtionavustusrahoitteisia panostuksia kuten nuorten pajatoiminta.

Vapaa-aikapalveluiden yhteisenä tavoitteena on strategisen tiedolla johtamisen kehittäminen, mikä pitää sisällään myös kaupunkistrategian päivittämiseen tai uudistamiseen osallistumista sekä vapaa-aikapalveluiden ohjelma- ja suunnitelmakokonaisuuden parempaa kokonaisuutta ja oleellisten tavoitteiden säännöllistä seuranta. Myös vapaa-aikapalveluiden roolia ja tehtäviä kaupungin kokonaisturvallisuuden ja varautumisen näkökulmasta selkiytetään ja vahvistetaan.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden keskeinen tavoite on edistää kaupungin eri toimijoiden yhteistyötä liikunnan, urheilun ja liikkumisen saralla. Liikuntapalvelut edistää porvoolaisten liikunnallisen elämäntavan edellytysten kehittymistä monin eri tavoin. Liikuntapalvelut mahdollistaa osaltaan liikunnan harrastamisen ja omatoimisen liikkumisen edellytyksiä liikuntapaikkojen, -palveluiden ja avustusten muodossa.

Syksyn 2024 aikana teetetyn liikuntapaikkasuunnitelman pohjalta laaditaan alkuvuodesta 2025 liikuntapaikkakehittämisen poikkihallinnollinen pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS), jossa linjataan tulevia liikuntapaikkarakentamisen kohteita ja kokonaisuuksia. Yhteistyötä kaupunkikehityksen ja konsernipalvelujen toimialojen, erityisesti kaupunki-infran ja toimitilapalvelualueiden kanssa, tiivistetään entisestään vahvistamalla yhteissuunnittelua sekä yhtenäistämällä kokous- ja yhteistyökäytäntöjä. Tavoitteena on tehokkaampi resurssien hyödyntäminen ja sujuvampi päätöksenteko yli toimialarajojen.

Liikunnan ohjauspalvelutoimintaa kehitetään edelleen huomioiden erityisesti matalan kynnyksen palvelut, erityisryhmien tarpeet sekä palveluiden saavutettavuus. Lasten ja nuorten liikkumisen lisäämiseksi aloitetun hankkeen, Liikkumisen lumoa porvoolaisille lapsille ja nuorille, toinen hankevuosi pyritään saamaan käyntiin. Yhteistyötä ja toiminnan kehittämistä seurojen kanssa tehdään seurafoorumien ja osallistamisen kautta.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa ja -tapahtumia sekä museo- ja näyttelytoimintaa kuntalaisille ja matkailijoille. Kulttuuripalvelut tuottavat säännöllisesti monipuolisia kulttuuri- ja taidepalveluita osana Porvoon Taidetehtaan kausiohjelmia. Lisäksi palveluita järjestetään yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa muissa kulttuuri- ja julkisissa tiloissa. Kulttuuripalvelut vastaavat myös toiminnasta Runebergin kotimuseossa, Walter Runebergin veistoskoelmassa ja järjestää taidenäyttelyitä ja ohjelmaa Porvoon Taidehallissa ja Galleria Vanha Kappalaisentalossa.

Vuoden aikana kulttuuripalvelut osallistuu keskeisesti Porvoon Taidetehtaan hybridimallin ja kulttuuri- ja näyttelytoiminnan jatkokehittämiseen yhteistyössä mm. Porvoo Event Factoryn kanssa.

Kehittämistyössään kulttuuripalvelut toteuttavat Kulttuuriohjelman linjauksia, keskeisenä painopisteenä lastenkulttuurin ja senioreiden kulttuuripalveluiden saavutettavuuden lisääminen. Palveluita suunniteltaessa huomioidaan erityisesti kulttuurihyvinvoinnin näkökulma porvoolaisten arjessa sekä matalan kynnyksen toiminta. Kult-

tuurikasvatussuunnitelma Porvoon Kulttuuripolku tarjoaa taide-elämyksiä varhaiskasvatukselle ja kouluille. SKAPA-hankkeen kautta pilotoidaan vuosina 2024–2025 taideopetusta osana varhaiskasvatus- ja koulupäivää Porvoossa ja Sipoossa.

Paikallisen kulttuuritarjonnan ja kaupunkikeskustan vetovoiman lisäämiseksi kulttuuripalvelut tukevat monipuolisesti eri tapahtumatuotantoja ja toimijoita avustuksin. Vuoden 2025 uudet kumppanuussopimukset tarjoavat uuden mallin ja välineen kaupungin ja yhdistysten yhteistyön lisäämiselle perinteisen avustustoiminnan rinnalle. Myös Näsin kartanoa vuokrataan edelleen kulttuuri- ja kansalaistoimijoiden yleistoiminnan käyttöön. Kulttuuripalveluiden tehtävänä on myös luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle toiminnalle. Tehtävää toteutetaan mm. Porvoon Länsirannan taidehankintojen myötä. Kahteen kohteeseen hankitaan julkisia teoksia taideohjelman linjausten mukaisesti. K-kortteliin (Citymarket) järjestetään kansallinen taidekilpailu.

Kirjastopalvelut

Kirjastopalvelut edistävät asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta tukemalla lukutaitoa ja elinikäistä oppimista, tarjoamalla luku- ja kulttuurielämyksiä, tarjoamalla tiloja ja laitteita opiskeluun, harrastamiseen ja yhdessäoloon sekä edistämällä aktiivista kansalaisuutta.

Lasten ja nuorten lukutaitoa tuetaan yhteistyössä koulujen, varhaiskasvatuksen ja perheiden kanssa. Vuonna 2025 tarjotaan varhaiskasvatuksen ryhmille teemasatuviikkoja ja koululuokille luku- ja medialukutaitoa edistävää ohjelmaa kaupungin kulttuuripolun ja uudistetun kirjastopolun puitteissa. Kehitetään myös porvoolaisille lapsille oma lukudiplomi kahdella kielellä yhdessä koulujen kanssa. Aikuisten lukemiseen panostetaan hankkeella ”Lukukuntoa kohentamaan”, jolle Etelä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt valtionavustusta. Kirjastopalveluiden ytimessä ovat laadukkaat ja ajan-kohtaiset kokoelmat. Kokoelmiin kuuluu kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta, sanomalehtiä, aikakauslehtiä, musiikkitalenteita, nuotteja, elokuvatallenteita, lautapelejä, liikuntavälineitä ja e-aineistoja. Porvoo liittyi vuonna 2024 uuteen Kuntien yhteiseen e-kirjastoon. E-kirjastosta voi lainata e-kirjoja, äänikirjoja sekä e-aikakauslehtiä. Vuonna 2025 markkinoidaan E-kirjastoa aktiivisesti porvoolaisille ja ollaan mukana sitä kehittämässä. E-kirjaston rinnalla ylläpidetään yhdessä muiden Helle-kirjastojen kanssa omia e-elokuvapalveluita, e-musiikkipalveluita ja e-lehtipalveluita.

Kaikenikäisille suunnattuihin tapahtumiin panostaminen jatkuu sekä pääkirjastossa että lähikirjastoissa. Kirjailijavierailujen lisäksi järjestetään luentoja, työpajoja, konserteja, teatteritapahtumia ym. Kirjaston demokratiaa tukeva toiminta vastaa polarisaation haasteisiin ja edistää rakentavaa keskusteluilmapiiriä. Vuosina 2023–2024 hankerahoituksella aloitettuja yleisökeskusteluja

sekä yhteistyön kehittämistä kolmannen sektorin kanssa pyritään jatkamaan.

Porvoon kirjaston alueellinen kehittämistehtävä Uudella maalla on pysyvä ja siihen haetaan vuosittain avustusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Lakisääteisellä kehittämistehtävällä tuetaan toimialueen yleisten kirjastojen kehittämistä ja henkilöstön osaamista sekä edistetään kirjastojen yhteistoimintaa. Alueellista kehittämistehtävää hoitavia kirjastoja oin Suomessa yhdeksän.

Nuorisopalvelut

Nuorisotyö on tavoitteellista kasvatustyötä, jonka pääpaino on ennaltaehkäisyssä, mahdollisuuksien ja toimintatapojen ja -tilojen tarjoamisessa nuorille ja se pohjautuu monelta osin kokemuksellisuuteen. Nuorisopalvelut tarjoavat nuorille merkityksellistä toimintaa ja tekemistä. Nuoret ovat toiminnan keskiössä aktiivisina, osallistuvina toimijoina.

Erityisesti olemassa oleviin yhteisöllisiin ja yksilöllisiin palveluihin panostetaan. Nuoria kannustetaan omaehtoiseen toimintaan sekä lisätään nuorten osallistumista toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Nuorisopalvelut edistävät nuorten ilmaisia tai edullisia matalan kynnyksen vapaa-ajan toimintoja ja harrastamiseen ohjautumista hyvinvoinnin lisäämiseksi. Nuorisotila Zentran toimintaa kehitetään nuorten toimintakeskukseksi, jossa mahdollistetaan monipuolinen vapaa-ajan harrastaminen ja viettäminen. Yli 16-vuotiaiden nuorten harrastamismahdollisuuksia edistetään lisäksi 2025 vuoden aikana selvitetään nuorisokahvilan perustamista yhdessä nuorten kanssa.

Liikenneturvallisuus ja nuorten mopoiluharrastus, nousevat huolenaiheina tasaisin väliajoin. Nuorisopalvelut hakevat hankeavustuksellista rahoitusta mopotoiminnan kehittämiseen. Toiminnan tavoitteena on edistää liikenneturvallisuutta ja turvallisempaa mopoilua sekä rakentaa puitteet mopoilun monipuoliselle harrastamiselle. Turvallisemman mopotoiminnan mahdollisuuksia edistetään ja kehitetään. Myös kansainvälisen nuorisotyön mahdollisuuksia ja rahoitusmalleja selvitetään.

Nuorten työpajatoiminnan aloitusvuotena vahvistetaan yhteistyöverkostoa, nuorten ohjautuvuutta ja arvioidaan toiminnan vaikuttavuutta ja menetelmiä. Toimintavuoden aikana arvioidaan myös pajojen kohderyhmiä ja niiden tarvetta toiminnalle. Koulunuorisotyön hankkeissa kehitetään yhteisiä toimintamalleja. Koulu yhteistyötä arvioidaan ja luodaan prosessi yhteiskehittämiseen yhdessä koulutuspalveluiden kanssa. Yhteistyötä koulujen ja oppilaitosten kanssa selkiytetään ja kehitetään tarpeita vastaavaksi.

Nuorisopalveluissa otetaan käyttöön tehostetun nuorisotyön suunnitelma, joka tulee olemaan osana koko kaupungin valmiussuunnitelmaa. Tehostettu nuorisotyö käynnistyy kriisitilanteessa ja se kohdennetaan nuoriin, joita kriisi koskettaa välillisesti. Työ on nuorisotyön menetelmin tapahtuvaa ja aina määräaikaista.

Uuden tilastointi- ja raportointijärjestelmä Kompassin avulla parannetaan tiedolla johtamista paikallisesti ja kansallisesti vertaillen. Nuorisopalveluille on valmistumassa yhdenvertaisuussuunnitelma yhteistyössä Rauhankasvatusinstituutti ry:n kanssa. Tämän prosessin tavoitteena on kehittää systemaattisesti ja osallistavasti nuorisotyön palvelujen yhdenvertaisuutta. Suunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä edistetään kaikissa nuorisotyön palveluissa. Porvoon harrastamisen mallia ja lasten ja nuorten harrastamista Porvoossa kehitetään elinvoiman sekä kasvun ja oppimisen välisenä yhteistyönä hyödyntäen myös ulkopuolista asiantuntijapalvelua. Samanaikaisesti Porvoon osallistuu kansalliseen ME-säätiön pilottihankkeeseen (syksy 2024 – kevät 2025), jossa selvitetään harrastamisen mallin tavoitettavuutta ja vaikuttavuutta.

Nuorisopalvelut koordinoivat Gammelbackan alueen asukkaiden yhteisöllisyyttä ja osallisuuden mahdollisuuksia perintövaroin palkattujen yhteisöohjaajan ja koulunuorisotyöntekijän tehtävien osalta.

Jatkuvan oppimisen palvelut

Taiteen perusopetus (Taideoppilaitos)

Musiikkiopisto

Porvoonseudun musiikkiopisto – Borgånejdens musikinstitut ja Porvoon Taidekoulu – Borgå Konstskola muodostavat alueellisen kaksikielisen Taideoppilaitoksen. Se huolehtii toiminta-alueellaan (Porvoon, Sipoo, Pukkila, Pornainen, Askola, Mäntsälä, Lapinjärvi, Loviisa) taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaisesta musiikin ja kuvataiteiden opetuksesta.

Tarvittaessa oppilaitos järjestää muutakin taidealojensa koulutusta. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteiden opiskelu tukee lapsen ja nuoren kasvua sekä ohjaa itsenäiseen ja tavoitteelliseen työskentelyyn. Opiskelu antaa mahdollisuuden perhettä ja muuta kasvuyhteisöä yhdistävään harrastukseen. Opetus ohjaa oppilasta omaehtoiseen elinikäiseen taiteiden harrastamiseen sekä antaa valmiuksia eri taiteiden ammattiopintoihin.

Oppilas voi nauttia taiteiden opiskelusta myönteisessä, avoimessa ja turvallisessa oppimisympäristössä. Lasten ja nuorten taidekasvatuksen ohella Taideoppilaitos antaa opetusta myös muille väestöryhmille. Lisäksi Taideoppilaitos osallistuu toiminta-alueensa taide-elämään

järjestämällä näyttelyitä, tapahtumia, konsertteja ja tarjoamalla alansa asiantuntemusta.

Musiikkiopisto tarjoaa Sipoon kunnassa myös musiikki-painotteista teatteritaiteen opetusta, johon ollaan päivittämässä uutta opetussuunnitelmaa. Uudistuvassa ajassa, valtion rahoituksen ja taiteen perusopetuksen valtionosuusjärjestelmän muuttuessa, musiikkiopisto tavoittelee kysyntää vastaavan palvelutoiminnan tarjoamista sekä vuotuisten opetustuntien määrän ja asemansa säilyttämistä merkittävänä kulttuuritoimijana sopimuskuunnissa.

Musiikkiopiston vaikuttavuutta varhaiskasvatuksessa kehitetään edelleen alueellisesti. Tämä turvaa jatkossakin taiteen ja musiikin perusopetuksen kysynnän. Alueellisella palvelutoiminnalla halutaan kehittää ja turvata taidekasvatuksen tasavertaiset opintopolut ja -mahdollisuudet Taideoppilaitoksen sopimuskuunnissa. Saavutettavuudessa korostetaan matalan kynnyksen harrastamisen ja opintojen aloittamista sekä tavoitteellisten jatko-opintojen mahdollisuutta.

Musiikkiopisto osallistuu rajoitetusti palvelualueittensa SKAPA-hankkeisiin ja Suomen mallin harrastustoiminnan järjestämiseen.

Musiikkiopisto ylläpitää Porvoon Big Bandia ja Puhallinorkesteria ja tukee näiden esitystoimintaa. Taideoppilaitos osallistuu laajasti Porvoon kaupungin ja muiden kuntien kaupunkitapahtumiin. Musiikkioppilaitos osallistuu Suomen valtionosuusorkestereiden (Avanti, UMO ja FiBO) ja kuntien yhteisiin AUF-konserttihankkeisiin (Porvoon, Sipoo, Loviisa, Mäntsälä, Askola, Pukkila).

Opetusta annetaan klassisen ja popjazz-perinteen mukaisesti. Ammattitaitoisen henkilökunnan kanssa halutaan turvata laadukas ja lapsia sekä nuoria kiinnostava ja monipuolinen taidekasvatus. Samalla se luo pito- ja vetoimaisuutta Porvoon kaupungin henkilöstön saatuudessa.

Yksityisten taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten avustaminen muuttuu kumppanuussopimuksiksi. Päätokset ja kumppanuudet siirtyvät kulttuuripalveluille.

Musiikkiopiston tavoite on järjestämisluvan mukaisesti tarjota musiikin perusopetusta yleisen ja laajan oppimäärän mukaan. Tämän lisäksi järjestetään sopimus-kuntien kanssa yhdessä tanssin ja musiikkipanotteisen teatteriopetuksen perusopetusta.

Taideoppilaitos osallistuu yhteistyökuntien kanssa yhdessä erilaisten kulttuuritapahtumien järjestämiseen. Taideoppilaitos on merkittävä ja vaikuttava taidekasvatus- ja kulttuuritoimija yhdessä toiminta-alueensa kuntien kanssa. Taideoppilaitos tarjoaa laadukasta ja moni-

puolista taiteen perusopetusta laajan ja yleisen oppimäärän mukaan molemmilla kotimaisilla kielillä kahdeksassa kunnassa.

Saavutettavuus ja saatavuus turvataan. Taiteen perusopetuksessa huomioidaan erilaisten oppijoiden tarpeet. Henkilökunnan hyvinvointia ja osaamisen kehittymistä tuetaan. Oppilaitoksessa toteutetaan jaettava johtajuutta osana henkilökunnan vaikuttamismahdollisuuksien lisäämistä ja kehittyvää johtajuutta.

Taidekoulu

Taidekoulu pyrkii vastaamaan entistä paremmin kasvavaan kysyntään. Tiloihin liittyviä kehitystarpeita ratkotaan aktiivisesti ja elinvoiman toimiala pyrkii vuoden 2025 aikana löytämään ratkaisun Taidekoulun tila-haasteisiin.

Taidekoulu haluaa varmistaa, että kuvataiteen perusopetus ja taideharrastus ovat kaikkien porvoolaisten ja sipoolaisten lasten ja nuorten saavutettavissa, riippumatta esimerkiksi perheen taloudellisesta tilanteesta. Tuki taideharrastukselle on tärkeä osa Taidekoulun toimintaa, ja sen saatavuus pyritään varmistamaan kaikille halukkaille.

Perustoimintansa lisäksi Taidekoulu rikastuttaa kulttuurikasvatusta järjestämällä Kulttuuripolku-työpajoja päiväkodeissa ja alakoulun ensimmäisille luokille omissa tiloissaan.

Sipoon päätoimipiste Artborg on remontoitu, ja Taidekoulun toiminta jatkuu siellä entistä vahvempana väistötilavuoden jälkeen. Artborgin toimintaa kehitetään jatkuvasti, ja uusia ryhmiä perustetaan vastaamaan kysyntää. Lisäksi Taidekoulu tarjoaa monipuolisia viikonloppukursseja syys-, kevät- ja kesäkautena, mikä luo lisää mahdollisuuksia harrastamiseen oppilaille.

Porvoon kansalaisopisto

Kuntasuunnitelman toiminnallisiksi tavoitteiksi Porvoon kansalaisopistolle on kirjattu 7000 opiskelijaa ja 21 990 oppituntia. Taloudellisesti asetettu tavoite, nettokustannus 14,23 €/asukas. Kansalaisopiston suunniteltujen oppituntien määrä on 21 990 oppituntia, josta luku- ja kirjoitustaidon opetusta 1240 tuntia ja tilauskoulutusta 700 tuntia. Askolan kunta ostaa vapaan sivistystyön opetusta lukuvuonna 2024–2025. Askolaan suunnitellaan 1240 tuntia. Normaalin valtionosuusopetuksen osalta oppituntien jakauma suunnitellaan vastaamaan kaupungin kielisuhteita. Suomenkielistä koulutusta suunnitellaan järjestettäväksi 15 557 tuntia ja ruotsinkielistä koulutusta 5211 tuntia.

Kansalaisopiston vuoden 2025 kehittämisen kärjet ovat: Työvoimapolitiittiset kotoutumiskoulutukset osaksi KoMbin toimintaa vuodesta 2025. Vuoden 2025 alusta KoM-

bin rooli kotoutumiskouluttajana kasvaa työllisyyspalveluiden muutosten myötä. Syksyllä 2024 KoMbiissa on laadittu paikallinen kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelma valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Samalla on muotoiltu palvelukokonaisuus: koulutusten jaksotus, käytännön järjestelyt, resurssointi, ohjauksen ja arvioinnin toteutus. Ensimmäiset kaksi koulutusta käynnistyvät vuoden 2025 alussa. Toiminta alkaa porrastetusti, niin että vuoden 2026 lopussa työvoimapolitiittisia koulutuksia on 10 ryhmän verran. Lisäksi kartoitetaan ja tarjotaan mahdollisesti kotoutumiskoulutuksia muihin työllisyysalueiden kuntiin. Kotoutumiskoulutusten toteutumista suunnitellaan ja vaikuttavuutta arvioidaan työllisyys- ja kotoutumispalveluiden kanssa. Toimitilat: muutto POMO-taloon sekä uudet tilat keramiikalle, maalaukselle, kudonnalle ja liikunnalle Teollisuustiellä. Ekososiaalinen sivistys kansalaisopiston arjessa. Porvoon kansalaisopisto osallistuu pilottiin googlen oppimisympäristöön ja Classroomin käyttö opetuksessa. Porvoon kansalaisopisto suunnittelee kolmannen lukukauden käyttöönottoon, kun saamme uudet toimitilat Teollisuustieltä. Vastaamme tällä tavalla saatuun kritiikkiin, että meidän toimintakautemme on liian lyhyt. Tämä suunnitelma on kytköksissä ulkopuoliseen rahoitukseen ja päätöstä ei ole vielä saatu.

Elinkeinot, työllisyys ja kotoutuminen

Vuosi 2025 tulee olemaan merkittävien muutosten vuosi palvelualueella Elinkeinot, työllisyys ja kotoutuminen (myöh. ETK). Lainsäädäntöuudistukset valtionosuusuu- distuksineen astuvat voimaan vuoden alusta sekä työllisyyden että kotoutumisen saralla. Samalla yrityscenttä siirtymä kohti kestävämpiä liiketoimintamalleja tiivistyy. Näiden uudistuksen viitoittamina, palvelualue koostuu vuodesta 2025 kolmesta eri kokonaisuudesta: Elinkeinot ja työllisyys, kotoutumispalvelut sekä Porvoon työllisyysalue. Porvoon työllisyysalue muodostaa ylikunnallisen työllisyysalueen laskennallisen taseyksikön, jonka toiminta ohjaa Työllisyysalueen lautakunta. Edistetään yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa työ-, elinkeino- ja kotoutumispalveluiden osalta yhteisen asiakaskunnan johdosta.

Elinkeinot

Kaupungin tarjoamia yritysneuvonta- ja hankepalveluita tuottaa edelleen elinkeino-yhtiö Posintra. Palvelualueella koordinoidaan ko. palvelujen tuotanto Posintran kanssa ja määritellään vuosittain hankittavien palveluiden painopisteet. Vuoden 2025 painopisteinä tulevat olemaan yritysten vihreän siirtymän tukeminen, Business Porvoon-toimintamallin vahvistaminen sekä yritysten työnantajuu- den tukeminen.

Yritysten sijoittumista Porvooseen koordinoidaan edelleen hyvin tiiviissä yhteistyössä kaupunkikehityksen toimialan kanssa. Koordinoinnin sujumiseksi elinkeinopalvelut ja kaupunkisuunnittelun edustajat kokoontuvat

säännöllisesti Yritystiimiin puiteissa, millä pyritään varmistamaan sopivat maankäyttöratkaisut Porvooseen sijoittuville tai Porvoossa toimintaansa laajentaville yrityksille. Elinkeinot-yksikkö käy aktiivista vuoropuhelua ja suunnittelee toimenpiteitä yhdessä konserniyhtiöiden ja keskeisten sidosryhmien kanssa houkutelukseen cleantech-, energia-alan ja muiden vastaavien alojen yrityksiä sijoittumaan alueelle. Tämän toiminnan tavoitteena on saada teollisuusinvestointeja ja uusia työpaikkoja Porvooseen ja koko Itä-Uudellemaalle.

Työllisyysuudistuksella on vaikutuksia myös elinkeinopalveluihin, ja yksi vuoden 2025 tärkeimpiä kysymyksiä onkin se, mitä kannattaa satsata ei lakisääteisiin elinkeinopalveluihin niin, että kohtaannon tuottaminen on mahdollisimman kustannustehokasta.

Vihreän siirtymän rahasto

Porvoon kaupungin vihreän siirtymän rahaston pilottikierroksen ensimmäiset hankkeet käynnistetään ja rahoitetaan vuonna 2025. Samalla jatkuu rahaston tavoitteiden ja yksityiskohtien tarkempi määrittely, johon hyödynnetään myös pilottikierrokselta saatuja kokemuksia. Rahaston haku on jatkuva, ja elinvoimalautakunta päättää myönnettävistä rahoituksista kaksi kertaa vuodessa. Rahaston tulevien vuosien käytön suunnittelu kiinnittyy myös kaupungin vuonna 2025 käynnistyvään strategiaan uudistustyöhön. Rahastolla tuetaan erityisesti pk-yritysten vihreää siirtymää ja kilpailukykyä sekä vahvistetaan osaamisen ja kestävämmän liiketoiminnan yritys yhteisöjen kasvua. Rahasto toimii kaupungin kestävä kasvun välineenä kannustaen sekä alueella jo toimivia yrityksiä vihreässä siirtymässä että houkutellessa myös muualla toimivia yrityksiä investoimaan Porvooseen. Näin rahastolla vahvistetaan myös kaupungin työllisyyttä ja palveluita.

Rahasto on olennainen osa BusinessPorvoon työtä ja sen monipuoliseen markkinointiin tullaan panostamaan oikeiden kohderyhmien löytymiseksi. Rahaston toimintaa ohjaa Elinvoimalautakunta.

Porvoon omat työllisyyden palvelut

Porvoon omien työllisyyspalveluiden vastuulla on kaupungin osuus pitkään työttömänä olleiden kuntalaisten työmarkkinatuista, joiden kehitys on hyvin vaikea arvioida etupainotteisesti, mutta siihen on kuitenkin talousarviovalmistelussa vakaasti pyritty. Tiedossa on, että lakiuudistus kasvattaa tätä työmarkkinatukien summaa kaikkialla Suomessa, sillä työmarkkinaosuuksia joudutaan maksamaan valtiolle entistä suuremmasta osasta työttömiä työnhakijoita. Sekä työmarkkinatukien hallinnan vuoksi että porvoolaisten työllisyyden edistämisen nimissä kaupunkiin on suunniteltu mm. uutta logistiikka-palvelua, jonka kautta työllistettäisiin työttömiä kuljettamaan työvoimapolkujen asiakkaita palveluiden luo.

Kaupungin omana työllisyyden edistämispalveluna toimivat myös nuorille suunnatut Ohjaamopalvelut. Porvoon omia työllisyyden edistämispalveluita ohjaa Elinvoimalautakunta.

Kotoutuminen

Kotoutumislain kokonaisuudistus astuu voimaan vuoden 2025 alussa, kun päävastuu kotoutumisesta siirtyy kunnille. Kokonaisuudistus etenee samanaikaisesti TE-palvelu-uudistuksen kanssa. Kunta vastaa sekä työttömien työnhakijoiden että työvoiman ulkopuolella olevien henkilöiden kotoutumisen edistämisestä. Uudistuksen tavoitteena on selkeyttää eri toimijoiden vastuita sekä muun muassa tehostaa ja nopeuttaa maahan muuttaneiden kotoutumista ja työllistymistä.

Kotoutumispalveluille on entistä enemmän kysyntää, sillä maahanmuuttajien määrä Porvoossa kasvaa koko ajan. Porvoon väestöstä on 8,5 prosenttia vieraskielisiä.

Kotoutumispalvelut aloitti toimintansa tammikuussa 2023, jolloin laskennallisten korvausten piirissä olevia kotoutujia oli 105 henkilöä. Elokuussa 2024 kotoutujien määrä on nelinkertainen. Noin kolmannes uusista kotoutujista on ukrainalaisia, jotka ovat hakeneet kotikunta-merkintää. Loput ovat kansainvälistä suojelua saaneita, kuten turvapaikan saaneita ja kiintiöpakolaisia. Lisäksi Porvooseen muuttaa kansainvälisiä opiskelijoita ja työn perässä muuttaneita perheineen. Heistä kunnalle ei makseta laskennallista korvausta.

Kansainvälisten opiskelijoiden kotouttaminen on sekä sosiaalisesti vastuullista että taloudellisesti kannattavaa. Tulevaisuudessa tullaan kiinnittämään entistä enemmän huomiota työn ja opiskelun perässä muuttaneiden asettautumiseen ja kotoutumiseen. Tämä tukee työ- ja koulutusperusteisten maahanmuuttajien jäämistä Porvooseen osaavaksi työvoimaksi ja yhteiskunnan aktiivisiksi jäseniksi.

Porvoossa on vahva osaaminen kotoutumispalveluiden tarjoamisessa. Tulevan työllisyysalueen muut kunnat, Loviisaa lukuun ottamatta, ovat esittäneet toiveensa ottaa näitä palveluita. Porvoon kotoutumispalvelut tulee tarjoamaan ensi vuoden alusta alkaen lakisääteisiä kotoutumispalveluita muille työllisyysalueen kunnille sopimusperusteisesti. Asiakasmäärä tulee kasvamaan arviolta 10 prosenttia.

Porvoossa kotoutumisen edistämisen tehtäviä ja palveluita on suunniteltu ja organisoitu toiminnan alusta alkaen kotoutumislain kokonaisuudistusta ennakkoiden. On luotu ja vahvistettu monialaisen yhteistyön malleja sekä kokeiltu uusia palveluita, joilla pyritään tehostamaan alkuvaiheen kotoutumista, lisäämään osallisuutta ja sujuvoittamaan polkuja työelämään. Tarvelähtöiset ja tehostetut alkuvaiheen toiminta- ja palvelumallit ovat lyhyelläkin aikajänteellä osoittautuneet kannattaviksi, ja

niitä halutaan jatkokehittää sekä ottaa pysyvään käyttöön. Eri kohderyhmille soveltuvien räätälöityjen palveluiden järjestämisessä keskeistä on myös yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.

Vuonna 2025 kotoutumispalveluiden toiminta tulee laajenemaan ja päätavoite on varmistaa, että tarjoamme tarvelähtöistä, asiantuntevaa sekä saavutettavaa palvelua kaikille alueen maahanmuuttajille taustasta riippumatta. Lisäksi panostetaan ei lakisääteisiin palveluihin, joiden tiedetään lisäävään vaikuttavuutta.

Kotoutumispalveluiden talous on riippuvainen laskennallisista korvauksista. Kansainvälistä suojelua saaneiden henkilöiden määrä kunnassa vaikuttaa suoraan maksettaviin korvauksiin ja näin ollen kotoutumispalveluiden toimintatuottoihin. Kotoutumispalveluiden asiakasmäärä on moninkertaistunut toiminnan käynnistymisestä ja sen ennustetaan kasvavan myös tulevina vuosina. Asiakasmäärien ennustaminen on vaikeaa. Porvoon sitoutuu vastaanottamaan 50 kiintiöpakolaista vuosittain, muista tulijoista ei tiedetä ennakoon. Pakolaiskiintiö kaksinkertaistetaan vastaamaan paremmin maailman poliittista tilannetta, jossa myös Porvoon on kannettava vastuunsa. Talousarviossa voidaan huomioida ainoastaan kiintiöpakolaisista saatavat korvaukset. Ensimmäiset toimintavuodet ovat osoittaneet, että kasvu voi olla paljon ennustettua suurempi ja sillä on merkittäviä vaikutuksia talouden toteumaan. Laskennalliset korvaukset on tarkoitettu ohjaukseen ja neuvontaan sekä muuhun kotoutumista tukevaan toimintaan.

- **Määräraha-aulukot**
- **Henkilöstö**
- **Tunnusluvut**

Elinvoima ilman vihreän siirtymän rahastoa	TP2023	TA2024	TA2024+m	TA2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	6 080 831	6 629 800	6 471 800	7 621 400	6 642 100	6 381 200
Toimintakulut	-37 563 031	-40 153 640	-40 215 640	-46 092 226	-47 521 800	-49 009 000
Toimintakate	-31 482 199	-33 523 840	-33 743 840	-38 470 826	-40 879 700	-42 627 800

Vihreän siirtymän rahasto	TP2023	TA2024	TA2024+m	TA2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	0	0	0	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Toimintakate	0	0	0	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000

Suunnitelmissa on muun muassa käynnistää kaksi hanketta vastaamaan hallituksen ja kotoutumislain edellyttämiin toimiin. Hankkeet koskevat työvoiman ulkopuolella olevia sekä kansainvälisiä opiskelijoita ja työntekijöitä. Tavoitteena on hankkeiden kautta tehostaa erityisesti työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien tavoittamista, kotoutumista ja siirtymistä työvoimapaalveluiden asiakkaaksi ja työelämään sekä kansainvälisten osaajien pitovoiman lisääminen. Hankkeiden käynnistämiseksi tullaan rekrytoimaan kaksi projektityöntekijää, joiden tehtävä on hanketyön puitteissa hakea rahoitusta toiminnan ja palvelujen vakiinnuttamiseksi.

Projektityöntekijöiden lisäksi on kasvava tarve ostaa asiantuntijapalveluita, esim. monikielisten yhteiskuntaorientaatioiden toteuttamiseen. Ensisijaisesti yhteiskuntaorientaatiot tullaan toteuttamaan kotoutumispalveluiden toimesta, sillä kotoutumispalveluissa on sekä kielitaitoa että päteviä kouluttajia toteuttamaan yhteiskuntaorientaatiokoulutuksia. Ohjaajien laaja kielitaito tuottaa mittavia säästöjä myös tulkkauskuukustannuksissa.

Tähän mennessä luotujen mallien ja palvelutason säilyttämiseksi sekä uusien palvelujen mahdollistamiseksi laajemmalle asiakasryhmälle on perusteltua vakinaistaa määräraikainen kotoutumisohjaajan tehtävä ja lisäksi perustaa kaksi määräraikaisista tehtävää. Vuodelle 2025 arvioidut laskennalliset korvaukset mahdollistavat lisäresurssit ja vaikuttavan kotouttamistyön.

PORVOON TYÖLLISYYSALUE, LASKENNALLINEN TASEYKSIKKÖ

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu työ- ja elinkeinotoimistoilta siirtyy kunnille 1.1.2025. TE-palveluista tulee vuoden 2025 alussa osa jokaisen kunnan lakisääteisiä tehtäviä ja sitä kautta osa jokaisen kunnan peruspalveluja. Kunnille muodostuu uusi valtionosuustehtävä, jonka rahoitus on yleiskatteisessa valtionosuudessa. Kunnan rahoitusvastuu laajenee. Kunnille siirtyy myös ELY-keskusten julkisiin työvoimapalveluihin liittyvät hankintatehtävät ja KEHA-keskuksen julkisiin työvoimapalveluihin liittyvät maksatustehtävät. Porvoon kaupunki on solminut sopimuksen yhteisestä toimielimestä TE-tehtävien hoitamiseksi Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Myrskylän ja Pukkilan kanssa. Sopimuksen mukaan Porvoon kaupunki toimii vastuukuntana TE-tehtävien hoitamisessa.

Yhteistoiminnan tehtävissä ja niiden rahoituksessa noudatetaan talousarviota. Porvoon kaupunki on perustanut taseyksikön, joka vastaa yhteisesti tuotetuista TE-palveluista. Kaikki palveluiden välittömät ja välilliset järjestämiskustannukset kohdennetaan tälle taseyksikölle. Taseyksikön talousarvio laaditaan talousarviovuotta edeltävänä vuotena vastuukunnan talousarvion vuosikellon ja periaatteiden mukaisesti. Talousarvion laatimisen periaatteina toimivat alueen työllisyystilanne, arvioitu palvelutarve ja valtionosuudet. Palvelut pyritään tuottamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti ja kunnille kokonaistaloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla, kun huomioidaan tuottamiskustannusten lisäksi kuntien saamat työttömyysturvan rahoitusvastuu, valtionosuudet, verotulot ja muut rahavirrat.

Työllisyysalueen taseyksiköstä rahoitettavat palvelut pitävät sisällään kaikki TE-uudistuksessa kuntiin siirtyvät lakisääteiset tehtävät. Kuntien maksuosuudet määräytyvät yhteistoimintasopimuksessa sovittujen kustannustenjaon periaatteiden mukaisesti. Kunnat tilittävät talousarviovuoden aikana kuukausittain vastuukunnan taseyksikölle yhteistoimintasopimuksessa mainittujen jakoperusteiden mukaisen maksuosuuden. Mikäli vuoden aikana taseyksikön talousarviomäärärahoja on tarve korottaa, korotetaan kuntien kuukausimaksu-osuuksia vastaavasti. Talousarvion toteutumista seurataan Porvoon kaupungin osavuosisiraportoinnin yhteydessä. Talouden toteumatiedot toimitetaan alueen kunnille neljännesvuosittain. Vuoden lopussa tai viimeistään talousarviovuotta

- **Määräraha-aulukot**
- **Henkilöstö**
- **Tunnusluvut**

	TA2024	TA2024+m	TA2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot		500 000	7 100 000	7 200 000	7 300 000
Toimintakulut		-500 000	-7 100 000	-7 200 000	-7 300 000
Toimintakate		0	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä		0	0	0	0

seuraavan vuoden alussa maksuosuudet tasataan vastaamaan toteutuneita kustannuksia. Taseyksikön yli- tai alijäämä voidaan kuntien yhteisellä päätöksellä siirtää seuraaville vuosille katettavaksi tai tulevien kehittämis-toimenpiteiden rahoittamiseksi.

Kun TE-palvelut siirtyvät kuntiin, myös TE-toimistojen henkilöstö siirtyy valtiolta kuntien palvelukseen. Henkilöstön siirtymisessä kuntiin noudatetaan virkamieslain mukaisesti liikkeenluovutusta koskevia periaatteita. Henkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksen yhteydessä uuden työnantajan palvelukseen ns. vanhoina työntekijöinä ja säilyttää siirtymähetkellä voimassa olevat palvelussuhteeseensa liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Osana henkilöstön vastaanottamista tulee Porvoon kaupungin perustaa kaikki tarvittavat virat koskien siirtyviä viranhaltijoita. Virkojen perustamistarve liittyy lakisääteisten tehtävien vastaanottamiseen. Siirtyvälle henkilöstölle perustettavien virkojen lisäksi, tulee perustaa muitakin virkoja, jotta lakisääteisistä tehtävistä selviydytään. Valtiolta (TE-toimistot, ELY ja KEHA) siirtyy Porvoon työllisyysalueelle tämänhetkisen arvion mukaan 54 viranhaltijaa. Henkilöstön kokonaistarpeen on valmistelussa arvioitu olevan n. 68 henkilötyövuotta. Näistä 9 henkilöä on jo palkattu Porvoon kaupungin palvelukseen. Toiminnan hallitun aloittamisen sekä riittävän henkilöstön ja osaamisen tukemisen vuoksi kaksi palvelupäällikköä rekrytoidaan jo syksyn 2024 aikana. Näin he pääsevät valittavaksi osallistumaan tulevan organisaation valmisteluun ja rakentamiseen.

Sitovana talousarviotavoitteena on vuodelle 2025 valtiollisten lakisääteisten työ- ja elinkeinopalveluiden hallittu vastaanottaminen Porvoon työllisyysalueelle. Tässä toiminnan historiallisessa murrosvaiheessa etsimme vielä oikeita tunnuslukuja mittaamaan palveluiden todellista vaikuttavuutta. Valtiolla on ollut oman toimintansa vaikuttavuuden mittaamiseen käytössä erityisesti Työttömyys- ja työllisyysasteiden luvut. Näistä tunnusluvuista voidaankin myös Porvoon työllisyysalueella toiminnan alkuvaiheessa lähteä liikkeelle, samalla, kuin jatkamme selvitystyötä siitä, mitkä tunnusluvut mittaisivat toiminnan vaikuttavuutta parhaiten. Porvoon työllisyysalueen kuntien yhteinen työttömyysaste on kesäkuussa 2024 9,4 %. Alueen työllisyysaste on viimeisen mittaustiedon (joulukuu 2023) mukaan 74 %.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Kaupunkistrategian mukaisesti Porvoo on oppimisen ja kasvun sekä ilmastotekojen kaupunki, joka kasvaa kesävasti ja panostaa elämykselliseen vapaa-aikaan ja tahtumiin. Strategian tavoitteiden edistäminen edellyttää oikein mitoitettua henkilöstöä ja tarkoituksenmukaista osaamista. Kaupunkistrategia linjaa Porvoon myös suosituksi ja vetovoimaiseksi työnantajaksi, joka tukee henkilöstöään muutoksen tekemisessä ja huolehtii henkilöstön osaamisen kehittymisestä ja työhyvinvoinnista.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi keväällä 2024 talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman vuosille 2024–2027. Taloutta tasapainotetaan ja tuottavuutta lisätään vaikuttamalla myös henkilöstömenoihin, jotka muodostavat yhteensä lähes 45 prosenttia kaupungin kokonaismenoista. Kunnallisen sopimusratkaisun seurauksena henkilöstömenot eivät absoluuttisesti alene ohjelmakauden aikana, mutta henkilöstömenojen kasvua taitetaan, kun työn tekemisen tapoja tehostetaan ja vaihtuvuus sekä eläköityminen hyödynnetään täysimääräisesti. Tuottavuus- ja tasapainotamistoimenpiteinä jokaisen avautuvan vakanssin täyttämistä harkitaan erityisen tarkasti ja uusia vakansseja perustetaan vain lainsäädännöllisin perustein. Tietojärjestelmien tehokkaampi käyttö, tehtävien priorisointi, tehtävistä luopuminen ja osaamisen kehittäminen mahdollistavat sen, että palvelun laatu ei merkittävästi alene, vaikka palvelu tuotetaan pienemmällä henkilöstömäärällä.

Kevan ennusteen mukaan vuosina 2024–2027 Porvoon kaupungin palveluksesta eläköityy yhteensä 362 henkilöä vanhuus-, työkyvyttömyys- tai osatyökyvyttömyyseläkkeelle. Strategisen henkilöstöjohtamisen tueksi otetaan käyttöön henkilöstölaskelma, jossa ennakoidaan tulevaa osaamistarvetta, vaihtuvuutta ja eläköitymistä. Laskelman avulla pyritään maksimoimaan vaihtuvuuden ja eläköitymisen suomat mahdollisuudet osaamisen kehittämiseen ja henkilöstörakenteen muuttamiseen.

Henkilöstösuunnitelmaan merkitään kaikki vakinaiset vakanssit eli virat ja työsuhteiset tehtävät. Lisäksi henkilöstösuunnitelmaan merkitään yli kuusi kuukautta kestävät vakanssit eli määräaikaiset virat ja työsuhteet. Vakanssi on tehtävä tai virka, johon voi kohdentua useampi palvelussuhde esimerkiksi poissaolojen tai osa-aikaisuuksien johdosta. Palvelussuhteiden määrä ei siten ole sama kuin vakanssien määrä.

Vuodelle 2025 kaupungin toimialoilla vakanssien määrä lisääntyy yhteensä 34,2 vakanssilla, mikä selittyy suurimmaksi osaksi Porvoon työllisyysalueelle valtiolta liikkeenluovutuksella siirtyvillä viroilla. Ilman Porvoon työllisyysalueen vakansseja vähenevät toimialojen vakanssit 22,8 vakanssilla, mutta samanaikaisesti varaudutaan lisäkrytyntarpeisiin erityisesti varhaiskasvatuksessa

lapsen tuen tulosyksikössä. Tukea tarvitsevien lasten määrä lisääntyy, mutta tarve täsmentyy vasta vuoden kuluessa, kun varhaiskasvatukseen tulevien lasten määrä ja heidän tuen tarpeet täsmentyvät. Porvoon työllisyysalueelle siirtyy valtiolta 54 virkasuhteista henkilöä. Virkoja perustetaan yhteensä 57. Ilman työllisyysalueen vakansseja virkojen määrä vähenee toimialoilla 21 viralla ja työsuhteisten tehtävien määrä vähenee 1,8 tehtävällä. Virkojen määrän väheneminen selittyy suurimmalta osin kasvun ja oppimisen toimialan projektityöntekijöiden vähenemisestä. Liikelaitos Porvoon ateria- ja puhtauspalveluiden sekä liikelaitos Porvoon veden henkilöstömäärät pysyvät ennallaan.

VAKANSSIT
YHTEENSÄ
2 183,1

Konsernipalveluiden henkilöstömäärä vähenee 0,5 vakanssilla. Toimitilayksikköön palkataan toinen työmaavalvoja, jotta voidaan varmistaa rakennushankkeiden eteneminen ja edistymisen seurata strategian mukaisesti. Asiakaspalvelu toteuttaa talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman mukaiset rakenteelliset uudistukset. Telian vaihdepalvelusta luovutaan ja puheluiden vastaanottaminen siirretään Porvoo-infoon. Verkkokauppaa hyödynnetään entistä laajemmin mm. ilmoittautumisessa, laskutuksessa ja perinnässä. Tämä lisää työtä Porvoo-infossa, mutta vähentää moninkertaisesti manuaalista työtä toimialoilla. Palvelujen sähköistäminen parantaa lisäksi asukkaiden asiakaspalvelua ja -kokemusta. Asiakaspalvelupisteeseen palkataan 0,5 asiakasneuvoja, joka mahdollistaa sähköisen asioinnin ja verkkokaupan jatkokehittämisen sekä ulkoistetusta vaihdepalvelusta luopumisen. Toimialalta poistuvat toimistosihteerin ja markkinointisuunnittelijan tehtävät. Lisäksi talouden tuottavuus ja tasapaino-ohjelmassa siirrettiin markkinointi- ja asiakaspalvelupäällikkö elinvoiman toimialalle ja markkinointisuunnittelija poistettiin. Henkilöstöyksikön työsuojelupäällikön määräaikainen tehtävä muutetaan vakinaiseksi virkasuhteeksi 1.1.2026 alkaen. Työsuojelupäällikkö toimii esittelijänä työsuojelutoimikunnassa ja virkasuhde on perusteltu varautumisen näkökulmasta. Konsernipalveluiden talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelmassa sovitut henkilöstövähennykset toteutuvat eläköitymistien kautta vuonna 2026.

Elinvoiman toimialan alaisuuteen perustetaan vuoden 2025 alusta Porvoon työllisyysalueen laskennallinen taseyksikkö, johon siirtyy vuoden valtiolta liikkeenluovutuksella 54 virkasuhteista vakanssia. Laskennalliseen taseyksikköön perustetaan yhteensä 57 lisävirkaa aiempien kahden palvelukoordinaattorin ja työllisyyspäällikön sekä vuoden 2024 aikana perustettujen kahdeksan viran ja puolikkaan työsuhteen lisäksi. Porvoon työllisyysalueen organisoituminen ja lopulliset tehtävänimikkeet pää-

tetään liikkeenluovutuksen jälkeen käytyjen yhteistointaneuvottelujen päätyttyä. Työllisyyskuntakokouksen varten perustetut määräaikaisten yhdeksän omavalmennajan virat päättyvät 31.12.2024.

1.1.2025 alkaen kaikki lakisääteiset työvoimapolittiset kotoutumiskoulutukset järjestetään omana toimintana. Koulutukset toteuttaa KoMbi. Opetusryhmät vaativat neljän opettajaviran perustamista. Lisäksi KoMbiin palkataan tuntiopettaja luku- ja kirjoitustaidon koulutukseen, jonka valtio korvaa 100 % valtionosuudella. Tämän lisäksi KoMbissa on ryhmä, jota rahoitetaan hanke- rahoituksella. Kotoutumisyksikköön palkataan kotoutumisohjaaja vastaamaan palvelutarpeen kasvuun ja kaksi projektityöntekijää käynnistämään palveluprosessit työvoiman ulkopuolella oleville sekä kansainvälisille opiskelijoille ja työntekijöille kotoutumislain muutoksia vastaavasti. Projektityöntekijöiden tehtävänä on niin ikään hakea rahoitusta toiminnan ja palvelujen vakiinnuttamiseksi. Kotoutumiselle maksetut laskennalliset korvaukset kattavat henkilöstökulut, eikä kaupungille aiheudu lisäkuluja.

Elinvoiman toimialalle palkataan uusi kotoutumisohjaaja. Ohjaajaa tarvitaan kotouttamispalveluihin kiintopakolaisten määrän kasvaessa 50 henkilöön.

Liikuntapalveluihin palkataan Liikunnan lumoa ja toimintakykyä porvoalaisille lapsille ja nuorille -hankkeeseen projektityöntekijä kahdeksi vuodeksi ulkopuolisella rahoituksella, jonka omavastuuosuus rahoitetaan perintörahalta. Ilman ulkopuolista rahoitusta hanke ei jatku. Nuorisopalveluihin palkataan yhteisöohjaaja ja nuorisotyöntekijä Avin hankerahalla ja perintörahalta.

Kaupunkikehityksessä vahvistetaan kaupunki-infran projektisosaamista ja suunnitteluresursseja vastaamaan kaupunkistrategiasta johdettujen kärkihankkeiden infra- rakentamisen henkilöstötarpeisiin. Kärkihankkeiden projektinhallintaan, ensi vaiheessa Kokonniemen ja Porvoon puistokadun hankkeisiin, palkataan projektipäällikkö. Kaupunki-infran investointeihin palkataan suunnitelmainsinööri ja järjestelmäinsinööri, jonka tehtäviin kuuluu myös erityisesti palvelualueen lisääntyneiden tietojärjestelmien omistajuus, pääkäyttäjyys ja kehittämiseen osallistuminen. Kaupunki-infran hallintoon palkataan hulevesikoordinaattori, jonka tehtävänä on muun muassa hulevesimaksun käyttöönottoon ja laskutukseen liittyvät tehtävät. Ympäristöterveydenhuollossa jatketaan vuonna 2024 alkaneen virkasuhteisen valvonta- eläinlääkärin määräaikaista tehtävää ja muutetaan 0,5 näyttö- ottajan ja 0,5 terveystarkastajan virat kokoaikaisiksi.

Kasvun ja oppimisen toimialalla vakanssit vähenevät 12-21 vakanssilla. Lopullinen vakanssien tarve täsmentyy kevään aikana, kun etenkin varhaiskasvatuksessa aloit-

tävien lasten määrä täsmentyy. Lapsia hakeutuu varhaiskasvatukseen jatkuvasti, mutta eniten lapsiryhmiä perustetaan kuitenkin toimintakauden alussa 1.8. Varhaiskasvatuksessa siirretään tilapäisistä tiloista ryhmiä uusiin tiloihin ja sen myötä eri yksiköiden välillä on henkilöstömuutoksia. Lapsen tuen yksikköön on suunniteltu lisäävän jopa seitsemän määräaikaista lastenhoitajan tehtävää ja kaksi määräaikaista varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtävää, mutta nämä lisäykset tehdään henkilöstöjohtajan päätöksin tarpeen täsmentyessä. Palkkamääräraha varataan kaupunginhallituksen määrärahoihin.

Kasvun ja oppimisen johdossa jatketaan määräaikaista järjestelmäasiantuntijan ja ict-asiantuntijan tehtäviä muun muassa laitehallintaan liittyen. Lisäksi toimistosihteerin osa-aikaista virkaa jatketaan vuoteen 2026 saakka. Sekä suomen- että ruotsinkielisissä perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluissa vakinaistetaan koulunkäynninohjaajia ja vähennetään yhteensä 10,5 virkasuhteista projektityöntekijää. Suomenkielisessä perusopetuspalveluissa muutetaan määräaikaista tuntiopettajan virkoja vakinaisiksi lehtorin viroksi. Tällä taataan opetuksen laatua ja paikataan eläköitymisten aiheuttamaa osaamisvajetta.

Henkilöstösuunnitelman perustamisen yhteydessä kaupunginvaltuusto perustaa seuraavat virat:

Konsernipalvelut

- Työsuojelupäällikkö työsuhteisen työsuojelupäällikön tilalle 1.1.2026 alkaen

Elinvoima

- 4 kansalaisopiston opettajaa KomBiin

Porvoon työllisyyspalvelut

- 6 työnantjavastaavaa
- 37 työllisyysasiantuntijaa
- 2 palvelukoordinaattorin virkanimikettä muutetaan työllisyysasiantuntijan virkanimikkeeksi
- 6 johtava asiantuntijaa
- 6 työllisyysasiantuntijaa, alkupalvelu/aula
- 2 ammatinvalinnanohjaajaa

Kasvu ja oppiminen

- 4 lehtoria suomenkielisiin perusopetuspalveluihin 1.8.2025 alkaen määräaikaisten tuntiopettajien tilalle
- 1 opinto-ohjaajan virka suomenkielisiin perusopetuspalveluihin

Lisäksi kaupunginhallitus päättää lakkauttaa:

- 1,5 tuntiopettajan virkaa Musiikkiopistosta
- 4,5 projektityöntekijän virkaa ruotsinkielisissä palveluissa
- 6 projektityöntekijän virkaa suomenkielisissä perusopetuspalveluissa
- 4 määräaikaista tuntiopettajan virkaa suomenkielisissä perusopetuspalveluissa
- 0,5 opinto-ohjaajan virkaa ruotsinkielisistä perusopetuspalveluista

Henkilöstösuunnitelma 2025–2027

Vakituinen ja yli 6 kuukauden määräaikainen henkilöstö

TOIMIALOJEN HENKILÖSTÖ	2024	2025	2026	2027
KONSERNIPALVELUT				
Virat	10,0	10,0	11,0	11,0
Työsuhteiset	96,0	95,5	94,5	94,5
Yhteensä	106,0	105,5	105,5	105,5
muutos		-0,5		
ELINVOIMA				
Virat	128,5	120,0	126,0	129,0
Työsuhteiset	154,1	157,3	158,3	152,3
Yhteensä	282,6	277,3	284,3	281,3
muutos		-5,3		
KAUPUNKIKEHITYS				
Virat	70,6	70,6	69,6	69,6
Työsuhteiset	125,5	130,5	132,5	129,5
Yhteensä	196,1	201,1	202,1	199,1
muutos		5,0		
KASVU JA OPPIMINEN				
Virat	624,5	612,0	612,0	611,5
Työsuhteiset	716,2	707,7	707,7	707,7
Yhteensä	1340,7	1319,7	1319,7	1319,2
joista projektityöntekijöitä	40,0	24,0		
muutos		-21,0		
PORVOON TYÖLLISYYS-ALUE				
Virat	11,0	68,0	68,0	68,0
Työsuhteiset	0,5	0,5	0,5	0,5
Yhteensä	11,5	68,5	68,5	68,5
muutos		57,0		
YHTEENSÄ				
Virat	844,6	880,6	886,6	889,1
Työsuhteiset	1 092,3	1 091,5	1 092,5	1 083,5
Yhteensä	1 936,9	1 972,1	1 979,1	1 972,6
Kokonaismuutos		35,2		

LIIKELAITOSTEN HENKILÖSTÖ	2024	2025	2026	2027
Porvoon vesi				
Virat	4,0	4,0	4,0	4,0
Työsuhteiset	42,0	42,0	42,0	42,0
Yhteensä	46,0	46,0	46,0	46,0
Porvoon ateria- ja puhtauspalvelut				
Virat	2,0	2,0	2,0	2,0
Työsuhteiset	164,0	163,0	164,0	164,0
Yhteensä	166,0	165,0	166,0	166,0

➤ Yksityiskohtainen henkilöstösuunnitelma

INVESTOINNIT

Investointiperustelut

Kaupungin investointitaso on kasvamassa merkittävästi vuosien 2025–2031 aikana. Vuodelle 2025 jaksotettujen investointien määrä on yhteensä 40,4 miljoonaa euroa, joista talonrakennukseen kohdistuu 17,7 miljoonaa euroa ja kaupunki-infraan 21,1 miljoonaa.

Kaupungin suunnitelmavuosien tulorahoitus ei riitä kattamaan vastaaville vuosille ajoitettuja investointeja. Investointitason kasvu kasvattaa kaupungin lainakantaa ja korkokustannuksia. Kaupungin tulevia investointeja tulee harkita tarkasti, jotta lainakanta ja korkokustannukset säilyvät hallittavalla tasolla.

Talonrakennusinvestoinnit

Kokonniemen liikuntakeskus

Kokonniemen alueen ja C2+ hankekokonaisuuden suunnittelua on jatkanut Kokonniemen liikuntakeskus Oy valtuuston päätösten mukaisesti. Asemakaavamuutos, joka mahdollistaa uusien liikuntarakennusten rakentamisen, hyväksyttiin valtuustossa kesällä ja on lainvoimainen. Kaupungin palvelualueet ovat jo aloittaneet osallistua kokonniemen alueen suunnittelua. Vuoden 2025 aikana suoritetaan tarkempaa jatkosuunnittelua, joka mahdollistaa rakentamisen aloittamisen.

Talousarvion 2025 investointisuunnitelmaan on tässä vaiheessa suunniteltu alueen investointi siten, että se toteutettaisiin vuosina 2025–2030. Talousarviota on tarpeen päivittää hankkeen edetessä yhdessä kustannusarvion päivitysten kanssa.

Huhtisen päiväkotit

Uuden päiväkodin rakennustyöt jatkuvat aikataulunsa mukaisesti ja ne valmistuvat vuoden 2025 loppuun mennessä. Uusi rakennus korvaa valmistuttuaan Huvikummun ja Vaahteranmäen päiväkodit ja Tapani Löfvingin kadulta vuokratut lisätilat.

Hinthaaran sivistyskeskus

Hinthaaran sivistyskeskuksen uusi urakkakilpailutus voidaan käynnistää heti talousarvion hyväksynnän jälkeen. Urakka käsittää uudet liikuntatilat, opetustilojen modernisoinnin ja liikennejärjestelyjen parantamisen. Tilojen mitoitus ja palvelun volyyymi ei projektin myötä muutu. Hintahaarassa on jatkossakin tilat yhteensä noin 200:lle esi- ja alakoululaiselle. Rakennustyöt aloitetaan vuoden 2025 alkupuolella ja kokonaan valmista on vuoden 2026 lopulla. Pihan uudistustyöt kilpailutetaan hankkeen yhteydessä optiona. Tarvittaessa pihatyöt kilpailutetaan erikseen. Pihatyöt sijoittuvat alustavasti kesälle 2027.

Eestinmäen päiväkotit

Eestinmäen kahdeksanryhmäisen päiväkodin hyväksyty hankesuunnitelma sisältää vanhimman A osan purun ja kutakuinkin vastaavan kokoisen uudissiiven rakentamisen samalle paikalle. Päiväkodin B osa peruskorjataan ja uusimpaan C-siipeen tehdään pieniä tilajärjestelyitä. Valmistuttuaan päiväkodissa on tilat kahdeksalle päiväkotiryhmälle. Urakoiden kilpailutus tehdään vielä vuoden 2024 aikana ja rakennustyöt aloitetaan viimeistään keväällä 2025. Valmista tulee loppuvuodesta 2026.

Gammelbackan koulu

Gammelbackan kouluhanke on investointiohjelmassa aikataulutettu vuosille 2024–2028. Hankesuunnitelma on hyväksytty ja toteutussuunnittelu aloitettu. Tilat suunnitellaan ja mitoitetaan Gammelbackan alueen esikoulun ja perusopetuksen vuosiluokille 1–6. Uudet tilat mitoitetaan noin 550 esiopetus- ja koulupaikalle. Varsinaiset rakennustyöt ajoittuvat pääosin vuosille 2026–2028. Uusi koulu korvaa valmistuttuaan kokonaisuudessaan nykyisen Peipon koulun.

Esikoulu Kvarnbackens skola

Sagobackenin päiväkotit järjestää varhaiskasvatusta ja esikoulutoimintaa ruotsiksi keskustan alueella. Tilanpuutteen takia, esikoulutoiminnalle ei ole tarkoituksenmukaisia tiloja Sagobackenin päiväkodissa. Palvelun turvaamiseksi on päätetty siirtää esikoulutoiminta pysyväksi osaksi Kvarnbackens skolaa. Hyväksyty hankesuunnitelman mukaisesti projektiin jatkovaiheet on aikataulutettu niin, että uudistilat ovat kokonaisuudessaan käyttövalmiina elokuussa 2026.

Borgå Gymnasiumin uusi liikuntasali

Borgå Gymnasiumille rakennetaan uusi liikuntasali vanhan huonokuntoisen salin paikalle. Hankesuunnitelma valmistuu ja tuodaan päätöksentekoon vuoden 2024 aikana. Hanke sisältää pihan kunnostuksen ja vanhan vahtimestarintalon remontin. Työt aloitetaan vanhan liikuntasalirakennuksen purulla vuonna 2025 ja uusi liikuntasali valmistuu vuonna 2026. Tämä jälkeen kunnostetaan piha ja vahtimestarin talo.

Kaupungintalon julkisivujen perusparannus

Kaupungintalon julkisivujen, ikkunoiden ja vesikaton kuntotutkimukset ja niiden perusteella teetettävät peruskorjaussuunnitelmat ovat valmistuneet ja urakoiden kilpailutukset on tehty. Itse peruskorjaustyöt on aikataulutettu pääosin vuodelle 2025. Samalla tutkitaan esteettömyysasiat ja tehdään toimenpide-ehdotukset kulkuyhteyksien parantamiseksi. Tässä yhteydessä ei tehdä talon sisäisiä tilamuutoksia ja/tai kalustuksia.

Länsirannan esteetön leikkipuisto

Avoimien varhaiskasvatuspalveluiden ja puisto-osaston kanssa toteutetaan yhteistyössä avoin leikkipuisto Länsirannalle. Hanke käsittää noin 200m² rakennuksen, mikä valmistuttuaan korvaa perhepuisto Familin ja perhetupa Ilonan. Toimitilat vastaavat talon rakennuttamisesta ja puisto-osasto itse leikkipuistosta välineineen. Hanke valmistuu vuoden 2025 aikana.

Energiansäästöinvestoinnit

Energiansäästötavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että energiansäästötoimenpiteitä tehdään sekä uudisinvestointien ja peruskorjausten yhteydessä että olemassa olevissa kiinteistöissä. Painopiste energiansäästöinvestoinneissa on talotekniikassa, ilmanvaihtojärjestelmien lämmöntalteenottolaitteissa ja säätöautomatiikassa. Aurinkoenergian ja maalämmön hyödyntämistä lisätään kohteissa, missä sillä saavutetaan järkevä takaisinmaksuaika.

Kaupunki-infra investoinnit

Kaupunki-infran merkittävimpinä investointikohteina ovat vanhan kaupungin sillan peruskorjaus, Kulloon yritysalueen loppuunsaattaminen Nesteentien pohjoisen liittymän osalta sekä Sikosaaren siltojen perusparannus. Kaupunkikehityksen kärkihankkeista määrärahaa varataan Puistokadun liityntäpysäköintihankkeeseen kaukolämpölinjan ja hulevesiputken siirtoja varten ja Kokonniemen liikuntakeskuksen infran rakentamista valmisteleisiin töihin.

Asema-kaavahankkeina jatketaan Kevätlaaksonniityn rakentamista sekä aloitetaan Tuulikummun rakentaminen. Asema-kaava alueiden jatko- ja viimeistelytöitä tehdään Haikkoonrannassa, Hermanninsaarella ja Toukokuussa. Muina merkittävänä uudisrakennuskohteena on Länsirannan ranta alueen työ uuden matkustajasataman ympäristössä.

Päällystämiseen varattua määrärahaa on korotettu aikaisempiin vuosiin nähden. Määrärahakorotus perustuu korjausvelan hallintaan ja yleisen hintatason nousuun. Perusparannushankkeet painottuvat suuresti siltakorjauksiin, kaupunki-infran teettämien siltojen yleistarkastusten perusteella perusparannuksien tarve on laaja. Vanhan kaupungin sillan perusparannus siirtyi alkamaan vuodelle 2025, tämän lisäksi käynnistetään Sikosaaren siltojen perusparannustyöt sekä jatketaan Gamelbackan puron siltojen perusparannusta Tornipolun ja Purokadun osalta.

Kevyenliikenteen olosuhteita parannetaan keskeisillä alueilla liikenneturvallisuuden parannustoilla, kevyenliikenteen väylien parantamisilla sekä Myrskyläntien varteen Kymenlaakson sähkö oy:n kaapelikanavan päälle rakennettavalla kävelypolulla.

Liikennevalojen ikääntymisen takia risteysten liikennevalokojien ja opasteiden vuosittainen saneeraus sekä keskusohjausjärjestelmän uusimista jatketaan. Joukkoliikenteen 2025 elokuussa aloitettavan järjestelmämuutoksen takia joukkoliikenneinfran parantamiseen suunnataan määrärahoja.

Puistojen uudisrakentamisen osalta jatketaan länsirannan esteettömän leikkipuiston rakentamista. Puistojen perusparannuksen määrärahaa käytetään perusparannuskohteiden listalla oleviin 2–3 kohteeseen.

Länsirannan matkustajavenesataman ranta-alueen rakentamista ja laitureiden hankintaa varten talousarvioon on varattu määrärahoja.

Ilmastonmuutoksen ja ääriolosuhteiden lisääntymisen seurauksena hulevesien käsittelyn määrärahoja korotetaan edellisiin vuosiin nähden. Erittelemättömät hulevesien käsittelyn hankkeilla parannetaan yleistä hulevesien hallintaa, jolla on merkittävä vaikutus omaisuuden hallinnan osalta.

Suunnittelun ja tutkimuksen määrärahaa käytetään vuosien 2025–2027 investointikohteiden lähtötietojen hankintaan (kuten maaperäselvitykset) ja suunnitteluttamiseen. Lähtötietojen keräämistä ja suunnittelua tehdään vuoden 2025 aikana mm. toriin ja siihen liittyvään katu-ympäristön liittyen, Tuulikummun, Haikkoonrinne II:n, Kevätlaaksonrinteen, Etelä-Kevätkummun, Omenatarha II:n, Meritullin ja Edelfeltinrannan osalta sekä Kokonniemen liikuntakeskuksen katualueiden, Sikosaaren siltojen rakennesuunnittelun, Maarin sillan sekä Porvoon Puistokadun osalta.

Hankekohtainen investointiliite

INVESTOINNIT	TA2024+m	TA2025	TS2026	TS2027	TS2028	TS2029	TS2030	TS2031
KONSERNIPALVELUT								
INVESTOINTIMENOT	-12 830 000	-18 200 000	-33 500 000	-25 950 000	-35 800 000	-30 350 000	-7 400 000	-1 050 000
INVESTOINTITULOT								
YHTEENSÄ	-12 830 000	-18 200 000	-33 500 000	-25 950 000	-35 800 000	-30 350 000	-7 400 000	-1 050 000
KAUPUNKIKEHITYS								
INVESTOINTIMENOT	-13 645 000*	-21 110 000	-23 985 000	-21 890 000	-21 965 000	-22 860 000	-15 750 000	-10 835 000
INVESTOINTITULOT								
YHTEENSÄ	-13 645 000	-21 110 000	-23 985 000	-21 890 000	-21 965 000	-22 860 000	-15 750 000	-10 835 000
KASVU JA OPPIMINEN								
INVESTOINTIMENOT	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
INVESTOINTITULOT								
YHTEENSÄ	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
ELINVOIMA								
INVESTOINTIMENOT	-1 165 000	-910 000	-200 000	-110 000	-360 000	-150 000	-160 000	-310 000
INVESTOINTITULOT								
YHTEENSÄ	-1 165 000	-910 000	-200 000	-110 000	-360 000	-150 000	-160 000	-310 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ								
INVESTOINTIMENOT	-27 790 000	-40 370 000	-57 835 000	-48 100 000	-58 275 000	-53 510 000	-23 460 000	-12 345 000
INVESTOINTITULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	-27 790 000	-40 370 000	-57 835 000	-48 100 000	-58 275 000	-53 510 000	-23 460 000	-12 345 000

INVESTOINNIT	Määrärahan tarve TA2025- TS2031	TA2025	TS2026	TS2027	TS2028	TS2029	TS2030	TS2031
KONSERNIPALVELUT								
Kaupunginhallitus	-152 250 000	-18 200 000	-33 500 000	-25 950 000	-35 800 000	-30 350 000	-7 400 000	-1 050 000
Pitkävaikutteiset menot	-350 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Osakkeet ja osuudet	-9 400 000	-500 000	-800 000	-800 000	-1 800 000	-2 500 000	-2 500 000	-500 000
Talonrakennus	-142 500 000	-17 650 000	-32 650 000	-25 100 000	-33 950 000	-27 800 000	-4 850 000	-500 000
KAUPUNKIKEHITYS								
Kaupunkikehityslautakunta	-138 395 000	-21 110 000	-23 985 000	-21 890 000	-21 965 000	-22 860 000	-15 750 000	-10 835 000
Irtain omaisuus	-4 045 000	-985 000	-1 170 000	-590 000	-775 000	-425 000	-50 000	-50 000
Kiinteä omaisuus	-7 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Kaupunki-infra	-127 350 000	-19 125 000	-21 815 000	-20 300 000	-20 190 000	-21 435 000	-14 700 000	-9 785 000
KASVU JA OPPIMINEN								
Kasvun ja oppimisen lautakunta	-1 050 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Irtain omaisuus	-1 050 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
ELINVOIMA								
Elinvoimalautakunta	-2 200 000	-910 000	-200 000	-110 000	-360 000	-150 000	-160 000	-310 000
Irtain omaisuus	-2 200 000	-910 000	-200 000	-110 000	-360 000	-150 000	-160 000	-310 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ								
Menot	-293 895 000	-40 370 000	-57 835 000	-48 100 000	-58 275 000	-53 510 000	-23 460 000	-12 345 000
Tulot								
YHTEENSÄ	-293 895 000	-40 370 000	-57 835 000	-48 100 000	-58 275 000	-53 510 000	-23 460 000	-12 345 000

*Kaupunkikehityksen toimialan investointien yhteissummassa vuodella TA2024+m on vertailukelpoisuuden takia mukana elinvoiman toimialalle vielä vuonna 2024 kuuluvia liikunnan investointeja 0,9 M€.

INVESTOINNIT ILMASTOTYÖN TUKENA

Porvoo – Ilmastotyön edelläkävijä

Porvoolla on haasteita saavuttaa asettamansa hiilineutraalisuustavoite vuoteen 2030 mennessä. Porvoo ei ole haasteen edessä yksin vaan sama haaste koskee kaikkia suomalaisia kuntia ja kaupunkia. Kaupungilla on jo strategian myötä vastuu tehdä ympäristö- ja ilmastoystävällisiä päätöksiä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaupunki pitääkin asettamistaan tavoitteista kiinni tiedostaen käynnissä olevan historiallisen toimintaympäristön muutoksen, jossa tarvitaan jokaisen toimijan panosta. Kaupungilla on merkittävä rooli myös asukkaiden kestävä arjen ja paikallisen elinkeinoelämän vihreän siirtymän mahdollistamisessa ja tukemisessa.

Porvoo on pitkään ollut ilmasto- ja ympäristötyön edelläkävijä, joka osaltaan on helpottanut sopeutumistamme paitsi ilmaston- ja ympäristömuutokseen myös lainsäädännön muutoksiin ja niiden mukanaan tuomiin velvoitisiin.

Porvoon kasvihuonekaasupäästöt

Porvoon kaupunki seuraa kasvihuonekaasupäästöjen kehitystä Suomen ympäristökeskuksen tarjoaman päästölaskennan perusteella. Laskentamenetelmänä käytetään niin sanottua Hinku -laskentaa, joka ei sisällä esimerkiksi päästökauppaan kuuluvien teollisuuslaitosten polttoaineiden käyttöä.

Porvoon kasvihuonekaasupäästöt ovat vuoteen 2022 mennessä pienentyneet kokonaisuudessaan 46 prosenttia ja asukaskohtaiset päästöt 49 prosenttia vuoden 2007 tasosta. Suhteellisesti suurimmat päästöt Porvoossa aiheutuvat liikenteestä, joka muodosta lähes puolet Porvoon päästöistä (n. 42%). Porvoon päästöihin voi tutustua tarkemmin kaupungin verkkosivuilla: Porvoon päästökaasupäästöt.

Ilmasto- ja ympäristöohjelma ohjaa ilmastotyötä

Ilmasto- ja ympäristöohjelman avulla varmistetaan kaupungin ilmastotyön jatkumo ja vaikuttavuus seuraavien

vuosien aikana. Keskeisiksi teemoiksi ohjelmassa on tunnistettu kulutus ja ympäristötietoisuus, yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, resurssiviisas infra ja rakentaminen, energia ja yritykset vihreässä siirtymässä, kestävä kaupunkiluonto ja vesistöt sekä sopeutuminen ja varautuminen.

Ohjelman etenemistä seurataan toimenpidekohtaisella edistymisen arvioinnilla talouden osavuosisiraportoinnin syklissä sekä kerran vuodessa tapahtuvalla mittaritiedon yhteen koonnilla. Seurannan perusteella voidaan todeta, että kaupungin ilmasto- ja ympäristötyö etenee hyvin, mutta siitä löytyy tästä huolimatta myös kehittämiskohteita. Ohjelman etenemiseen voi tutustua tarkemmin kaupungin verkkosivuilla: Ilmasto- ja ympäristöohjelma.

Ilmasto- ja ympäristöohjelman toteutusta tukee omalta osaltaan myös kiertotalouden green deal, johon Porvoo sitoutui kaupunginhallituksen päätöksellä syyskuussa 2024 ensimmäisenä suomalaisena kaupunkina. Kaupungin solmima sitoumus ympäristöministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa edistää kaupungin omistamien tilojen ja rakennusten käyttöä sekä maamassojen kiertotaloutta.

Elinkeinoelämään kohdistuvat vihreän siirtymän tukitoimet

Olenainen osa kaupungin ilmasto- ja ympäristötyötä on vihreän siirtymän rahasto, joka osaltaan varmistaa, että porvoolaiset pienet ja keskisuuret yritykset pystyvät hyödyntämään vihreän siirtymän mukanaan tuomia mahdollisuuksia ja säilyttämään kilpailuetunsa elinkeinoelämässä.

Kaupunki on käynnistänyt rahaston rinnalla myös toisen vihreän siirtymän työkalun yrityksille. Porvoon ilmastokumppanit on yrityksille ja muille organisaatioille tarkoitettu matalan kynnyksen verkosto ilmasto- ja ympäristöosaamisen rakentamisen tueksi. Lisätietoa aiheesta löytyy kaupungin verkkosivuilta: Porvoon ilmastokumppanit.

Investointisuunnitelman keskeiset ilmastönäkökulmat talousarviovuodelle 2025

Koulut ja päiväkodit

Koulu- ja päiväkotinvestoinneissa huomioidaan ilmastönäkökulmat kohdekohtaisesti. Rakennuksissa korostetaan mahdollisuuksien mukaan matalaa energiankulutusta ja uusiutuvien materiaalien käyttöä. Rakennukset pyritään kytkemään ympäröivään luontoon siten että ympäristön monimuotoisuus säilyy. Vanhan kiinteistökannan energiatehokkuutta pyritään aktiivisesti parantamaan.

Vuonna 2025 valmistuva Huhtisen päiväkoti toteutetaan hirsirunkoisena korostaen puurakenteiden määrää ja varustetaan mm. aurinkopaneeleilla sekä maalämpöjärjestelmällä. Materiaalivalinnoissa on huomioitu ekologisuus sekä kiertotalous.

Energiasäästöjä sekä ilmastohyötyjä tavoitellaan myös luopumalla vanhoista käytöstä poistetuista koulu- ja päiväkotikiinteistöistä, jotta rakennuksien elinkaari voi jatkua yksityisellä sektorilla. Muita vaihtoehtoja ovat tilojen ulosvuokraaminen tai purkaminen.

Joukkoliikenteen kehittäminen

Markkinaehtoisen joukkoliikenteen laaja-alainen väheneminen on vaatinut merkittävää panostusta korvaavan liikenteen suunnitteluun ja hankintoihin. Vuonna 2024 joukkoliikenne elää välivaihetta lippu- ja maksujärjestelmän ja linjaston suhteen. Tarkoituksena syksyllä 2024 on kilpailuttaa syksyllä 2025 alkava uusi liikenne.

Ilmastovaikutuksen näkökulmasta, panostaminen joukkoliikenteeseen, voidaan pitää merkittävänä tekijänä.

Tehostamalla joukkoliikennekapasiteetin käyttöä ja houkuttelemalle henkilöautoilijoita joukkoliikenteeseen voidaan vaikuttaa hiilidioksidipäästöihin.

Itärata

Kaupunki on sitoutunut rahoittamaan Itäradan hankeyhtiötä yhteensä 10 miljoonalla eurolla vuosina 2022–2031 yhdessä valtion ja muiden kuntien kanssa. Itäradan suunnittelutyö on käynnistynyt. Itärata toisi valmistuessaan porvoolaisten arkeen sujuvuutta, lisääntynyttä joukkoliikenteen käyttöä ja kestävämmän tavan pendelöidä.

Kokonniemen liikuntakeskus

Tavoitteena on tehdä Kokonniemen liikuntakeskuksesta hiilineutraali, laadukasta julkista rakentamista edustava maamerkki, jossa puurakentaminen on tavoite hankkeen hiilineutraalissa toteutuksessa. Puurakentamisen mahdollisuuksien lisäksi tutkitaan mahdollisuuksia puurettävien rakennusosien uusiokäytölle.

Mahdollisuuksia sekä itsenäiseen energiantuotantoon (aurinko- ja maalämpö) että energian tehokkaaseen talteenottoon ja hyödyntämiseen alueen sisällä pidetään suunnittelussa lähtökohtana. Kokonniemen liikuntakeskukselle on tarkoitus hankkia hankkeen koko ja tyyppi huomioiva tarkoituksen mukainen ympäristösertifikaatti.

Uusi rakentamislaki tulee voimaan vuoden 2025 alusta. Sen myötä uudisrakennusten hiilijalanjäljen laskenta tulee pakolliseksi, myös hiilikädenjälki sekä hankkeen materiaaliseloste tulee ilmoittaa.

LIIKELAITOKSET

- [Porvoon ateria- ja puhtauspalvelut talousarvio 2025](#)
- [Porvoon vesi talousarvio 2025](#)

Kaupungilla on kaksi kunnallista liikelaitosta: Porvoon vesi ja Porvoon ateria- ja puhtauspalvelut. Liikelaitosten talousarviot on esitetty kaupungin talousarvion lisätiedoissa.

Liikelaitosten johtokuntien tehtävänä on kuntalain mukaisesti hyväksyä liikelaitoksen talousarvio ja talussuunnitelma sekä päättää liikelaitoksen investoinneista, jollei muuta ole määrätty. Mikäli liikelaitoksen investoinnit ovat niin suuret, että niitä ei voida rahoittaa tulorahoituksella, kaupunginvaltuusto päättää sekä liikelaitoksen lainanotosta että kaupungin varsinaisen toiminnan lainanotosta yhtenä kokonaisuutena.

Kaupunginvaltuusto päättää liikelaitosten sitovat tavoitteet sekä kaupungin ja liikelaitoksen väliset rahoituserät, mm. tuottotavoitteen. Liikelaitokset toteuttavat osaltaan kaupungin strategiaa ja strategiasta johdettuja vuosittaisia tavoitteita.

Liikelaitokset rahoittavat lähtökohtaisesti investointinsa tulorahoituksellaan. Liikelaitos Porvoon veden toiminta rahoitetaan vesimaksutuloilla siten, että myös pitkällä aikavälillä voidaan kattaa laitoksen uudis- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset sekä kaupungin tuloutusvaatimus.

LIIKELAITOS
PORVOON
ATERIA- JA
PUHTAUSPAL-
VELUT

ANNOKSET
(KPL)

2 830 000

SIIVOTTAVAT
TILAT
M² / työntekijä

1 620

LIIKELAITOS
PORVOON VESI

VEDEN MYYNTI
M³

2 810 000

LIITTYJÄMÄÄRÄ
(KULUTUS-
PAIKAT)

11 600

SANEERATUN
VERKON PITUUS
4,5 km/v
RAKENNETTAVAN
VERKOSTON PITUUS
12,2 km

Porvoon ateria- ja puhtauspalvelut	2023***	2024***	TA2025	TS2026	TS2027
Peruspääoman tuotto, 5 %	Toteutui	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu
Sairauspoissaolo % kokonaistyöajasta	6,09 %	5,90 %	5,80 %	5,70 %	5,60 %
Työtapaturmat kpl	14*	23*	Alle TP24	Alle TP25	Alle TP26
Asiakastyytyväisyys asteikolla 1–5 (koulut)	**	**	3,5	3,6	3,7
Asiakastyytyväisyys asteikolla 1–5 (päiväkodit)	**	**	3,5	3,6	3,7
Työtyytyväisyys asteikolla 1–5 (henkilöstö)	**	**	3,5	3,6	3,7
Elintarvikkeiden kotimaisuus% ostetuista kiloista	76 %	75 %	75 %	75 %	75 %
Kasvisruoan osuus pääruokatuotannosta %	19 %	Yli TP23	Yli TP24	Yli TP25	Yli TP26
Biojäte per asiakas per päivä (koulut)	44 g	Alle TP 23	Alle TP24	Alle TP25	Alle TP26
Biojäte per asiakas per päivä (päiväkodit)	73 g	Alle TP 23	Alle TP24	Alle TP25	Alle TP26

*Raportointi aloitettu elokuussa 2023 WPro-sovelluksessa, TA 2024 luku toteutunut ajalla 1–10 2024.

**Tietoja ei käytettävissä tilivuodelta 2023 eikä tätä tavoitetta asetettu vuodelle 2024.

***Liikelaitoksen sitovia tavoitteita muutetaan vuodesta 2025 eteenpäin. Vuosien 2023 ja 2024 sitovat tavoitteet ja niiden toteumat esitetään kyseisten vuosien talousarvioissa ja tilinpäätöksissä.

Porvoon vesi	
Veden tuotanto ja vedenjakelu sekä jäteveden viemäröinti ja käsittely	Strategiset vesihuollon toimivuutta ja asiakkaiden palvelutasoa kuvaavat strategiset mittarit: - Talousveden laatu, putkirikkojen määrä, vuotoprosentti - Jäteveden puhdistuksen tehokkuus, tukosten määrä, vuotoveden osuus jätevesimäärästä Tavoitteena kaikkien tunnuslukujen osalta on Venla-tunnuslukujärjestelmän mukaisen kolmiportaisen arviointiasteikon parhaan arvosanan saavuttaminen.
Tuloutus kaupungille 5 % liikevaihdosta	Tuloutetaan 825 000 euroa

KUNTAKONSERNI

Konsernin tytäryhtiöiden merkitys, osana kuntakonsernia, kasvoi vuoden 2023 alussa, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirtyivät hyvinvointialueen vastuulle.

Kuntalain mukaisesti valtuusto määrittelee omistajapolitiittiset tavoitteet omistamilleen yhteisöille sekä päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Porvoossa konserniasiat on vuoden 2023 alusta alkaen keskitetty konsernijaostolle. Konsernijaosto ohjaa ja valvoo omistajana, että tytäryhteisöt toimivat kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien tavoitteiden ja kaupunkistrategian mukaisesti sekä huolehtii konsernivalvonnan toteuttamisesta konserniohjeiden mukaisesti.

Vuosittain valtuusto päättää myös talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, joihin sisältyy omistajapolitiikasta johdetut vuositavoitteet myös merkittävimmille konsernin yhteisöille. Oikeudellisesti tavoitteet eivät sido tytäryhteisöjä, vaan ne ovat ns. välillisen tavoiteohjauksen työkalu. Toimiessaan tytäryhteisöjen päätöksentekohetkimissä kaupungin edustajien tulee toimia valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa konserniohjeita. Yhtiöt raportoivat tavoitteiden toteutumisesta omistajalle konserniohjeen mukaisesti osavuosi-katsauksissa ja tilinpäätöksessä.

Porvoon konsernirakenne

Kaupunkikonserniin kuului yhteensä 16 yhteisöä 30.9.2024. Konsernilla tarkoitetaan Porvoon kaupunkia emoyhteisönä sekä sen tytäryhteisöjä, joissa Porvoon kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden konserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta. Kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä, yhdistellään konserniin omistusosuuden mukaan. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään lisäksi osakkuusyhteisöjen tilinpäätökset.

Porvoon kaupunkikonsernin keskeisimmät konsernit ja yhtiöt ovat Porvoon Energia -konserni, Careeria -konserni, A-yhtiöt-konserni, Event Factory Oy. Lisäksi kaupungin palvelutuotannon kannalta keskeisiä yhtiöitä ovat HPK Palvelut Oy, Kokonhalli Oy sekä Kokonniemen liikuntakeskus Oy.

Keskeisten konserniyhtiöiden toimintanäkymät

Porvoon Energia -konsernin toimintaympäristö on viime vuosien aikana ollut hyvin poikkeuksellista, kun sähkön markkinahintojen voimakas vaihtelu on aiheuttaneet merkittäviä epävarmuuksia koko toimialalle. Vaikea markkinaympäristö on edellyttänyt muutoksia liiketoimintaan ja varautumista monenlaiseen skenaarioon. Energia -konserni on suoriutunut hyvin läpi hankalan

ajanjakson, ja tulevaisuuden näkymät ovat jossain määrin selkiytyneet. Energiamarkkina on vihreän siirtymän myötä murroksessa ja koko toimialan toimintaympäristö on muutosvaiheessa. Energian tuotantotavat ja hinnoittelumekanismit muokkaavat kuluttajille ja yrityksille tarjottavia tuotteita. Porvoon Energia -konsernin näkymät vuodelle 2025 ovat vakaat ja tuleviin investointeihin varaudutaan, vaikka toimintaympäristö on edelleen jossain määrin epävarma ja haasteellinen.

Careerian toimintaympäristö on ollut haastava viime vuosina, kun opiskelijamäärä on ajoittain kehittynyt alle tavoitteen ja kustannukset ovat kasvaneet merkittävästi. Uusin haaste toimintaympäristössä on valtion esittämät leikkaukset ammatillisen koulutuksen rahoituksessa. Yhtiö on varautunut ennakoita heikkenevään tilanteeseen mm. kiinteistöjärjestelyin. Yhtiön näkymät ovat vakaat, vaikka toimintaympäristö on entistä haasteellisempi.

A-yhtiöiden toimintaympäristö on pääosin vakaa, asuntojen käyttöaste on korkea ja hankkeet etenivät pääosin suunnitellusti. Rakennusalan heikko suhdannetilanne ja korkojen nousu vaikuttaa edelleen A-asuntojen toimintaympäristöön vuonna 2025, mutta näihin liittyviin riskeihin on varauduttu. Heikko suhdannetilanne heikentää myös asukkaiden taloudellista tilannetta ja vuokranmaksukykyä. Yhtiön organisaatio ja strategia on uudistumassa, ja tarkoituksena on laajasti päivittää yhtiön monet toimintamallit vastaamaan tulevaisuuden tarpeita.

Event Factory Oy:n liiketoimintaympäristö on viime vuosina ollut haasteellista. Koronavuosien toimintaa rajoitettiin viranomaispäätöksillä, ja tämän jälkeen Ukrainan sodan aiheuttama kustannustason nousu sekä kiinteiden kustannusten kasvu on heikentänyt yhtiön liiketoimintaa. Porvoossa. Event Factory Oy:n taloudellisiin haasteisiin on varauduttu kaupungin talousarviossa. Kaupungin antolainoihin vuodelle 2025 sisältyy varaus lyhytaikaisen lainan myöntämiseen. Yhtiön on päivittänyt liiketoimintastrategiaansa kuluvan vuoden aikana, ja tarkoituksena on löytää taloudellisesti kestävä toimintatapa, jolla yhtiö voi tarjota laadukkaita tapahtumia ja elämyksiä.

VUOSIKATE, € /
ASUKAS

1 590

KERTYNYT YLI-
JÄÄMÄ € /ASU-
KAS

3 903

KONSERNIN
TASE

734,8 M€

KONSERNIN
OMA-
VARAISUUSASTE

48,4 %

KONSERNIN
IVESTOINNIT

87,5 M€

KONSERNI-
VELKA

230M€
4 484 €/as

KONSERNIN
YHTEISÖJEN
LKM

17*

KONSERNIN
TULOS

34,8 M€

Tilinpäätös 2023

*KOy Jousitien osakekanta myyty vuoden
2024 aikana.

KONSERNIRAKENNE

	Omistus- osuus	Henkilöstö 2023
Tytäryhtiöt ja -yhteisöt		
Porvoon Energia Oy (konserni)	100 %	74
Porvoon Sähköverkko Oy	100 %	
Careeria (konserni)	65,64 %	472
Careeria Plus Oy	65,64 %	
KOY Edupolis	65,64 %	
Wenhe Oy	25 %	
Porvoon A-asunnot Oy (konserni)	100 %	31
Kiinteistö Oy A-lukaali	100 %	
Porvoon Vuokra-asunnot Oy	100 %	
Porvoon Event Factory Oy Ab	100 %	7
Oy Kokonhalli Ab	100 %	4
Ab Svartså Vattenverk-Mustijoen Vesilaitos Oy	60 %	2
Kiint Oy Gammelbackan Liikekeskus Oy	100 %	
Keskinäinen kiinteistö Oy Porvoon Piispantalo	100 %	
Porvoon Seudun Asuntosäätiö	66,7 %	
HPK Palvelut Oy	54,9 %	71
Kokonniemen liikuntakeskus Oy	100 %	
Kuntayhtymät		
Uudenmaan liitto - Nylands förbund	3,20 %	
Osakkuusyrietykset		
Posintra Oy	37,77 %	
Borgå Folkakademi Ab	37,13 %	
Roskn Roll Oy	20,70 %	

Porvoon Energia Oy - Borgå Energi Ab

Emoyhtiö Porvoon Energia Oy vastaa lämmön ja sähkön tuotannosta, lämmön ja maakaasun jakelusta, sähkön ja maakaasun myynnistä.

Tytäryhtiö Porvoon Sähköverkko Oy vastaa sähköverkon kehittämisestä ja sähkönjakelusta

TAVOITE JA MITTARI	TA2025	TS2026	TS2027	TS2028
Yhtiön toiminta tukee kaupungin strategiaa ja tuloutus on kestäväällä pohjalla. Yhtiössä noudatetaan hyvää hallintotapaa ja siihen liittyvä ohjeet on hyväksytty yhtiön hallituksessa.				
Kaupungille tuloutettava osinko (osinkovuoden mukaan)	2,6 milj. €	2,8 milj.€	3,0 milj. €	3,0 milj. €
Yhtiö on kilpailukykyinen ja vakavarainen				
Omavaraisuusaste, %	≥ 20 %	≥ 20 %	≥ 20 %	≥ 20 %
Yhtiön ympäristöystävällinen profiili				
Hiiilineutraali sähkönmyynti, %	100 %	100 %	100 %	100 %
Uusiutuvien polttoaineiden osuus kaukolämmön tuotannosta on vähintään 95 prosenttia	≥ 95 %	≥ 95 %	≥ 95 %	≥ 95 %
Sähkön ja lämmön ominaispäästöt (scope 1&2)	< 3 gCO2/kWh	< 3 gCO2/kWh	< 3 gCO2/kWh	< 3 gCO2/kWh

CAREERIA OY

Toisen asteen ammatillinen koulutus

TAVOITE JA MITTARI	TA2025	TS2026	TS2027	TS2028
Yhtiön toiminta tukee kaupungin strategiaa ja sen talous on kestäväällä pohjalla. Yhtiössä noudatetaan hyvää hallintotapaa ja siihen liittyvä ohjeet on hyväksytty yhtiön hallituksessa.				
Tilikauden tulos	≥ 0 €	≥ 0 €	≥ 0 €	≥ 0 €
Omavaraisuusaste	≥ 50 %	≥ 50 %	≥ 50 %	≥ 50 %

Porvoon A-asunnot Oy

Yhtiössä on kaupungin arava- ja korkotukirajoitteinen asunto-omaisuus. Yhtiö vastaa omistamansa asuntokannan isännöinnistä, vuokraamisesta ja kunnossapidosta

TAVOITE JA MITTARI	TA2025	TS2026	TS2027	TS2028
Yhtiö toimii osana kaupungin asuntopolitiikan toteutusta ja yhtiön talous on kestäväällä pohjalla. Yhtiössä noudatetaan hyvää hallintotapaa ja siihen liittyvä ohjeet on hyväksytty yhtiön hallituksessa.				
Käyttökate-%	≥ 40 %	≥ 40 %	≥ 40 %	≥ 40 %
Käyttöaste, %	≥ 99,7 %	≥ 99,7 %	≥ 99,7 %	≥ 99,7 %
Velka eur & m ² laskee nykytasosta (ilman uudiskohteita)				
Asuntokannan kuntotaso keskimäärin	70–75 %	70–75 %	70–75 %	70–75 %

Porvoon vuokra-asunnot Oy - Oy Borgå Hyresbostäder Ab

Yhtiössä on kaupungin vapaarahoitteinen asunto-omaisuus. Yhtiö vastaa omistamansa asuntokannan isännöinnistä, vuokraamisesta ja kunnossapidosta

TAVOITE JA MITTARI	TA2025	TS2026	TS2027	TS2028
Yhtiö toimii osana kaupungin asuntopolitiikan toteutusta ja yhtiön talous on kestäväällä pohjalla. Yhtiössä noudatetaan hyvää hallintotapaa ja siihen liittyvä ohjeet on hyväksytty yhtiön hallituksessa.				
Käyttöaste, %	≥ 99,7 %	≥ 99,7 %	≥ 99,7 %	≥ 99,7 %

Oy Porvoo EventFactory Ab

Taidetehtaan tilojen markkinointi, myynti ja vuokraus

TAVOITE JA MITTARI	TA2025	TS2026	TS2027	TS2028
Yhtiön toiminta tukee kaupungin strategiaa ja sen talous on kestäväällä pohjalla. Yhtiössä noudatetaan hyvää hallintotapaa ja siihen liittyvä ohjeet on hyväksytty yhtiön hallituksessa.				
Tilikauden tulos	≥ 0	≥ 0	≥ 0	≥ 0
Kaupungin myöntämän tuen määrä, teur	975	975	975	975
Lyhytaikaisen tilamyynnin vuokrausaste, % (tapahtumatilat)	≥ 70 %	≥ 70 %	≥ 72 %	≥ 72 %
Pitkäaikaisen vuokrauksen käyttöaste, % (liiketilat)	100 %	100 %	100 %	100 %

TUNNUSLUKUJA TILINPÄÄTÖS 2023

	Liikevaihto milj.eur	Tulos milj. eur	Tase milj. eur	Korolliset lainat milj. eur
Porvoon Energia -konserni	86,6	12,8	189,7	50,5
A-asunnot -konserni	19,3	0,1	108,4	86,4
Porvoon Vuokra-asunnot Oy	1,4	0,0	12,0	8,0
Careeria -konserni	38,7	1,0	30,7	3,6
Oy Porvoon EventFactory Ab	1,2	-0,1	1,0	1,5

TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN PERUSTE- LUT SEKÄ SITOVUUS

Keskeiset kuntalain talousarviota ja -suunnitelmaa koskevat määräykset

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Talousarvion ja taloussuunnitelman sisältö

Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmista. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Käyttötalousoosassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta ja rahoitusosuudet. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulo-rahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvedona rahan lähteet ja käyttö.

Talousarvion laatimisen lähtökohdat

Talousarvion laatimisohteet ja talousarviokehys muodostavat puitteet toimialojen talousarviovalmistelulle. Talousarviokehyksessä arvioidaan verorahoituksen taso, kustannuskehitys, toiminnalliset muutokset ja investointitarpeet.

Käyttötalouksen menot ja investoinnit sopeutetaan käytettävissä oleviin rahoitusmahdollisuuksiin. Toimialat voivat painottaa eri tehtäviä tarpeen mukaan. Kehys on kuitenkin yläraja, jonka puitteissa toimialan talousarvioehdotus tulee laatia.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 18.6.2024 185 § talousarvion ja taloussuunnitelman laatimisohteet sekä talousarviokehysten toimialoille.

Talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy talousarviossa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Toiminnassa ja taloudenhoidossa noudatetaan talousarviota.

Määrärahat, tuloarviot tai toiminnan tulos sekä toiminnan ja talouden tavoitteet voidaan määrittellä sitoviksi. Sitovuus merkitsee mm. sitä, että määrärahaa ei saa ylittää, tulotavoitetta ei saa alittaa tai sitova tavoite ei saa jäädä saavuttamatta ilman kaupunginvaltuuston hyväksymistä.

Sitovuus valtuustoon nähden

Toimialojen käyttötalousoosan sitovuus valtuustoon nähden on toimialan tuloarviot ja määrärahat sekä sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet. Laskennallisen taseyksikön sitovuustaso valtuustoon nähden on määrärahat, toiminnan tulos sekä sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet. Vihreän siirtymän rahaston sitovuustaso valtuustoon nähden on määrärahat. Investointiosan sitovuus valtuustoon nähden on toimialan nettoinvestointimääräraha ja hankekohtaisesti yli yhden miljoonan euron investointimääräraha. Rahoitusosan sitovuus valtuustoon nähden on pitkäaikaisten lainojen lisäys ja antolainojen lisäys. Liikelaitosten sitovuus valtuustoon nähden on toiminnan tulos, tuottotavoite ja sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus päättää hankekohtaisesti yli yhden miljoonan euron investointihankkeiden hankesuunnitelmista, luonnospiirustuksista sekä rakennustyön käynnistämisestä valtuuston hyväksymien määrärahojen puitteissa.

Lautakunta

Lautakunta päättää alaistensa palvelualueiden käyttötalouden toimintasuunnitelmista ja investointien hankesuunnitelmista sekä niiden muuttamisesta valtuuston myöntämien sitovien määrärahojen puitteissa. Investointihankkeen ottaminen hankesuunnitelmaan edellyttää, että sille on talousarvion erittelyissä osoitettu määräraha.

LIITTEET

- [Kaikki talousarvion liitteet yhdistettynä](#)

